1 MAYIS 1976 CUMARTESİ 150 Krş. EKONOMİ

Politika

TAKSİM MİTİNGİ SAAT 10'DA BAŞLIYOR

İŞÇİ BAYRAMI KUTLANIYOR

DİSK mitingin düzenli geçmesi için her türlü tedbiri aldı

1 Mayıs İşçi Bayramı 50 yıldır ilk kez bugün kutlanıyor. Günün en büyük kutlama olayını DİSK'in düzenlediği ve Taksim Meydanında yapılacak olan "Birlik, Dayanışma ve Mücadele" mitingi oluşturuyor. Kutlama mitingine, DİSK'e bağlı sendikalar ve çok sayıda ilerici kuruluş katılacak.

Programa göre, mitinge katılacak olan topluluklar kentin çeşitli bölgelerinde sabah 9.00'da buluştuktan sonra, Taksim'e doğru yürüyecekler. Buluşma yerleri olarak Beşiktaş, Kabataş, Aksaray, Saraçhanebaşı ve Taksim seçildi. Taksim meydanında DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler 1 Mayıs'ın işçi sınıfı için anlamını belirten bir konuşma yapacak.

DİSK görevlilerinin "mitingin işçi sınıfına yaraşır bir disiplin içinde geçmesini sağlayacak" tüm tedbirleri aldıkları bildirildi. Mitingte taşınacak döviz ve pankartlar önceden saptanarak hazırlandı.

Öte yandan İstanbul polis örgütünün de mitingle ilgili olarak geniş güvenlik tedbirleri alacağı bildiriliyor.

TİP'İN KUTLAMA PROGRAMI

Türkiye İşçi Partisi de 1

(Devamı sayfa 9.da)

YERALTI KARANLIĞINDAN GÜNE ÇIKAN MADEN İŞÇİLERİ ... (FOTO: ARA GÜLER)

1 Mayıs'la ilgili afiş asan ve bildiri dağıtanlar gözaltına alındı. Antep'te üç kişi tutuklandı

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalarca afiş asmak için görevlendirilen işçilerin büyük bir kısmının polis tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Ankara'da dün öğleden sonra belediyeden izin alarak afiş asan DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası üyesi 30 işçi, polis tarafından gözaltına alındı. Ankara'da afiş asma ile ilgili olarak polis tarafından gözaltına alınanların sayısının 100 kişiyi bulduğu belirtildi. Aynı konuyla ilgili olarak yurdun çeşitli il ve ilçelerinde çok sayıda işçi ve öğrencinin polis tarafından gözaltına alındığı bildiriliyor.

Diyarbakır'da duvarlara 1 Mayıs'la ilgili pankart asan iki kişi, İskenderun'da, 9 kişi Adana'da, iki TSİP üyesi, Samsun'da 4 kişi, Çanakkale'de 5 lise öğrencisi, Sivas'ın Divriği ilçesinde 16 kişi polis tarafından gözaltına alındı.

Öte yandan bir süre önce Gaziantep'te 11 ilerici ve demokratik kuruluşun düzenlediği "Faşizm ve kıyımları" protesto mitingi sırasında Kürtçülük propagandası yaptıkları ileri sürülen Düztepe Ortaokulu Edebiyat Öğretmeni Leyla Altunlu, Belediye Zabıta Memuru Hasan Ürkmez ile Ahmet Kınacılar adlı işçi Adana DGM'si tarafından tutuklandı. Adana Motor Meslek Lisesi öğrencilerinden Ahmet Özer sınıf tahtasına orak-çekiç resmi çizdiği ve bu yolla komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle Adana İkinci Ağır Ceza Mahkemesince on ay hapis cezasına çarptırıldı.

Öte yandan Sosyalist Devrimci Gençler Birliğinin 1 Mayıs nedeniyle bastırdığı afişleri şehrin muhtelif yerlerine asan beş lise öğrencisinin polis tarafından gözaltına alındığı bildirildi.

Aynı olaylarla ilgili olarak Sivas'ın Divriği ilçesinde 1 Mayıs'la ilgili bildiri dağıtan

(Devamı sayfa 9.da)

Polis, işçilerin Ankara'dan İstanbul'a gitmesini önlemek için ağır baskılar yaptı

ANKARA (*Politika*) - MC iktidarı DİSK tarafından İstanbul'da düzenlenen 1 Mayıs İşçi Bayramı gösterilerine katılmaları önlemek amacıyla Ankara'da baskıları yoğunlaştırdı. Ankara'da, 1 Mayıs gösterilerini haber veren, afiş asan ve el duyurularını dağıtan birçok işçi polisce gözaltına a-

(Devamı sayfa 9.da)

HER 1 MAYIS'TA YENİDEN AÇAR ÇİÇEKLER

DİSK'in düzenlediği "1 Mayıs İşçi Bayramı" kutlama mitingi kendi önemiyle orantılı olarak ilgi yahut tepki yarattı: Bugün Taksim meydanında işçiler biraraya gelirken, kimi çevre, "bir başarısızlık olur mu, bu nasıl olabilir" hesabının karanlık umutları içinde. Buna karşılık, Türkiye'nin tüm ileri güçleri, başta işçiler, 1 Mayıs'ı kendi bayramları olarak Türkiye'de de tescil edecek bu kutlama mitinginin başarısı için uğraşıyor.

1 Mayıs işçi bayramının yarım yüzyıllık aradan sonra Türkiye'de bu ilk kitlesel kutlanışı, önemli bir olaydır, hem Türkiye açısından hem de işçi sınıfı açısından. Önce, dünya işçilerinin uluslararası dayanışmasına ve beraberliğine Türk işçilerinin yeniden katılması olayıdır 1 Mayıs. Daha doğrusu, zaten doğal olan ve var olan bir dayanışmayı, bunun simgesi niteliğindeki "İşçi Bayramı"nda kutlayarak pekiştirmesidir.

1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak, gerçek niteliğiyle kutlanmasındaki öteki anlam, Türkiye'nin evrensel çerçevedeki yerini doğru biçimde saptamasıdır. Türkiye, 1 Mayıs işçi bayramını kutlamayan tutucu rejimlerin ve geri ülkelerin çerçevesinden, kendi işçileri aracılığıyla demokratik ve özgür ülkeler safına adım atmaktadır. Bir Mayıs evrensel işçi bayramını, Türkiye, dünya işçileriyle birlikte kutlamaktadır. Kendini Latin Amerika'nın diktalarından ve Arabistan şeyhliklerinden ayrı bir yere koymaktadır.

Nihayet 1 Mayıs dayanışması, işçi sınıfının toplumun öteki ileri kesimleriyle beraber kendi kişiliğini ortaya koyması, kendi önemine dikkati çekmesidir. 1 Mayıs'ta kutladığımız ve yücelttiğimiz, herşeyi yaratan, bütün gelişmelerin ve büyümelerin kaynağı olan "emek" tir.

1886 yılının kasvetli bir Chicago gününde öldürülen işçilerin, hakkını anarken şehit edilenlerin anısıdır 1 Mayıs. Amerikan sendikacılığının öncüleri, peşpeşe öldürülürken, dünya işçi tarihi, dünya işçi hareketi, onları en yüce makama, işçi sınıfının bağrına gömmüştür.

Her 1 Mayıs'ta yeniden açan çiçekleri, onlardır: İşçilerin bütün insanlık adına vermiş oldukları, insanlığı yüceltme savaşının ölümsüz ölüleridir.

1 Mayıs bütün dünya işçilerine kutlu olsun.

İsmail Cem

CHP: «Düzen değişikliği mücadelemiz şimdiden başlayacak»

ANKARA - CHP Merkez Yönetim Kurulunun, Genel Sekreter Orhan Eyüboğlu Başkanlığındaki toplantılarında, "Anayasa sınırları içinde düzen değişikliği" için saptanan tedbirler açıklanmıştır. Bu tedbirler arasında, "Ulusal bütünlük korunarak halk birliğinin, gerçekleştirilmesi, parti örgütlenmesinin üretim birimlerine yayılması, köylü örgütlerinin de işçi örgütleri kadar etkinleştirilmesi, kamu görevlileri ve teknik elemanların sendikal hakları için öncülük gibi konular yeralıyor.

(Devamı sayfa 9.da)

Kars'a bağlı Susuz ilçesinde deprem oldu 4 kişi öldü, büyük hasar var

SUSUZ (KARS) - Susuz ilçesinde dün sabaha karşı meydana gelen depremlerde 4 kişi öldü üç kişi yaralandı.

İlgililerden alınan bilgiye göre, depremler saat 01.20'de arka arkaya kaydedildi. Depremlerin köylerde büyük hasara sebebiyet verdiği bildirildi.

Kars'ta meydana gelen Deprem'de 1000 evin yıkıldığı, 2 bin kadar hayvanın telef olduğu ve bazı köylerden henüz haber alınamadığı bildiriliyor.

Kars Vali vekili Nihat Kemal Eren, depremin en çok hasar yaptığı Susuz'a bağlı Büyük Çatak, Küçük Çatak, Kırk-

(Devamı sayfa 9.da)

Atina Elçisi Gürün Arıburun'un imzası ile merkeze alındı

ANKARA - Bakanlar Kurulu Atina Büyükelçisi Kâmuran Gürün'ün merkeze alınmasını kararlaştırdı.

Gürün'ün merkeze alınmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı dünkü Resmi Gazetede, yayınlandı. Kararname, yurt dışında bulunduğu sırada Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e vekalet eden Cumhuriyet Senatosu Başkanı Tekin Arıburun tarafından imzalandı. (THA)

"Bugün 1 Mayıs. Bugün ben konuşacağım arkadaş; Başbakan değil ya!..."

Dün grev yerlerindeki işçiler, 1 Mayıs "Dayanışma ve Mücadele" mitingine hazırlanıyorlardı. "Bugün ben konuşurum arkadaş" diyordu bir işçi. "Başbakan değil ya." (Fotoğraflar Aytekin Hatipoğlu)

ÜLKÜ S. ÜSTÜN'ÜN RÖPORTAJI BEŞİNCİ SAYFADA

ferruh doğan

DAVA BERAATLE BİTTİ...

ALPKAYA İÇİN KOMİSYON KURDURANLAR HAKKINDA SORUŞTURMA AÇILIYOR

● *Karardan sonra emekli Orgeneral; adaletin tecelli ettiğini, önemli olanın Türk Silahlı Kuvvetlerinin yüceliği ve bütünlüğü olduğunu söyledi*

ANKARA - Hava Kuvvetleri eski Komutanı emekli Orgeneral Emin Alpkaya ve arkadaşlarını yargılayan Genelkurmay Askeri Mahkemesi sanıklar hakkında beraat kararı verdi.

Askeri Mahkeme, bu arada, Tahkikat Komisyonunun kurulmasını sağlayanlar için gerekli yasal işlemlerin yerine getirilmesi bakımından ilgili belge suretlerini de ekleyerek durumu Genelkurmay Başkanlığına duyurmayı da karar altına aldı.

Emin Alpkaya, mahkemenin beraat kararından sonra beraat eden öteki sanık Albay Sinan Bilge ile kucaklaşırken ...

Mahkemenin, Emin Alpkaya, İhsan Göksaran, Abdullah Tenekeci ve Sinan Bilge'nin beraatleriyle davada sözü edilen 450 bin liranın serbest bırakılmasına dair kararları oybirliğiyle alındı. Tahkikat Komisyonuyla ilgili kararında ise, Başkan Arif Koçak ve üye Haydar Saltık, ayrık oy kullanmadılar.

Korgeneral Arif Koçak, üye Korgeneral Haydar Saltık, duruşma hakimi Albay Sadettin Üçüncüoğlu, üye hakim Binbaşı Nail Yücel'den oluşan Genelkurmay Askeri Mahkemesinin verdiği kararın son üç bölümü şöyle:

" Lockheed Uçak Firması rüşvet iddialarının ortaya atıldığı dönemde, kamuoyuna bu iddialarla yakından ilgiliymiş

(Devamı sayfa 9.da)

Soruşturmanın Melen ve Sancar için açılması gerekli

ANKARA - Genelkurmay Mahkemesi kararında, Milli Savunma Bakanlığının Emin Alpkaya hakkında kurdurduğu İdari Araştırma ve Soruşturma Kurulu için soruşturma açılması istendi. Mahkeme kararında, Milli Savunma Bakanlığının bu komisyonu kurmakla suç işlediği belirtilmekte. İki general üyenin muhalif kaldığı kararda, mahkemenin üç hukukçu üyesi, bu kurulun kurulmasında ve işleyişinde bazı suçların ortaya çıktığı kanısıyla durumun yetkili mercilere bildirilmesine karar verdiler.

Bu durumda Genelkurmay Mahkemesi kararı ihbar "telâkki" edilirse, Genelkurmay Başkanı Semih Sancar ile Milli Savunma Bakanı Ferit Melen hak-

(Devamı sayfa 9.da)

ALMAN BAŞBAKANI TÜRK-YUNAN ANLAŞMAZLIĞINDA ARABULUCU OLMAK İSTİYOR

ATİNA - Atina'da bulunan Batı Almanya Savunma Bakanı Georg Leber, Başbakan Konstantin Karamanlis'le önceki gece yaptığı görüşmede, Alman Başbakanı Helmut Schmidt'in Türk - Yunan anlaşmazlığında arabuluculuk teklifi ve Yunanistan'a silah yardımı yapma güvencesini kapsayan özel bir mesajını verdi.

Mesajla ilgili herhangi bir açıklama yapılmamakla birlikte, Atina'daki siyasal kaynaklar Leber'in, Yunanistan'ı ziyaretinin başlıca amacının, Türkiye ve Yunanistan arasında arabuluculuk yapma önerisiyle ilgili temaslarda bulunmak olduğunu ileri sürdüler.

Leber önceki gün Dışişleri Bakanı Dimitrios Bitsios ve Savunma Bakanı Evangelos Averof'la görüştükten sonra bir süre önce verilen Batı Alman silahları ve savaş malzemesinin Yunan ordusuna teslimi töreninde hazır bulunmuştu.

Kaynaklar, Karamanlis'in Leber'e verdiği cevabın mahiyetinin merakla beklendiğini ifade ettiler. (THA)

Adil Özkol
YAZDIKÇA...

Ecevit'in adımları

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, Demokratik Sol Forumunda ve Türk-İş Kongresinde yaptığı önemli konuşmalar dizisine son olarak grupta yaptığı konuşma ile yeni boyutlar ve açıklıklar getirdi.

Sayın Ecevit ilk iki konuşmasında, işçiler başta olmak üzere çalışan halkın bütün kesimlerini sürekli ve etkin biçimde siyasete ağırlık koymaya çağırmıştı. Son olarak da grupta, partisinin, halkın bozuk düzene karşı verdiği mücadelenin içinde yer alması gereğini vurguladı ve bunun somut yöntemlerini dile getirdi.

Ecevit'in birbirini tamamlar nitelikteki bu üç konuşmasının ortaya koyduğu genel tablo çok olumludur ve hem faşist tırmanışa karşı verilen demokrasi mücadelesine hem de emeğe dayanan anayasal bir düzen kurma uğraşısına sağlam dayanaklar getirmektedir.

Bütün zayıflığına ve başarısızlıklarına rağmen Demirel yönetiminin işbaşında kalabilmesi, parlamenter denetim yollarının çeşitli yöntemlerle etkisiz bırakılmış bulunması, sadece Demirel'in siyasal becerisiyle açıklanamaz. Temelde yatan neden, bozuk düzenin sürüp gitmesinden yarar bulan çevrelerin Demirel'e destek vermesi ve AP Liderine siyasal alana parlamenter kombinezonlar olarak yansıyan olanaklar sağlamasıdır.

O halde yapılacak olan nedir?

Sayın Ecevit'in dediği gibi "bozuk düzen kalesinin çelişkilerine ve zayıf noktalarına yüklenmek "Anayasaya ve halkın çıkarlarına ters düşen bu sömürü kalesinde" gedikler açmaktır".

CHP Lideri, "Rejimi ve demokrasiyi işçilerin, köylülerin, emekçilerin çıkarlarını da vurgulayarak koruyacağız. Kurulacak emek düzeni, yönünde somut adımlar atarak koruyacağız" diyor ve gayet haklı olarak ekliyor; "zaten demokrasiyi korumanın başka yolu yoktur. MC'nin ve onun desteği olan çevrelerin bizi hapsetmek istedikleri dar alanda kalmak, onların oyununa gelmek olur." Ecevit'in söylediklerinin ilerici mücadelenin gereksinimlerine ne derecede uygun düştüğünün en önemli göstergelerinden biri de Sayın Demirel'in bu konuşmaya verdiği telâşlı ve sinirli cevap oldu. Kendisi ve temsil ettiği sınıflar adına siyasetin dar tartışmalar boyutunda yürütülmesinden yana olan bozuk düzen savunucusu Demirel, işlerin ciddiye binmesinden hiç hoşlanmadı

Sömürücülerin, vurguncuların, vergi fadecilerinin milyarlar vurduğu düzeni Anayasa'nın öngördüğü düzen olarak ilân eden AP Lideri, mahkeme kararlarını ayakları altında çiğnediğini unutarak aniden "Meşruiyet ve Hukuk savunucusu" kesildi. "Demek zor kullanıp direneceksiniz ha" şeklinde soru irad buyurdu.

İşçilerin, köylülerin, tüm emekçilerin bozuk düzene karşı verdikleri günlük yaşam kavgasına sahip çıkmak, buna destek olmak, bu uğraşıyı siyasetin genel düzeyine aktarmak... Sayın Ecevit'in söylediği bunlar. Neresi gayri meşru, hangi yanı zor kullanmakla ilgili bunların.

İşin açığını bir söyleyebilseniz Sayın Başbakan, "Ecevit'in vurguladığı yeni boyutlar, sırtımızı dayadığımız sömürü tahtlarını sallıyor. Telâşımız bundandır" diyebilseniz.

İçten gelen bir kaygıyla demokrasi adına endişeleniyorsanız hiç telâşlanmayın. Ecevit halkın çıkarlarını savunmakta. Solu dayanışmaya çağırırken bu uğraşıda sadece demokratik yöntemlerin geçerlilik taşıyacağını ısrarla belirtti.

Evet varmısınız Sayın Demirel, sonuna kadar demokrasi, sonuna kadar söz söyleme ve örgütlenme özgürlüğüne.

Siz ve sizin doğrultunuzdaki siyasetçiler bozuk düzeni, sömürüyü, Ecevit'in konuşmasında yer verdiği üzere "yağ ithalâtından bir hamlede 500 milyon vuranları, devalüasyon sebebiyle bir milyar liradan fazla kâra geçen dövize çevrilen mevduat sahiplerini "savunursunuz. Halkın önüne ve seçim meydanlarına bunun "onurunu taşıyarak güvenle" çıkarsınız.

Sol kuruluşlar işçilerin, köylülerin, emekçilerin somut sorunlarının günbegün mücadelesini yaparak, onların hiçbir şeyle kıyaslanmayacak ağırlığını siyaset alanına aktararak çıkarlar.

Ne dersiniz Sayın Demirel, hoşunuza gitti mi?

Hoşunuza gitse de gitmese de şurası açık bir gerçek ki faşist tırmanışlara, çeşitli saptırma girişimlerine rağmen sömürü barajlarını aşmaya yaklaşan bu demokratik çağlayanı durdurmanız mümkün olmayacak.

KEH...ŞEY SAYIN İZLEYİCİLER ŞİMDİ DE 1 MAYIS ÇİÇEK BAYRAMINI İZLİYOSUNUZ..
T.R.T.

Ahmet YÜCEKÖK

Amerika bizi ne zaman sever?

Türk-Amerikan ilişkileri en azından 1964 Kıbrıs olaylarından bu yana Türk kamuoyunu en fazla ilgilendiren konulardan biridir.

Bizim kamuoyu da Türk-Amerikan ilişkilerine daha çok Türkiye açısından bakma alışkanlığından kurtulamadığından ötürü Amerika ile aramızda zaman zaman yoğunlaşan anlaşmazlıklara da sağlıklı teşhisler koyamamaktadır.

"Dostluktan başka bir şey göstermedik, Amerika bize böyle mi davranacaktı? "gibi acıklı, basma kalıp yakınmalar da hep bu yanlış teşhislerin, yanlış gözlemlerin ürünü olarak tekrarlanıp dururlar.

Oysa, belki Kristof Kolomb'un yumurtayı düz tutması gibi kolay görünecek ama, Türk-Amerikan ilişkilerini sağlıklı biçimde yargılayabilmenin çok gerçekçi bir kıstası var: Soruna hem Amerika hem de Türkiye açısından bakabilmek.

1-Amerika açısından Türk-Amerikan ilişkilerinin dinamiği, dünyadaki ve özellikle Ortadoğudaki stratejik üstünlük uğraşında Amerika'nın hayati çıkarlarını koruma konusunda Türkiye'nin sağlayabileceği olanaklardır.

2-Türkiye açısından ise Amerikan ittifakının dinamiği Türkiye'nin hayati ölçüde gereksindiği ekonomik ve askeri yardımlardır.

İşte her iki ülkenin birbirlerinden karşılıklı olarak bekledikleri ve sağladıkları bu olanaklar da bir askeri ittifak çerçevesinde yer alan Türk-Amerikan ilişkilerinin 25 yıla yakın bir süre içerisinde temelini oluşturdu.

Amerika ile yoğun ilişkilerin ve resmi ittifakımızın başlangıç noktası Türkiye'nin NATO'ya alındığı 1952 yılıdır.

Sovyet tehdidi karşısında çok stratejik bir bölge olan Türkiye'yi, Amerikan ve Batı çıkarları açısından kullanabilme olanağı Türkiye'nin NATO'ya alınmasının başlıca nedeni olmuştu. Türkiye'de Amerika'ya sağlanacak vurucu üsler ve radar üsleri sayesinde Amerika, hayati ekonomik ve siyasi çıkarlarını doyuracak önemli bir olanağa kavuşuyordu.

Amerika'nın Türkiye'ye verdiği önem bu nedenle çok büyüktü ve Türkiye'ye olan bu gereksinmenin sonucu olarak ülkemize ekonomik ve askeri yardım sağlama görevini cömertçe yerine getirdi.

1952'de akmaya başlayan bu yardım 1955 de büyük ölçüde kesildi. Zonguldak grevlerini kanlı bir biçimde bastıran Menderes rejimini kınamak bahanesi altında, aslında Amerika Türkiye'nin doludizgin giden enflasyonist ekonomik girişimlerine daha fazla para ve gereç enjekte etmeme kararını almıştı. Yumuşayan dış politikanın da bunda rolü büyüktü. Amerika artık Türkiye'ye, 1952'de duyduğu gereği duymuyordu.

Ama bu tutum 1957 de tekrar değişti. İngilizlerin Süveyş başarısızlığı sonucu 1957'de Eisenhower doktrini ile Amerika Ortadoğu'da İngiltere'nin yerini ve görevlerini devraldı (1)

Aynı zamanda bu doktrin Kruşçef Rusya'sının Ortadoğu girişimlerini dengelemeyi amaçlıyordu. Kruşçef o yıllarda "Barış içinde bir arada yaşamak" tezini ortaya atmış ve "Savaş yok, fakat ekonomik rekabet var. Sovyet ekonomisi kapitalist ekonomiyi alt edecektir " görüşünün kavgasını vermekteydi. Bu nedenle Sovyet Rusya Ortadoğu'nun bütün burjuva hükümetleri ile yakın ekonomik ve siyasal ilişkiler kurmaktaydı.

İşte bu durum Türkiye'yi Amerika'nın gözünde tekrar önemli kıldı. Amerika, Ortadoğu'nun bekçiliğini tekrar Türkiye'nin dostluğuna ve stratejik önemine dayanarak yapmaya başladı. Ve 1958 Lübnan çıkarmasında Amerika, ana üs olarak Türkiye'deki İncirlik üssünü kullandı. 1959'da Amerika bize daha da bir dost oldu.

Rusların Sputnik başarısı Amerika için tehlike çanları çalmıştı. Tarihinde ilk kez Amerika toprakları yabancı bir gücün uzun menzilli silahlarının tehdidi altında idi.

Amerika 1962'ye kadar, yani "füze boşluğu" diye tanımlanan bir dönemde, uzun menzilli füzelerini geliştiremedi ve 1962'ye kadar savunmasını orta menzilli füzelere dayandırma zorunda kaldı. Ve bu orta menzilli jüpiter füzelerinin Türkiye'ye monte edilmesi ile biz Amerika'nın yeniden gözdesi haline geldik.

Bu seferki balay. da 1962'de tavsamıya başladı. Amerika uzun menzilli füzelerini Türkiye'ye artık bu konuda gerek duymayacakı kadar geliştirmişti. Bıkkınlığını 1964 Kıbrıs krizinde açıkça ortaya koydu.

"Kıbrıs'a müdahaleniz sonucu eğer Rusya size sataşırsa yardıma gelip gelmeme konusunda düşünürüm" dedi.

Böylece Amerika, NATO ittifakının beşinci maddesini uygulamama tehdidini savunuyordu. Bu birçok Türk'ün kafasındaki ve gönlündeki NATO kavramını yıktı. Demek Amerika Türkiye'nin yardımına çıkarına uyarsa gelecek, uymazsa gelmeyecekti. Bu Türkiye'nin NATO konusunda yeni bir anlayış kazanmasını sağladı. Ama resmi yorumlar ve gözlemler yine tek yönlü olarak yapılmakta ve "Biz sana ne kötülük yaptık" dan öteye gidememekteydi.

1964'den bu yana, Sovyetlere karşı hayati çıkarları açısından Türkiye yine Amerika'nın gözünde önemini giderek yitirmektedir. Savaş teknolojisi değiştikçe birçok ülkeler gibi Türkiye'nin de önemi azalmaktadır.

Amerika, siyasi dalgalanmalarına güvensizlikle baktığı Avrupa'dan çekilmekte, Sovyetlere karşı Akdeniz'in kuzeyini değil, güneyini bir savunma hattı haline getirmektedir. Ortadoğu'da ve Mısır'da işlediği başarılı yakınlaşma politikası bunun önemli bir örneğidir.

Ayrıca siyasi ve ekonomik anlamda çok pahalı olan üslerini de Amerika artık kolayca terkedebilmektedir. Değişen savaş teknolojisi ile eskiden üslerden sağladığı askeri denetimi şimdi hareket becerisi yüksek deniz güçlerinden daha etkili bir biçimde sağlayabilmektedir.

Böylece, Türkiye'yi Amerika'nın gözünde önemli yapan Amerika'nın hayati çıkarlarının korunması konusundaki olanaklar büyük ölçüde yitirilmiştir.

Amerika verecek şeyi olmayan ülkeyi niçin sevsin?

Ama bizim Amerika'ya olan gereksinmelerimizde hiçbir değişim olmamıştır. Ekonomik ve askeri yardıma eskisinden daha da fazla gereksinme duyduğumuz apaçık ortadadır.

Böylece, Türk-Amerikan ilişkilerinin dinamizmini sağlayan Amerikan ve Türk çıkar açılarından yalnızca Türk açısı önemini korumaktadır. Amerika'ysa kendine çoktan yeni oyuncaklar bulmuştur.

Bu nedenle de Ortadoğu politikasında Türkiye'yi dilediği çizgiye getirebilmek için 1974 ambargosunu insafsızca uygulayabilmiştir.

Türkiye'nin yardım ve askeri araç, gereç konusunda Amerika'ya gereği olduğu sürece Amerika, Türkiye'den beklediği bir ayrıcalık olmadığı için, bu askeri ve diğer yardım malzemelerini siyasal baskı olarak kullanacaktır.

Bu yardım ve silah gereği başka yabancı kaynaklardan karşılanamadıkça ya da en iyisi ve doğrusu, ulusal bir savunma sanayi kurulmadıkça, Türk-Amerikan ilişkilerindeki ve. fasızlığı temelden değiştirme olanağı yoktur.

Çıkarları gerektiğinde bizi seven bir Amerika'yı, ülkemize siyasi ambargolar koyan bir zorba durumundan kurtarmak için bizim de ona olan ekonomik ve askeri gereksinmelerimizi asgariye indirmek gerçek milliyetçiliğin başlıca uğraşısı olmalıdır.

(1) Bu konuda geniş bilgi için bakınız. Doç. Dr. Oral Sander; Türk-Amerikan İlişkileri 1947-1964, süreklilik ve değişme. Ankara, 1975, basılmamış doçentlik tezi

1 MAYIS

TAŞ
Çetin Altan

1976 yılındayız. 1 Mayıs'ın işçi bayramı olup olmaması sorunu somut olarak henüz tartışma gündemine giriyor Türkiye'de.

Bu neyi gösteriyor? Türkiye'nin gelişme çizgisinin çağa oranla ne kadar gerilerde kaldığını.

Osmanlı İmparatorluğu kendini toparlamak için Batılılaşma hareketlerine işçisiz ve endüstrisiz yönelebileceği saflığına düşmüştü.

Cumhuriyet atılımlarıyla demokrasi denemelerinin de temelinde işçi ve endüstri yoktu.

İşçisiz ve endüstrisiz bir toplumla nasıl çağdaşlaşılabileceği konusunda akla gelen ve gelmeyen bütün ilkeler sıralanıp durmuştur Türkiye'de...

Ve bütün tutarsızlıkların, toplumsal dengesizliklerin, çarçurların, kaba demagojilerin aslında pekişmiş bir endüstriyle yoğunlaşmış bir işçi sınıfının olmayışından kaynaklanmakta olduğu dikkatlerden kaçmıştır.

Eskiden gazete yazarları Batı toplumlarıyla bizdeki durumu ahlıya vahlıya kıyaslarlar, yazılarını da hep şu soruyu sorarak bitirirlerdi :

-Onlar niçin öyle, biz neden böyleyiz?

Bu soruya pek bir cevap çıkmazdı.

Oysa cevap açıktı.

Onlar işçi sınıfının ağırlığı altında biçimlenen endüstri toplumlarıydı. Biz ise köylü kalabalığının biçimlendirdiği üretimi gayet düşük bir buğday, çavdar, fındık ve incir toplumu...

Baksanıza 1976 yılında 1 Mayıs'ın işçi bayramı olup olmaması konusunu yeni yeni tartışmaya başlıyoruz.

Bir toplumun endüstri toplumu sayılabilmesi için nüfusunun üçte birinin endüstri işçisi olması gerekir.

Bizim ise nüfusumuzun ancak yirmide biri endüstri işçisidir.

Şayet Türkiye'de de ondört milyon endüstri işçisi bulunsaydı, hangi parti kalkar da 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olamayacağını savunurdu. Böyle bir iddia hiç bir politikacının aklının köşesinden bile geçemezdi.

Türkiye'deki demokrasinin de olmadık gariplikler göstermesi, çağdaş bir fikir özgürlüğünün bir türlü gelememesi, parlamentonun denetim işlevinin yeterince gerçekleşememesi hep işçi sınıfının kalkınmış toplumlardakine oranla istenilen yoğunluğa kavuşamamasındandır.

Sorun sadece işçilerin bilinçlenip bilinçlenmemesinde değildir. İşçi sayısı nüfusa göre çok düşüktür henüz. Ve özellikle aydınlar bu az sayıdaki işçi kesiminden çok kısa bir sürede çok fazla şeyler istemektedirler. Toplum nüfusunun yirmide birinden topluma bir öncü lokomotif çıkarma özeni, dürüst ve namuslu bir özendir ama yeterince gerçekçi bir özen değildir.

Üçüncü dünya ülkelerinin de başta gelen dram ve sıkıntısıdır bu.

Az sayıda işçiden topluma lokomotif yaratma tılsımının nasıl başarılabileceği sorunu, coşkulu varsayım ve örneklemelerle Üçüncü Dünya ilericilerini durmadan kaynayan tartışma ve görüş ayrılıkları içine çekmektedir.

Bir yanda genç aydın sabırsızlığı, bir yanda süper donatımlı süper güçlerin planları ve bir yanda az gelişmiş ülkelerdeki işçi sayısı azlığı birbirine çakışmakta ve bir türlü net ve aydınlık bir tablo yaratılamamaktadır.

Önümüzdeki yıllarda az gelişmiş ülkelerdeki endüstrileşme süreci hızlanacaktır.

İlerici aydınların öngörülerini aşan gelişme ve biçimlenmeler olacaktır.

Şimdiden aydınların bu gelişmeleri rahatça algılayıp içebilecekleri yüksek standartta kadrolar kurmaya yönelmelerinde büyük yararlar vardır.

Sorun sanıldığı kadar sadece bilinçlenme sorunu değildir artık. Toplumsal stadlar, kadrolar ve üreticilerdeki yoğunlaşma oranları ile evrensel dengeler faktörü de, hızla değişen dünyada devreye girmiş bulunmaktadır.

Yirminci yüzyılın sonuna yaklaşıyoruz. Yüzyılın başındaki boyut ve veriler aşılıyor. Bunu hiç unutmamak ve eski şemalar üstünde donmamak gerek.

Sanırız ki on yıl sonra 1 Mayıs'ın İşçi Bayramı olup olmamasını Türkiye'de de tartışmaya kalkacak kimse kalmaz.

Çağa göre bir hayli geç... Ne yapacaksınız çağdışılıktan çağdaşlığa geçebilmek ne kadar istense hop diye olamıyor.

Türk işçilerinin de en güzel bayramlara kavuşmaları ve her gün daha mutlu olmaları dileğiyle...

Politika

Yayınlayan ve yöneteni: İSMAİL CEM
Politika Basım Yayın A. Ş. adına sahibi: ERCAN ARIKLI

Yayın Müdürü: HASAN YILMAER
Yazı İşleri Müdürü: GÜNGÖR GÖKTAN
Müessese Müdürü: RIJA TEZCAN
Ankara Temsilcisi: ADİL ÖZKOL

Babıâli Cad. Tasvire Han. Cağaloğlu-İstanbul
Yazı İşleri: 276909-277712
İdare: 228446
Ankara: Ziya Gökalp Cad. 16/4 Tel: 170055-176536

Basım: İstanbul Matbaacılık VEB Ofset Tesisleri
Dağıtım: Hürriyet Gazete Dağıtımı A. Ş.

İlân Tarifesi: Sütun santimi 3. sahife 110 TL. İlân Sahifesi 100 lira
İstanbul Baskısı 70 lira
Kitap İlânları 50 TL.

YIL: 4 SAYI: 1037 — 1 MAYIS CUMARTESİ

Mao'nun şiirleri İngilizceye çevrilip bir kitap halinde yayınlanacak

HONG KONG - Yeni Çin Haber Ajansının bildirdiğine göre, Mao'nun şiirlerinin, İngilizce çevirisini kapsayan bir kitap bugün satışa çıkartılacak.

Kitabın eski Başbakan Yardımcısı Teng Siao-Ping' e karşı yürütülen eleştiri kampanyasının bir parçası olduğu belirtilen haberde, kitabın ilk olarak Pekin'de, sonra da diğer kentlerde dağıtılacağı bildirildi. Haberde şiirlerin başka dillere de çevrilmekte olduğu ve gelecekte yurt dışına gönderileceği belirtildi.

Kitapta yer alan 39 şiirin devrimci bir özden kaynaklandığı belirtilen haberde şiirlerin burjuvazi, emperyalizm ve modern revizyonizme karşı keskin, bir eleştiriyi içerdiği açıklandı.

(THA)

Milyarder Hughes'un vasiyetnamesi bulundu

LAS VEGAS-Geçen Nisan günü Meksika'dan Houston 'a giderken uçakta ölen esrarengiz milyarder Howard Hughes, Perşembe günü açıklanan vasiyetnamesinde, milyarları bulan servetini hayır kurumlarına, eski karılarından ikisine, akrabalarına ve yakın mesai arkadaşlarına ve bir kez, kendisine 25 cent borç veren hiç tanımadığı bir benzin istasyonu sahibine bıraktı.

Hughes'un birkaç gün önce bulunduğu iddia edilen vasiyetnamesi Los Vegas'taki bir mahkemeye sunuldu ve gereğinin yapılması istendi. Ancak bazı hukukçular, vasiyetnamenin sahte olabileceğini ileri sürdüler.

İddialara göre vasiyetname geçen Salı günü, Salt Lake City'deki bir Mormon kilisesinde bulundu.

1957 yılına kadar Hughes'un en yakın mesai arkadaşlarından biri olan Noah Dietrich, el yazısı ile kaleme alınmış vasiyetnamede bir çok hatanın göze çarptığını, özellikle bazı kelimelerin yanlış bir şekilde yazılmış olmasının, kendisinde belgenin sahte olabileceği şeklinde bir şüphe uyandırdığını söyledi.

Dietrich, Hughes'un hiçbir vakit hiçbir kelimeyi yanlış yazmadığını ileri sürdü. Buna karşılık Salt Lake City'deki el yazısı inceleme uzmanlarından bayan Leslie King, belgenin Hughes'a ait olduğundan şüphe etmediğini belirtti. (A.A)

Çinli metal işçileri Pekin'de yapılan bir gösteride. Amerikan "Newsweek" dergisi, uluslararası ekonomik bunalımdan etkilenmeyen Çin Halk Cumhuriyeti'nin, sanayileşme hamlesini hızlandırma konusunda kararlı olduğunu açıkladı. Derginin ifadesine göre, Çin ekonomist geçmişte olduğunun tersine, siyasal çekişmelerden etkilenmeyecek kadar güçlü temeller üzerine oturtulmuş bulunuyor.

«Uluslararası ekonomik bunalımdan etkilenmiyen tek ülke Çin oldu»

- *1970 yılından bu yana geçen dönemde Çin'in ulusal üretimi yılda ortalama yüzde 6 oranında arttı.*
- *Pekin sanayileşmede kesin kararlı. Bu nedenle Batılı ülkelerden 100 adet komple dev fabrikanın satın alınması kararlaştırıldı. Bu da Çin'e 2.5 milyar dolara mal olacak.*

WASHİNGTON - Son sayısında Çin Halk Cumhuriyeti ekonomisine geniş yer ayıran "Newsweek" dergisi, 1966-1968 yılları arasında devam eden Kültür Devrimini izleyen dönemde, ülke ekonomisinin büyük bir hızla genişlediğini ve 1970 yılından bu yana, ulusal üretimin yılda yüzde 6 oranında bir artış kaydettiğini açıkladı.

"Newsweek" dergisine göre, Çin'in 1970 yılından bu yana gerçekleştirdiği üretim hacmi, bu ülkenin 1952 yılından bu yana gerçekleştirdiği üretim hacmine eşit durumda bulunmakta. Dergi, kapitalist ve sosyalist ülkelerin çok ciddi bir ekonomik bunalım içinde bocaladıkları bir dönemde, Pekin'in sağladığı başarının küçümsenmesine olanak bulunmadığını da belirtti.

SOSYALİST ÜLKELER DE ETKİLENDİ

Uluslararası iktisadi bunalımın sadece kapitalist ülkeleri etkilemekle kalmayıp, Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkeleri de etkilediğini hatırlatan "Newsweek" dergisinin konuya ilişkin görüşleri şöyle:

"Bugün sosyalist ülkeler de resesyon, ihracat güçlükleri, teknolojik tıkanıklıklar ve diğer sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadırlar. Bunun hemen tek istisnası Çin olmuş ve bu ülkede iktisadi hayat, uluslararası bunalıma rağmen canlılığını korumuştur."

"Newsweek" dergisinin Çin ekonomisi hakkındaki yargıları şöyle devam ediyor: Çin'in dış ticareti özellikle 1971-1973 yılları arasında büyük artış göstermiş ve toplam ticari fiatlarla iki misli bir artış kaydetmiştir. Buna karşılık 1974 yılında, ilk kez Çin'in ithalatı ihracatından fazla olmuştur. Buna da, sanayileşmeyi hızlandırmak amacıyla iç yatırımların hızlanması ve 1972 yılında kötü hava koşulları nedeniyle tarımsal üretimin düşmesi ve dolayısıyla dışarıdan tarım ürünleri ithalatına gidilmesi yolaçmıştır. Gene de Çin ekonomisinin bugün sağlam temeller üzerine oturtulduğunu, hatırlatmak yerinde olur."

TİCARET AÇIĞI

"Newsweek" dergisine göre, 1974 yılında Çin'in toplam ihracatında yüzde 8 oranında bir düşüş oldu, buna karşılık ithalat yüzde 15 oranında arttı. Bunun sonucu olarak ülkenin ticaret dengesi ilk kez, 1 milyar dolarlık bir açık verdi. Gene de bunun Çin gibi bir ülke için fazla önemli bir açık olmadığı belirtilmelidir. Çin şimdi ihraç ettiği ürünlere ham petrolü de katmış bulunuyor. Bu bakımdan ülkenin ticaret dengesinde önümüzdeki yıllarda önemli açıklar olması beklenmemelidir.

"Newsweek", Çin Halk Cumhuriyetinin sanayileşme hamlesine ağırlık tanımakta kararlı olduğunu ve yakın gelecekte Batılı ülkelerden 100 fabrikanın satın alınacağını da bildirdi. (Politika - Dış Haberler)

Sovyet Savunma Bakanlığına son 50 yıldır ilk kez bir sivil atandı

MOSKOVA - Sovyet Hükümetinin, geçen Pazartesi günü ölen Savunma Bakanı Mareşal Andrei Greçko'nun yerine Dimitri Ustinov adında sivil bir silah uzmanını ataması, Batılı gözlemcilerce büyük bir sürpriz olarak karşılandı.

Gerçekten Savunma Bakanlığının başına bir sivilin getirilmesi, son 50 yıldır ilk kez vuku bulmaktadır. Sovyetler, Birliğinin son Sivil Savunma Bakanı olan Leon Troçki'nin, bu görevinden 1925 yılında uzaklaştırıldığı hatırlardadır.

Yeni Savunma Bakanı Ustinov, 11 yıldan beri Komünist Partisi Merkez Komitesinin Savunma İşleri sekreterliğini yapmakta. Geçen ay politbüro üyeliğine seçilen Ustinov, Sovyetler Birliğinin Batı ile "detente" politikasına bağlılığı ile tanınmış bir kimsedir.

Batılı gözlemciler, Savunma Bakanlığına Varşova Paktı kuvvetleri başkomutanı Mareşal Ivan Yakubovski'nin atanmasını bekledikleri için, Ustinov'un atanmasına sürpriz tepkisi gösterdiler. Bazı gözlemciler, Ustinov'un bu makam için daha önce kimse tarafından aday gösterilmediğini, Yakubovski'nin tek rakibinin Genelkurmay Başkanı General Viktor Kulikov olduğunun sanıldığını kaydettiler.

Bununla beraber Ustinov, yeni makamına getirilirken kendisine General rütbesi de verildi.

1941 ile 1957 yılları arasında silahlanma bakanlığının başında bulunan Ustinov, 1965 yılında Başbakan yardımcılığına kadar yükselmişti. Ustinov, daha sonra da Merkez Komitesinin Savunma İşleri sekreterliğine atanmıştı.

Altı kez Lenin madalyası ile taltif edilen Ustinov, pilotlu uzay uçuşları alanında da ihtisas sahibi olarak tanınmakta. (A.A.)

Le Monde/Politika

Fransız Komünist Partisinin tutumu eleştirildi:

"Kavramlar, kendilerini bırakanlardan intikam alır,,

Paris'te düzenlenen "Marksist Düşünce ve Kitap Haftası" dolayısıyla yapılan açık oturumlarda, proletarya diktatörlüğü kavramının Fransa'nın gerçeklerine uymadığı gerekçesiyle Komünist Partisi tarafından bir yana bırakılması, üyeler arasında tartışmalara yolaçtı. Dünyaca tanınmış marksist filozof Louis Althusser, yeni çıkan "Positions" adlı kitabı dolayısıyla düzenlenen açık oturuma katıldı. Parti üyesi olan filozof, dinleyicilerin sorularına cevap vererek, proletarya diktatörlüğü konusundaki görüşlerini açıkladı. Althusser, "bir kavramı bırakmanın" sanıldığı kadar kolay bir şey olmadığını ve "kavramların, kendilerini bırakanlardan intikam aldıklarını" belirtti. Ayrıca, Fransız Komünist Partisinin Yirmi İkinci Kongresine delege olarak gitmiş olsaydı, Proletarya diktatörlüğünü kaldırma kararına olumlu oy vermeyeceğini söyledi. Ama, "Yirmi İkinci Kongrenin, bu kavramdan vazgeçme kararını vererek, aynı kavram üzerinde tartışma olanağını yarattığına" da dikkati çekti.

SAĞA KAYMA TEHLİKESİ

Althusser, Yirmi İkinci Kongrenin Sovyet Komünist Partisinin Yirminci Kongresine benzediğini de belirtti. Yirminci Kongrede Stalin'in işlediği hatalar açıklanmıştı. Filozofa göre, her iki Kongre de, ikiyüzlülüklerin ortaya çıkması ve sorunu kökten ele alma olanağını yaratması bakımından olumlu sonuçlar verdi. Bununla birlikte, Althusser, Fransız Komünist Partisinin, sözü geçen kavramı bir yana bırakmak konusunda aldığı kararın "ideolojik ve politik bakımdan yetersiz" olduğu ve "kaş yapayım derken göz çıkarma" durumuna yol açarak "sağa kayma tehlikesini" yarattığı üzerinde önemle durdu.

Sorunu derinlemesine ele alan filozof, Marx'ın düşüncesindeki özgün yanın, sınıf mücadelesi olgusunu saptamış olmasında aramamak gerektiğini, çünkü sınıf mücadelesinin, Marx'tan önce de saptanmış bulunduğunu ileri sürdü ve Marx'ın düşüncesinin özgün yanının, sınıfsız bir topluma ancak proletarya diktatörlüğünden geçilerek varılabileceğini ileri sürmesinde aramanın doğru olacağını söyledi. Ayrıca, burjuvazi ya da proletarya diktatörlüğünden başka bir alternatifin söz konusu olamayacağı üzerinde de durdu.

MARCHAİS'NİN CEVABI

Aynı gün, Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais, katı doktrinci ve dogmatik görüşlerin yaratacağı tehlikeye dikkati çekerek Althusser'e şöyle cevap verdi:

"Büyük halk kütlelerini toparlama olanağını engelleyen kavramları benimsemeye devam etmek, işçi sınıfına ve bu sınıfın politik mücadelede halkın çoğunluğuna öncülük etme ve büyük burjuvaziyi bir başına bırakma yeteneğine inanmamak demektir. Özgürlük ve demokrasi için mücadele, devrimci bir çaba olduğuna göre, bu mücadeleyi tutarlı bir biçimde sürdermekle, sosyalizm için de savaşmış oluyoruz. Siz tek partiden yana mısınız? Seçimleri kaldırmak mı istiyorsunuz? Oy verdikleri zaman, yurttaşların eşit kimseler olarak kabul edilmemesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz? Sosyalizme, bu yoldan mı varacağımızı sanıyorsunuz?

Böyle yapacak olursanız, tam tersine, burjuvazinin iktidarda kalmasına yardım edeceksiniz. Bizim için artık ölmüş olan dogmalara niçin takılıp kalıyorsunuz? Marksizm bir dogma değil, bir eylem kılavuzudur.

KIBRIS RUM YÖNETİMİ SEÇİM KARARI ALDI

LEFKOŞE: Kıbrıs Rum yönetimi, Ekim ayında milletvekili seçimine gitmeyi kararlaştırdı. Bu konudaki karar, Başpiskopos Makarios'un Siyasi Parti liderler ve milletvekilleri ile yaptığı bir toplantıda alındı.

Rumların seçim kararı ile ilgili bir soruya Kıbrıs Türk Federe Devleti sözcüsü, "Federe Devlet sınırlarımız dışında Rum toplumunun yapacağı işler ve alacağı kararlar kendilerini ilgilendirir" dedi.

ENOSİS'E GİDERLERSE

KTFD sözcüsü, "Rum tarafı Güney'de, her kararında serbestse Güneyi Yunanistan'a ilhak (Enosis) edebilir mi?" sorusuna da şu karşılığı vermiştir:

"Kıbrıs'ın bir tüm olarak bağımsızlığında ve varlığında böyle bir karar, Kıbrıs Türk toplumunun hayati hakları ile ilgili bir karar olur. Bu bize düşmanca bir karar olur. Gereği yapılır. Kıbrıs'ın bir tüm olarak bağımsızlığını ortadan kaldırma yetkisi ve yeteneği kimsede yoktur."

Sözcü, "Enosis'e gitmeleri halinde garantör ülkelerin tutumu ne olur?" sorusunu da şöyle karşılamıştır:

"Kıbrıs'ın bir tüm olarak bağımsızlığı, bu tür bir birleşmeye karşı garantilenmiştir. Herhalde garantörler müdahale eder." (A.A.)

Güney Vietnam'da kollektif çiftlikler kuruluyor

BANGKOK - Güney Vietnam'da kollektif çiftlikler kurulmaya başlandığı bildirildi.

Resmi Vietnam Haber Ajansının Bangkok'tan alınan yayınına göre onbinlerce Vietnamlı çiftçi kollektif çiftliklerde çalışmaya başladılar. Haberde kollektif çiftliklerin hangi bölgelerde kuruldukları belirtilmemekle birlikte, savaş mültecilerinin kırsal bölgelere yerleştirilerek kollektif çiftliklerde iş buldukları ifade edildi.

Bangkok'taki diplomatlar 1956'da Kuzey Vietnam hükümetinin kollektif çiftlik kavramını yerleştirmek istediği zaman patlak veren olayları hatırlatarak Vietnam hükümetinin bu girişime bu kadar erken girişebileceklerini ummadıklarını söylediler.

(THA)

TÜRK-ROMEN TİCARİ İLİŞKİLERİ GELİŞECEK

BÜKREŞ - Romanya Devlet Başkanı Nicolae Ceaucescu Bükreş'te çalışmalarını sürdüren Türkiye - Romanya Karma Ekonomi Komisyonunun üçüncü dönem toplantılarına katılmakta olan Türk Heyetinin Başkanı Ticaret Bakanı Halil Başol'u kabul etti.

Romanya Devlet Başkanı ve Türk Ticaret Bakanı arasındaki görüşmede iki ülke arasındaki dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinin verimli bir şekilde gelişmesinden duyulan memnunluk belirtildi. Ve bu ilişkilerin, Ankara ve Bükreş'te yapılan zirve görüşmelerinde kabul edilen kararlar ve varılan anlaşmalara dayandıkları için gitgide daha verimli bir duruma geleceğine inanıldığı ifade edildi.

Nicolae Ceaucescu ve Halil Başol, iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğinin olumlu yönde gelişmekte olduğuna işaret ederek, bu işbirliğinin iki ülkeye sınai, teknik ve daha başka alanlarda daha geniş işbirliği olanakları kazandıracağını belirttiler. Romanya Devlet Başkanı ve Halil Başol, bu işbirliği çerçevesi içinde Karma Komisyon toplantısının önemine komisyonun iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesi, işbirliğinin genişletilmesi ve ticari alışverişin arttırılmasındaki özel rolüne değindiler.

Occidental Petroleum şirketinin yasa dışı ödemelerde bulunduğu açıklandı

LOS ANGELES - ABD'deki Occidental Petroleum şirketi tarafından yapılan açıklamada, şirketin 1969 yılından bu yana, ABD politikacılarına ve hükümet memurlarına 181 bin 500 dolar (3 milyon 104 bin TL) tutarında yasa dışı ödemelerde bulunduğu doğrulandı.

Ancak şirketin güvenlik ve mali işler komisyonuna sunduğu 100 sayfalık raporda, şirket başkanı Armand Hammer'in eski Başkan Nixon'un 1972'deki seçim kampanyasına yaptığı 54 bin dolarlık ödemeden söz edilmemekte.

Şirketin seçim adaylarına ve seçilmiş yetkililere 4 bin 500 dolarlık ödemelerde bulunduğu belirtilen raporda, şirketin yabancı hükümet memurlarına 175 bin dolarlık yasa dışı ödeme yaptığı doğrulanmakta.

Ödeme yapılan politikacıların ve ülkelerin adlarının açıklanmadığı raporda, şirketin Libya, Peru, Venezüela, Nijerya ve İngiltere'de faaliyetleri olduğu belirtilmekte.

(THA)

Pekin'deki Sovyet elçiliğinde patlayan bomba, iki ülke arasındaki ilişkileri gerginleştirdi

PEKİN - Pekin'deki Sovyet Büyükelçiliğinde Perşembe günü meydana gelen patlamanın, iki komünist dev arasındaki soğuk ilişkileri daha da gerginleştirmesi beklenmekte.

Çin makamları, elçiliğin kapısında vuku bulan patlamanın bir sabotaj olmadığını ileri sürerlerken, Sovyet Resmi Makamları Moskova'dan gelecek talimata intizaren henüz hiç bir açıklama yapmadılar.

Ancak bu olayın, Moskova ile Pekin arasındaki husumeti biraz daha körükleyeceği muhakkak gibi.

Sovyetler Birliği ile Çin arasında 26 yıl önce imzalanan dostluk andlaşması kâğıt üzerinde hâlâ geçerliliğini korumakta. Ancak fiiliyatta, iki devin arası her geçen gün biraz daha açılmakta. Zaman zaman kanlı sınır çatışmalarına tutuşan Çin ile Sovyetler Birliği, son yıllar içinde; Asya, Afrika ve Latin Amerika'daki Üçüncü Dünya ülkelerini kendi nüfuz alanlarına çekebilmek için de yoğun bir mücadeleye girişmişlerdi.

Çin ile Sovyetler Birliği arasındaki kopma, 1960'ların başında olmuştu. O zamandan bu yana, Sovyetler Birliği Çinlilerin gözünde bir numaralı halk düşmanı sayıldı. Bir zamanlar Amerika'ya "kâğıttan kaplan" diyen Çinliler, bu kez bütün ağır toplarını Moskova'ya yönelttiler.

Son bir yıl içinde ilişkiler daha da soğudu. Pekin'de verilen resmi kabullerde, Çin'li yöneticilerin, Sovyet diplomatların huzurunda Moskova'nın dünya siyasetine çatması bardağı taşıran damlalardan biri olmuştur.

Pekin ile Moskova arasındaki "nüfuz savaşı" halen zirvesine ulaşmak üzere. Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat'ın geçen ay Rusya ile bağlarını koparmasından sonra Pekin derhal devreye girerek Kahire'ye, Mig uçakları için gerekli olan motor ve yedek parçayı bedava verdi. Geçen hafta ise, Mısır Cumhurbaşkan Yardımcısı Hüsnü Mübarek Pekin'e gelerek bir dostluk ve askeri yardım anlaşması imzaladı. (A.A)

.Giritliler 6. Filonun ziyaretini protesto ettiler

ATİNA - Yunan basınında çıkan haberlerde altıncı filoya bağlı 6 savaş gemisinin Girit adasının Sitia Limanındaki küçük körfezde demirlemesinin, oradaki resmi yetkililerin protestolarına yolaçtığı bildirilmekte.

Bu haberlere göre Sitia kentindeki idari yetkililer açıkladıkları resmi protesto bildirisinde, gemilerin limanı terk etmesini istemekte ve şöyle demektedir: "Sizi limanımızda ve kentimiz çevresinde görmek istemiyoruz, çünkü hükümetiniz Türkiye yanlısı bir politika izliyor ve ülkemizde 1967 yılında kurulan askeri yönetimin sorumlusu sizsiniz."

Haberlerde küçük bir balıkçı limanı olan kentteki yüzlerce kişinin Çarşamba günü liman boyunca bir protesto gösterisinde bulundukları da belirtilmekte.

Bu arada Atina'daki ABD elçiliğinden yapılan bir açıklamada, gemilerin bölgede Yunan hükümetinin izniyle ve resmi bir görev nedeniyle bulundukları belirtildi. Açıklamada görev nedeniyle askerlerin gemiyi terk etmedikleri ve geminin limanının açığında demirlediği bildirildi. (THA)

Keşşâfe'de genç güçler

- *IRAK'TA GENÇLER, 16 YAŞINDAN BAŞLAYARAK, YARI ASKERİ BİR EĞİTİM GÖRÜYORLAR... YARI ASKERİ KURULUŞLAR, ÇEŞİTLİ SOSYAL KATLAR ARASINDA YAKINLAŞMAYA, BÜROKRASİYE KARŞI BİR MÜCADELEYE KATKI YAPIYORLAR.*
- *"KIZLAR, 7 NİSAN" LEVHASI ÇEVRESİNDE TOPLANDILAR. EN SONUNDA DA ÜSTÜNDE "TEK BİR ARAP ULUSU, ÖLÜMSÜZ MESAJ" SLOGANI YAZILI BİR YAZIYI BAŞLARINDA TAŞIDILAR.*

BAĞDAT- 7 Nisan. Güneşli bir Bağdad sabahı başlıyor. Düzenlenen programa göre, törenlerin önemli bölümü, orada Keşşâfe (İzciler) Stadyumunda yapılacak. Saat 9'dan önce, Tanıtma Bakanlığı'nın özel arabası ve genç ozan kılavuzumla birlikte yola koyulduk. Sadun Caddesi boyunca sol sahilden ilerleyip, büyük düzlemsel bir panoyu andıran Özgürlük Anıtı'nı arkada bıraktık.

Halife Harunreşid'in adını taşıyan uzun ve tarihsel cadde ölçüsünde olmasa bile, Sadun da kentin önemli atardamarlarından biri. Ne birinci kadar yoğun, yıllanmış bir ticaret merkezi; ne de Dicle kıyısını süsleyen Ebu Navas gibi bir eğlence ve gezinti bulvarı. Bununla birlikte kendine özgü bir yaşantısı, canlılığı ve rengi var. Caddenin üstünü özellikle havayolları şirketleri, gezi acentaları, tavuklarını kaldırım üstünde kızartan birahaneler ve lokantalar, kadın berberleri, şerbetçiler, fotoğraf malzemesi satan dükkânlar ve bir - iki kitapçı işgal etmiş durumda. Günün sıcağına döner, tavuk, çiğ köfte kokuları karışıyor. Böylece oluşan ve sırlı Doğu'yu yansıtan ağır yemek buharının, yaz sıcağında, kuşkusuz bayıltıcı bir dereceye ulaşacağı kolayca kestirilebilir.

MUSTANSARIYE ÜNİVERSİTESİ

Gerçek çehresine henüz kavuşmamış olan Sadun Caddesini geçip, şimdi kuzeydoğuya yönelmiş bulunuyoruz. Böylece, günün olağanüstü trafik sıkışıklığından kurtulmuş olacağız. Öyle anlaşılıyor ki, şoförümüz geniş bir yay çizerek Keşşâfe'ye gidecek. Gerçekten, önce Port Said'e saptık. Sonra, yeniden nehre paralel olan geniş Filistin Caddesi boyunca ilerlemeye başladık. Bu bölgelerin tümü, yeni değerlendiriliş biçimiyle (yerleşme ve eğitim merkezleri, sokaklar ve semtlerin adlandırılışıyla) 1968 sonrasının ürünü. Dolayısıyla, Devrimin damgasını taşıyor.

Yeni kurulan Mustansariye Üniversitesinin modern, ama aynı zamanda tarihden gelen izleri yansıtan mimarisinin yarattığı yapılar bütününü solumuzda bıraktık. Üniversite bahçesinde büyük bir hareketlilik var. Çağdaş ve bağımsız Irak'ın umut bağladığı kız-erkek öğrenciler geniş ve ağaçlıklı bahçeyi dolduruyorlar. Mustansariye, bir üniversite kampusu değil. Yaşamın ve kentin içinde bir üniversite! Onunla, bir bütünlük oluşturuyor. Halkdan soyutlanmamış. Adını da Abbasi Halifelerinden alıyor.

Keşşâfe, Veziriye bölgesinde. Bu bölgede elçilikler var. Türkiye Büyükelçiliği de burada. Elçilikler Devrimden önce de buradaymış. Stadyuma vardığımız sırada törenlerin başlama saati çok yaklaşmıştı. Güneş eni-konu ısıtmakta, şimdiden gölge gereksinmesi duyuyor insan.

Biz, yabancı diplomatlara ve konuklara ayrılan tribüne

Yarı-askeri Gençlik Örgütü Stadyuma gelirken.

Keşşâfe Stadyumu'ndaki törende gençler, yöneticilerin resimlerini taşıyor (Mişel Eflâk, Şibli El Aysemi, Hasan El Bekir ve Saddam Hüseyin)

Irak Çiftçiler Birliği 7 Nisan törenlerinde

yerleştik. Önümde Kuzey Koreliler: Göğüslerinde Başkan Kim-Il Sung'un emayeli rozeti. Arkamda Almanlar. Daha geride Latin Amerika'dan gelmiş gazeteciler. Biraz önde, AET çerçevesinde çalışmalar yapan bir ekonomi ajansının temsilcileri.

PARTİ VE GENÇLİK

Keşşâfe Stadyumu büyük sayılmaz. Baştanbaşa gençliğe ve gençlere ayrılmış. Zaten, ilk anlarda bile, Parti ile gençlik kitlesi arasında kurulan sıkı ilişkilerin önemi ve derinliği gözden kaçmıyor.

Konuklar locasının üstünde Parti ve devlet büyüklerinin yeri var. Baas Partisinin Kurucusu ve İlk Genel Sekreteri Mişel Aflâk ile şimdiki Genel Sekreter Şibli El-Aysemi, töreni buradan izliyorlar. Sağ ve solumuzdaki tribünlerde gençler var. Çeşitli yaş dilimlerine göre yerleri ayrı gençlerin.

Önümüzde, solda, kırmızı şerit ve zırhlarla süslenmiş lâcivert üniformalarıyla bando takımı. Kasketleri İngiliz askerlerininkini andırıyor: Basık ve dar siperli. Tam önde ise, bir dizi topraktan çiçek saksısı. Ve, onların çevrelediği zeminde, renkli taşlardan yazılmış bir şiar: "Baas, bizim yolumuz!" Zaten, her yakada, bez üstüne yazılı sloganlar: "Gençler, İlerleme ve Kalkınma Yolunda Devrimin Silahı", "Baas'ın Doğuşu Arap Dünyası İçin Bir Dönüm Noktası", "7 Nisan Birliğe Yol Açtı" v.b., gibi...

Stadyumun iki kapısı var. İlkin kız ilkokul öğrencileri bunların birinden içeri girdi. İkincisi çıkışa ayrılmış. Bando çalıyor. Tribünlerde yer alan gençler büyük bir sevinç ve coşkunluk içinde haykırıyorlar. Küçük okullular beyaz gömlek, uçuk çivit rengi eteklikler giyinmiş. Ellerinde kırmızı çiçeklerle donanmış çemberler. Başlarında kadın öğretmenleri. Bir küçük grup ayrıldı. Bize doğru ilerliyor. Onur tribününe yöneldi. Bu arada, yerli parçalardan derlenmiş müzik genç okulluların hareketlerine eşlik ediyor. Bir süre sonra, "Kâtibim" parçası duyuldu orkestradan.

ARSLAN YAVRUSU

Daha sonra, silahlı eşbal stadyuma girdi. Eşbal, çoğul belirten bir sözcük. Tekili, "Şibil". "Arslan yavrusu" demek. Filistin Savaş edebiyatından geçmiş bir tanımlama. 10-12 yaşa kadar olanlara bu ad veriliyor. Küçük savaşçılar, onur tribününün önünden geçerken, hep bir ağızdan "Yaşasın Baas!" diye bağırıyorlar.

Devlet, gençlik milislerini belirlemek için özel paraşütçü giysileri seçmiş. Tıpkı, küçük okullular ve kız öğrencilerde görülen belirli tek tür giysiler gibi. Silahlı milisler 72 kişilik birlikler halinde geçiyor. Başlarında, orta yaştan bir komutan. Hepsinin tüfekleri, süngü takılmış olarak, omuzlarında.

Irak'da gençler, 16 yaşından başlayarak yarı-askerî bir eğitim görüyorlar. Kızlar ve erkekler. Çünkü, Baas Partisine göre, "Gençlik Örgütü, etkin bir halk örgütü haline gelmeli; sosyalist ilkelerin ve uygulamaların yayılmasına katkıda bulunmalı. Olabildiğince çok sayıda genç sosyalizmi kurmak, ülkeyi savunmak ve ulusal görevleri yerine getirmek için böyle bir örgüt içinde toplanmalı." Bu yarı askerî kuruluşlar, aynı zamanda çeşitli sosyal katlar arasında yakınlaşmaya, yapay ayrımların kalkmasına, bir ölçüde bürokrasiye karşı erken başlatılmış bir mücadeleye katkıda bulunuyor.

Kimi kez, çok daha ileri yaşta Parti elemanları da, "Halk Ordusu" adını alan yarı-askerî kuruluşlarda düzenli bir şekilde, ama kısa süreli olarak, eğitim görmekte.

ANA SORUN: FİLİSTİN'İN KURTULUŞU

Silahlı Eşbali orta ve lise kız öğrencileri izledi. Mor, sarı ve yeşil blûzlu üç grup. Hepsi, siyah-ipek denebilecek-pantalonlar giymişler. Boyunlarında aynı türden, aynı renkten fularlar. Genç öğrenciler, her Arap ülkesini temsil eden bir bayrak çevresinde kümelendiler. Bu bayraklar arasında Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ve Eritre Kurtuluş Cephesi'nin bayrağı da vardı. Toplam on altı bayrak.

Kızlar, daha sonra, "7 Nisan" levhası çevresinde toplandılar. En sonunda da, üstünde, "Tek Bir Arap Ulusu, Ölümsüz Mesaj" sloganı yazılı, uzun bir bez yazıyı başlarında taşıdılar. Bu ilke, Baas'ın sosyalizmi benimsemeden önceki dönemini yansıtıyor.

Stadyumu aydınlatma amacıyla kullanılan yüksek elektrik planlarına uzun Filistin bayrakları asılmış. Siyah, yeşil, beyaz, kırmızı şeritli bayraklar. Bir ara, üç silahlı asker, birlikte Filistin Bayrağını resmi geçit düzeninde taşıdı. Onun arkasından ise, topluca tüm Arap ülkelerinin bayrakları bir arada geçti. Bu da kanıtlamakta ki, gerek Arap ulusu gerekse Baas Partisi için merkez sorun Filistin'in emperyalizmin pençesinden kurtarılması. Zaten, yetkililer, bu noktayı birçok kez vurgulamaya özel özen gösteriyorlar.

Saatler geçiyor. Saatlerle birlikte, bir ülkenin yaşam ve ilerleme kaynağı tüm gençliği, üretici güçleri de durmaksızın akın akın geçiyor. İşte Irak Gençler Birliği, Irak Kadınlar Birliği, Çiftçiler Birliği, İşçiler Birliği, Irak Ulusal Öğrenciler Birliği, Öncüler v.b...

Gecenin başlangıcında, Avcılar Klubünde, tüm yabancılar için verilen akşam yemeğinde, Mişel Aflâk onur konuğu olarak bulunuyordu. Suriye'de hakkında idam kararı verilen Baas'ın bu ilk kurucusu, buruk bir ifade taşıyor yüzünde. Geçmişin izlerini, yorgunluğunu ve hayal kırıklığını çehresine bir maske gibi takmış görünen Aflâk'a Sanayi Bakanı Taha Cezravi ile Tanıtma Bakanı eşlik etmekteydi.

YARIN: "SİYASAL VE SOSYAL YAPI"

YORUM

KENAN ATALAY

1 Mayıs yürüyüşü

Üzerinde yürümekle yollar gerçekten pek aşınmaz. Ancak etkili ve görkemli yürüyüşlerin aşındırdığı bazı şeyler kuşkusuz vardır. Bugün İstanbul'da yapılan dev yürüyüş de herşeyden önce İşçi Bayramına elli yıldır konmuş olan ambargoyu aşındırıyor, daha doğrusu yıkıyor. Aynı yürüyüş, bir anlamda, sermaye çevrelerinin sömürü düzenini de aşındırıyor. Bu düzeni sürdürebilmek için kurulmuş aldatma ve uyutma mekanizmalarını aşındırıyor. Sermaye sınıfının, siyasi temsilcilerinin ve faşizm niyetlilerinin heveslerini ve kendilerine güvenlerini aşındırıyor.

DİSK'in düzenlediği gösteri iki açıdan önemli. Bir yandan elli yıldır özlemle beklenen bir kutlamaya olanak getirdiği için, öte yandan son yıllarda giderek ciddi bir gereksinme niteliğini kazanan demokratik güçbirliğinin kurulmasında örnek bir adım oluşturduğu için. Bugün onbinlerce işçinin yanında memurların, teknik elemanların, öğretmenlerin, üniversite mensuplarının, birçok demokratik kuruluşun ve binlerce öğrencinin de gösteriye katılması, işçi sınıfı ile diğer ilerici ve demokrat kesimler arasındaki dayanışmanın somut ifadesi oluyor. Egemen çevreleri de, parlamentodaki ve basındaki temsilcilerini de tedirgin eden ve işçi sınıfı aleyhinde beyanlarda bulunmaya iten etken bu.

İstanbul'da bu dev gösterinin gerçekleşmesi, MC'nin ülke üzerine çökerttiği karanlık baskı ortamında yanan güçlü bir ışık oluyor. İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin gücünün ve mücadele azminin ifade edildiği, umut, iyimserlik ve güven dolu bir gün, 1 Mayıs 1976. Bu günün verdiği güçle mücadeleyi daha bir hızlandırmak gerekli şimdi.

İşçilerin ve emekçilerin önünde aşılması gerekli birçok engel ve kazanılması gerekli birçok hak var: Referandum hakkı, dayanışma grevi, genel grev, işçi - memur ayrımının kaldırılması, tüm çalışanlara grevli - toplu sözleşmeli sendika hakkı, 141 - 142 başta olmak üzere Türk Ceza Yasası ile Dernekler Yasasındaki anti - demokratik hükümlerin kaldırılması, en düşük ücretin anlamlı bir düzeye çıkartılması ve en düşük ücretten vergi alınmaması... Tüm bu kısa dönemli talepler dışında, en az onlar kadar önemli başka görevler var: Sınıfsal sendikacılığı geliştirmek, işçi sınıfı tabanını sınıf sendikacılığına kazanmak, devrimci eğitim çalışmalarını derinleştirmek, işçi sınıfının güçlü ve etkin siyasi hareketini geliştirmek, işçi sınıfı ile diğer emekçi kesimler arasındaki güçbirliğini sürekli olarak güçlendirmek...

İşte 1 Mayıs yürüyüşü emekçi kitlelerin gücünü dile getirirken, tüm bu görevlerin de gündemde olduğunu hatırlatıyor ve şu gerçeği vurguluyor: Bağımsız, demokratik ve toplumcu Türkiye'de alabildiğine sevinçli 1 Mayıs yürüyüşleri yapabilmek için, emekten yana mücadele yolundaki yürüyüşü bir an bile aksatmamak gerekli.

ICF Amerikan lastiklerinin boykot edilmesini istedi

CENEVRE - Amerika'nın dört büyük otomobil lastiği yapımcısı şirketinin Amerika'daki tesislerinde grev sürerken Cenevre'de toplanan Uluslararası Kimya ve Genel İşçi Sendikaları Federasyonu (ICF) bu şirketlerin dünyanın çeşitli ülkelerindeki fabrikalarında çalışan işçilerden mesai yapmamalarını istedi.

Goodyear, Uniroyal, B.F.Foodrich ve Firestone şirketlerinin Amerika'daki fabrikalarında 68 bin işçi grevde bulunuyor. ICF, bu şirketlere ait diğer ülkelerdeki fabrikalarda da işçilerin mesai yapmayarak grevdeki Amerikalı işçilere destek olacaklarını söyledi.

ICF'in Cenevre'deki toplantısına 10 ülkenin lastik işçileri sendikalarının yöneticileri katıldılar.

ICF Başkanı Charles Levinson, Federasyona bağlı sendikalardan bu dört şirketin dünyanın çeşitli ülkelerindeki fabrikalardaki stok ve envanter durumları konusunda bilgi isteyeceklerini ve bu stokların Amerika'ya transfer edilmesini engelleyeceklerini de söyledi.

Levinson, Firestone şirketinin Fransa'daki fabrikasında işçilerin mesaiye bırakıldıklarını ve böylece şirketin stoklarını yükseltmeyi planladığını söylemiş, "Bu işi hemen yarın engelleyeceğiz" dedi.

Levinson, Firestone ve Goodyear şirketlerinin Brezilya, Venezuela ve İsveçte de işçilerine fazla mesai yaptırdıklarının saptandığını belirtti ve "Latin Amerika ülkelerinde bu şirketler işçilerden çalışma yasalarının yasakladığı sürelerde çalışmalarını istemektedirler" dedi.

ICF ayrıca yasaların izin verdiği ülkelerde bu dört şirketin mamullerinin tüketicilerce boykot edilmesi için bir kampanya açacağını da bildirdi. Resimde ABD'de grevde olan lastik işçileri görülüyor.

Merkez Bankası son üç ay içinde 189 milyon dolar dış kredi kullandı

ANKARA - Merkez Bankasının yılbaşından 16 Nisan tarihine kadar olan dönemde, dış finansman kuruluşlarından 189 milyon dolarlık kredi kullandığı bildirildi.

Merkez Bankası'nın yılbaşından bu yana en fazla kredi aldığı dış kuruluş Uluslararası Para Fonu (IMF). IMF'den 3,5 ay içinde 151 milyon dolarlık kredi kullanıldı. Bu kredinin büyük bir bölümü petrol kolaylığı fonundan geri kalan miktar da yine IMF'nın altın kotasından sağlandı. Ancak IMF petrol-kolaylığından yaptığı ödemeleri Mart ayından sonra durduğu için bundan sonra bu fondan kredi kullanmak olanağı kalmayacak.

SANAYİ ODALARI AET İLE ORTAKLIK İLİŞKİLERİ ALEYHİMİZE ÇALIŞIYOR

İZMİR - Türkiye Sanayi Odaları, AET ile ilişkilerimizi düzenleyen ve belli bir dönem sonunda Gümrük Birliğinin kurulmasını amaçlayan Katma Protokolün, kalkınma ve sanayileşme stratejimize uygun olmadığında birleştiler.

Türkiye Sanayi Odalarının bir süre önce İzmir'de yaptıkları toplantıda beliren ortak görüşle ilgili olarak hazırlanan raporda, Türk Sanayiinin, ekonomik gelişmesini giderek dış rekabete açık bir ortam içinde tamamlamaya ve AET ülkeleri ile olan ekonomik ve teknolojik ilişkileri sürdürmeğe kararlı olduğu da belirtildi.

Türk sanayicilerinin, bugünkü durumu ile ortaklık ilişkilerimizin lehimize artık işlemediğini anladıkları da iddia edilen ortak raporda daha sonra Ege Bölgesi Sanayi Odasının konuyla ilgili görüşlerine yer verilmekte ve şöyle denilmektedir:

"Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak AET ile ileride gümrük birliğini, ekonomik ve siyasal entegrasyonu öngören bugünkü Ankara anlaşmasına taraftarız. Ne var ki, bu anlaşmaya dayalı olarak oluşturulan Karma Protokol ve tamamlayıcı protokollerde köklü değişikliklerin yapılması da şarttır. Bu köklü değişiklikler düşünülmediği takdirde, yeni bir statü düşünülmelidir."

KISA

Gelişmiş ülkelerle gelişmekte olanlar arasında Paris'te sürdürülen "Kuzey - Güney diyalogu"nun bir ay içinde olumlu sonuç vermediği takdirde çıkmaza girebileceği bildirildi. Hammadde fiyatlarının dengelenmesi, toplantının en önemli anlaşmazlık konusu.

ÇAY yaprağı alım fiyatının en az 12 lira 60 kuruş olması istendi. CHP sözcüsü Karaosmanoğlu Karadeniz'de 639 bin kişinin çaydan gelir sağladığını belirtti ve bütün diğer tarım ürünlerinin fiyatları artarken yaş çay fiyatlarının düşük tutulduğunu söyledi.

İŞÇİ dövizi girişinin azaldığı bildiriliyor. 1973'te toplam ithalatın yarısından fazlasını karşılayan işçi dövizi gelirleri, 1974'te yüzde 38'e, geçen yıl ise yüzde 28'e indi.

KISA

iş dünyası... iş dünyası... iş dünyası

Çayırova Cam Fabrikasında 35 işçinin işine son verildi

1250 işçinin çalıştığı Çayırova Cam Sanayii Fabrikasında 20 gündür süren işi yavaşlatma eylemine öncülük ettikleri gerekçesiyle 35 işçinin işine son verildi.

Bu arada yapılan bir açıklamada ayrıca 20 işçinin de üçer gün süre ile işden uzaklaştırıldıkları belirtildi. Toplu sözleşme görüşmelerinde bir anlaşmaya varılmaması sonucu, Hür Cam-İş Sendikası ile uyuşmazlığa düşen işveren, sendikanın grev kararı alması karşısında lokavt uygulamasına gidebileceğini açıkladı.

CHP GENEL MERKEZİNDE TOPLU SÖZLEŞME

CHP Genel Merkezinde çalışan ve Tez - Büro - İş Sendikasına üye olan işçilerle, işveren durumunda bulunan CHP arasında dün toplu İş Sözleşmesi imzalandı. Sözleşme ile mevcut ücretlere birinci yıl için 900, ikinci yıl için de 600 lira zam yapıldı.

Ayrıca çeşitli sosyal yardımlarda toplu sözleşmede yer almıştır.

ERMAN EKMEK FABRİKASINDA ÜRETİM DURDU

Levent Erman Ekmek Fabrikasında direnişlerinin 87. gününden beri fabrika yönetiminde olan işçiler, bir süredir üretimi durdurmak zorunda kaldılar. Patronun bacasını söküp götürdüğü modern fırından yararlanamayan işçiler ekmeği, odun ve kömürle çalışan eski tip fırında pişiriyorlardı. Ancak, birçok fırında benzerleri hâlâ kullanıldığı halde, Erman'daki fırının kullanılmasına belediyece izin verilmedi ve mühürlendi. Erman emekçileri, şimdi, Etiler'deki bir fırından aldıkları ekmeği belli bir yüzdeyle satarak yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlar.

DİSK'e bağlı Petrol - Kimya - İş Sendikasının İstanbul Topçular'da bulunan Evma fabrikasında 5 Mart'ta başlattığı grev devam ediyor. İşçiler, çeşitli baskılara rağmen grevi başarıyla sürdürdüklerini belirtiyorlar.

1 MAYIS'IN TARİHÇESİ

Doç. Dr. Alpaslan Işıklı

Bu yıl, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, uzun bir aradan sonra ülkemizde ilk defa olarak 1 Mayıs gününü hemen bütün dünya'da olduğu gibi "İşçi Bayramı" olarak kutlamaya karar vermiştir. Yazımızda 1 Mayıs ile ilgili tarihçeyi kronolojik bir anlatımla sunacağız.

1 Mayıs günü 1889 da II. Enternasyonal tarafından "İşçi Bayramı" olarak ilan edilmeden çok önce Avrupa'da Hıristiyanlık öncesinden ve Ortaçağdan kalma bir gelenekle Bahar Bayramı ve tatil günü olarak festival ve eğlencelere vesile olmakta idi. Ancak, "İşçi Bayramı" olarak saptandıktan sonra 1 Mayıs yepyeni bir anlam kazanmıştır.

İşçi sınıfının yeryüzünde doğup varlığını ortaya koymasından sonra ilk olarak İngiltere'de Sosyalizm henüz Ütopyacı dönemini yaşarken 1 Mayıs tarihi bazı hayalci girişimlere konu olmuştu. Önce gazeteci W. Benbow 1831'de "Büyük Ulusal Tatil" fikrini açıkladı, bunu ünlü Robert Owen benimseyerek 1833 te yeniden ortaya attı. Owen'a göre işçiler 1 Mayısta güneşli bir bahar sabahı işlerini bırakacaklar ve böylece düzenin barışçı bir biçimde değişmesini sağlıyacaklardı.

Ancak, 1 Mayıs'ı sınıf mücadelesinin bir parçası haline dönüştürenler Amerikan işçileridir. 20 Ağustos 1866 da Baltimor da toplanan 60 kadar Amerikan sendikasının temsilcileri ülke çapında bir sendika örgütü oluşturmanın ilk adımlarını atarken 1 Mayıs gününü de işgününü sekiz saatle sınırlandırması amacıyla yürütülecek grevlerin, gösterilerin tekrarlanacağı bir gün olarak ilân ettiler.

Amerika'da özellikle 1886 yılının 1 Mayıs'ı kanlı olaylara sahne oldu. Amerikan işçileri bir önceki yılda olduğu gibi 1886 da da yoğun grevler ilan ettiler. Chicago kenti sınıf çatışmasının doruk noktasına ulaştığı bir merkez haline geldi. Milwaukee'de Maccormick fabrikalarında çalışan grevci işçilere polis ateş açtı 9 işçi öldü. Ölüme mahkûm edilen 8 militan işçiden biri hapiste intihar etti. 5 tanesi idam edildi.

Amerika'nın o tarihlerde yeni kurulmuş olan en üst sendikal örgütü AF L, 1 Mayıs'ın 1890 yılında gösterilerle kutlanması için 1888 de St. Louis de toplanan kongresinde karar almıştı.

Fransa'da da 1888 de Bordeaux da toplanan bir sendika kongresi de işçi taleplerinin aynı günde yoğun bir biçimde ortaya konulmasının etkinlik sağlıyacağı düşüncesiyle 1 Mayıs'ı genel gösteri günü olarak saptamıştı.

Nihayet 1889 yılında Paris'te ilk defa toplanan II. Enternasyonal Kongresinde AF L'in kararına paralel olarak 1890 yılı 1 Mayıs'ını uluslararası işçi gösterilerinin düzenleneceği bir tarih olarak tesbit etti.

O tarihten sonra doğuda olsun batıda olsun hemen bütün ülkelerde 1 Mayıs çeşitli sol eğilimlerdeki sendikalar ve sol siyasal partiler tarafından düzenli olarak bir gösteri ve hak isteme günü olarak tekrarlanmaktadır. Önceleri, başlıca gösteri konusu 8 saatlik işgünü idi, Zamanla 1 Mayıs uluslararası işçi dayanışmasının ve emeğin üstünlüğünün vurgulanmasını amaçlayan gösterilerin, törenlerin yapıldığı bir gün halini aldı.

II. Enternasyonalin kararından sonra da kanlı 1 Mayıslar oldu. Çok bilinen bir tanesi 1 Mayıs 1891 da Fransa da Fourmies de görüldü. Tören yapan çocuklu, kadınlı işçi kalabalığına ateş açılması çok vahşice bir tablo meydana getirmişti.

Ülkemizde 1 Mayıs'la ilgili kutlamaların 1920 lere kadar dayandığını bilmekteyiz.

2 Mayıs 1921 tarihli İkdâm gazetesi 1 Mayıs'ın nasıl kutlandığını şöyle anlatmaktadır:

"Şehrimizde işçi bayramı dün işçiler tarafından tesit edilmiştir. Şirketi hayriye, Haliç ve Tramvay şirketleri amelesi çalışmadıklarından, vesait-i nakliyenin büyük kısmı muattal kalmıştır. Ameleden bir kısmı, bayramlarını tesit için mavi işçi gömlekleri giydikleri, kırmızı boyunbağı taktıkları gibi hepsi de kırmızı rozetlere hâmil idiler. Amelenin bindiği bazı otomobillere de kırmızı bayrak takılmıştı. Türkiye sosyalist fırkasının Babıali'deki merkezinde tören yapılmış, saat 10'dan bire kadar mızıka enternasyonalı çalmıştır. İşçiler arasında dünişaret menedildiği için, hiç kimse sarhoş olmamış, hiçbir vaka zuhur etmemiştir." (x)

1922 1 Mayıs'ı ise amele sosyalist fırkası tarafından da kutlandı

1923 te 1 Mayıs'ın kutlanması, bazı sendika örgütlerinin kapatılmasına ve Türkiye İşçi Çiftçi Sosyalist Fırkası Yöneticilerinin tevkif edilmelerine gerekçe teşkil etti. Keza, 1924 te de 1 Mayıs'ı kutlamak isteyen amele teali mensupları ağır şekilde cezalandırıldı.

1924'te 1 Mayıs'ın Ankara'da kutlanışına dair bir sahneyi Kemal Sülker'den nakledelim;

"..Ankara'da, Cebeci'de toplanan işçiler Boşnak mahallesinde güzel bir toplantı düzenlenmişlerdi. Askeri fabrika işçilerinden Frezeci Ali Baba'nın küçük kızı, hasta kasası yararına kırmızı rozetleri işçilerin göğüslerine takmış, küçük kardeşi de bağış toplamıştı. İşçiler marşlar söylemiş ve saat 1,30da vilayete gitmiş, vilayet önünde, daha sonra Büyük Millet Meclisi önüne giden işçi kafilesi adına nutuklar söylemişti."

1 Mayıs günü 1925 te Bahar Bayramı ilan edildi. O tarihten sonra 1 Mayıs'ın bir işçi bayramı olarak kutlanması olanaksızlaştı.

Yıllar sonra güçlü sendika örgütlerine kavuşmuş olan ülkemizde DİSK'in 1 Mayıs'ı İşçi Bayramı olarak kutlama girişimi oldukça anlamlı bir dönüm noktası sayılabilir.

Bugün 1 Mayıs, bugün ben konuşurum arkadaş

•Ülkü Sever Üstün

1 Mayıs nedir?

İlkbahar mevsiminin başlarına rastladığından, havalar ısınmaya başladığından, papatyalar açtığından ... bu gün "Bahar Bayramı"dır. Yoo, hayır... Amerikan işçi sınıfının 1886'da, sekiz saatlik işgünü için genel greve gidişinin yıldönümü olmasından, bu eylemin kanla bastırılmaya çalışılıp, sendikacıların darağaçlarında sallandırılmasından... bu gün "İşçi Bayramı"dır.

Bugün, bilinçli-bilinçsiz grup grup insanlar piknik yerlerinde salıncaklarını kurmuş, yiyeceklerini sermiş, arkadaşlarıyla bir bahar gününün zevkini çıkarıp eğleniyor, dansediyor, koşuyorlar.

Yine bugün, Taksim meydanına, açılan yollardan akın akın insanlar yığılıyor; ellerinde "Kahrolsun Faşizm", "Bağımsız Türkiye" pankartlarıyla. İşçiler, emekçiler, tarihe kanlarıyla malolmuş arkadaşlarını anıyorlar.

1 MAYIS ÖNCESİNDE BİR GREV...

"Bugün 1 Mayıs. Bugün ben konuşurum arkadaş. Başbakan konuşacak değil ya!" diyor İzsal işçisi... İzsal'da 661 işçi grevde. Konuşuyorlar 1 Mayıs üstüne. Biz onların İşçi Bayramına ilişkin düşüncelerini sormaya gittiğimizde 1 Mayıs'a iki gün vardı. Çoğu yorgun: Gece afiş lemeye çıkmışlardı. Daire çevirerek oturduk.

"1 Mayıs yürüyüşüne katılıyor musunuz?"

"Elbette katılacağız. Burada kaç kişi varsa, eksiksiz katılacağız".

"O gün sizi görüp sorsam: 'Niçin yürüyorsunuz? Amacınız ne?' ne derdiniz?"

"Elimizdeki pankartları görsen, çığırdığımız sözleri duysan, bi de bizim işçi olduğumuzu bilsen sen de her halde bir şeyler anlardın. Benim olayı anlatmama lüzum kalmazdı... Bizim dediklerimiz ortada; gizli saklı bir şey demiyoruz ki. İşte, 1 Mayıs Bahar Bayramı değildir. Bu İşçi Bayramıdır. Şu anda dünyanın hemen her yerinde işçiler yürüyor."

Bir başkası, radyodan, İspanya'da 1 Mayıs için hazırlanan genel grevi işittiğini söyledi. Yalnız İspanya'da mıydı 1 Mayıs? Sayıyordu: Yunanistan'da, İtalya'da, Fransa'da, Bulgaristan'da, Almanya'da...

1 Mayıs hemen her yerde kutlanıyordu da, esas kaynağı olan Amerika'da niye kutlanmıyordu? İşçiler, Amerikan sendikacılarından sözettiler bu konuyla ilgili olarak. Amerika, kollarını böğründe mi toplamıştı? Sacco ve Vanzetti'nin öldürülmelerinden sonra pek fazla bir şey işitmemişti işçiler Amerika hakkında.

"LOKAVT HAK DEĞİL, SOSYAL SUÇTUR"

PDK-Altılar A.Ş.'de de 300 işçi grevde. 1 Mayıs'ta taşıyacakları pankartlardan birinin üzerinde böyle yazıyor: "Lokavt hak değil, sosyal suçtur".

Burada kadın işçiler de var. Birçok işyerinde olduğu gibi, fotoğrafları çekilirken rahatsız oluyorlar. Grev çadırlarının yanına varıp henüz konuşmaya başlamıştık ki, güneş tutuluverdi. Kaynak yapılırken kullanılan cam elden ele dolaşırken bir yandan da konuşuluyordu:

"Keşke 1 Mayıs'ta dahava böyle olsa" dedi biri. Bir başkası, "Yağmur yağsa ne yazar?" diye söze karıştı. Gerçekten de havanın falan işçiler üzerinde olumsuz bir etkisi olacağa benzemiyordu.

GRUNDİG MARKA TELEVİZYONU ÜRETENLER

Grundig Fabrikası içindeyiz. İşçi temsilcisini bulduk. Diğer işçilerin hepsi işbaşında olduğundan onlarla konuşabilmemiz için Personel Müdürü Dinçer Gürsoy'un iznini almamız gerekti. Temsilci, dahili telefonla müdürü aradı ve "Gazeteci arkadaşlar gelmiş, 1 Mayıs hakkında işçilerle görüşmek istiyorlar, ne dersiniz?" diye danıştı. Müdür, bizi görmek istemiş.

Personel müdürüyle görüşmek, 1 Mayıs konusunda onun da düşüncelerini alma olanağını ortaya çıkardığından, sevindik. Dinçer Bey, oldukça kibar karşıladı bizi. Ancak televizyonların üretildiği bölümlerde işin aksamaması ve teknolojilerinin gizliliği prensibi bozulmasın diye buralarda fotoğraf çekilemeyeceğini belirtti. "1 Mayıs hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorumuza da bu günün kendileri için sürpriz olmadığını, bazı gelişimlerin doğal sonucu olduğunu belirtti.

Grundig Fabrikasında bizim gezdiğimiz bölümde daha çok genç kızlar çalışıyor. Aslında buradaki işçilerin iş sırasında konuşmaya da pek vakitleri de yok. Ellerindeki işi bir an bırakıp, bizimle konuşup, sorularımızı cevaplıyorlar:

"Yürüyüşe mi? Katılacağız elbet. O gün biz varız diyeceğiz. Şimdiye kadar bizi hesaba katmadan iş yapanları uyaracağız."

"1 Mayıs mı? Bizde bir 'Bahar Bayramı' teranesi tutturmuşlar. Cumartesi günü, bu bayrama artık gerçek adının verildiği gün olması bakımından önemli. Benim düşüncem bu. Başka ülkelerde çoktan kırılmış tabular, bizde de bu yıl kırılacak. Mesele bu."

"Cumartesi günü bizim yürümemize kızacaklarına, 1886'da sekiz saatlik iş günü isteyenleri darağacına götürme ilkelliğine kızsınlar."

İşte Cumartesi akşamı içinden "Tatlı Cadı"yı falan seyredeceğimiz Grundig marka televizyonları üreten işçiler de, bayramları için böyle diyorlardı.

1 Mayıs 1976

• Aydın MERİÇ

DİSK GENEL SEKRETER YARDIMCISI

İşçi sınıfımız ve tüm halkımız çetin günler yaşıyor. İşbirlikçi büyük burjuvazi, gerici egemen güçler ve onların hükümeti halkımıza meydan okumakta, adım adım faşizme gitmektedir. Bu gerici faşist karması güçlerin yürüttüğü kanlı terör, zorbalık ve sömürü amansızdır. İlericilikle, gericilik, demokratik istemlerle faşist gidiş, emekle sermaye arasında sertleşen savaşımın alanı boydan boya tüm ülkedir. Mücadele serttir, kıran kıranadır.

İşçi sınıfımız, halkımız mücadele ve dayanışma günü 1 Mayıs'ı işte bu koşullarda karşılıyor.

Ülkemizde faşizmin tırmanma süreçleri, bu gelişim, tarihsel deneyimlerin de gösterdiği bir yol izlemektedir. Faşizm bir gecede gelmemektedir. Faşizm uzunca süren bir birikimden sonra, özellikle sömürü düzeninin bunalım dönemlerinde hızla, çığ gibi gelişmektedir. Yurdumuzda faşist tehlike, özellikle MC iktidarının kurulmasından sonra alabildiğine artmıştır. Faşizm değişik kollardan tırmanmaktadır. Bir yanda gizli silâhlı çeteler her gün ölüm yağdırır, kanlı saldırı ve silâhlı baskınlar düzenler ken, öte yanda devleti içerden faşistleştirme çabaları sürmektedir. Bu gidişin omurgası ise dört başlı MC iktidarı olmaktadır. Plân açıktır. Emperyalizm, işbirlikçi tekelci sermaye; ülkemiz ve halkımız üzerinde hegemonyalarını sürdürmek için, burjuva demokrasisi ve çıplak terörü birleştiren faşist biçimi bir yapı oluşturmak istemektedir.

Yine dünya devrimci deneyimi gösteriyor ki, faşizm, kapitalizmin politik, ekonomik, toplumsal bunalım dönemlerinde ve özellikle işçi sınıfı harekatinin yükseldiği dönemlerde başkaldırmaktadır. Türkiye'deki gelişim bu genel kurala da uygundur.

Ülkemizde çelişkiler keskinleşmiş, sınıf mücadelesi yeni boyutlar kazanmıştır. İşçi sınıfının yığınsal örgütlü, disiplinli eylemleri yeni bir aşamaya yükselmiştir. İşçi sınıfı içinde birlik eğilimleri belirgin nitelik almıştır. İşçi sınıfının ekonomik ve politik birliği yönünde somut adımlar atılmıştır. İşçi hareketinin yanısıra, köylü yığınlarının toprak ve özgürlük mücadelesi gelişmiş, gençlik ve kadın hareketleri gerçek yörüngesine oturmaya başlamıştır.

İşbirlikçi burjuvazi, egemen güçler bu gelişimin önüne kanla, zorbalıkla geçmek istemektedir. Kendilerinin yarattığı bunalımların içinden şiddet yoluyla, halka karşı harp açarak çıkmak istiyorlar. Bu nedenle faşizmi yerleştirmeye, kurumlaştırmaya çalışıyorlar.

Tehlike ortadadır. Bu gidişi durdurmak, faşizme tırmanışa araç olan iktidarın gerici faşist karması MC, demokratik yöntemlerle alaşağı etmek, yerine halktan, özgürlük ve barıştan yana bir iktidarın kurulmasına çalışmak tarihsel bir görevdir. Bu demokratik ve ulusal bir hedeftir, bu hedefi başarmada tutulacak yollar, tüm mücadele yöntemleri demokratiktir.

Bu görevi başarmanın başlıca koşulları, işçi sınıfının sendikal ve politik birliğinin güçlenmesi ve bütün ilerici güçlerin tek mücadele çizgisi üzerinde elele vermeleridir. Emperyalizme, faşizme, baskıya, zorbalığa, sömürüye karşı olan güçlerin, demokratik partilerin, örgütlerin ve toplumsal tabakaların sıkı işbirliği ülkemizin ve halkımızın geleceği için tarihsel bir zorunluluktur.

Ülkemizde halkın örgütlü güçleri arasındaki birlik eğilimleri oldukça güçlenmiştir. Demokratik hak ve özgürlük mitingleri, faşizmi protesto gösterileri, barış ve özgürlük çıkışları, grev savaşımları yığınlar arasında, halkın değişik sınıf ve katmanları arasında güç ve eylem birliğinin gelişirliğini gösteren işaretlerdir.

Ancak bu sorun, faşizme karşı halkın güçbirliğinin örgütlenmesi sorunu, çözümlenmiş olmaktan henüz uzaktır.

Özellikle yukarıdan bir eylem birliğinin gerçekleştirilmesi sorununun çözümü devrimci hareketin önünde durmaktadır.

Bu konuya genel hatları ile değinmek gerek.

Yukarıdan eylem birliği, ilerici demokratik parti ve öteki örgütler arasında somut bir mücadele programı çerçevesinde yapılan anlaşmadır. Bu mücadele programı böylesi bir güçbirliği içinde yer alan örgütlerin ortak taleplerini içerir.

Faşizmin gelişmesi, toplumsal yaşamın tüm alanlarında gericiliğin artması, ekonomik, politik ve toplumsal yapının sürekli bir bunalımın içine düşüşü, ahlâki çöküntü, geniş yığınları birleştirecek objektif bir temel hazırlamaktadır.

Doğaldır ki, anti-emperyalist, anti-faşist güçbirliği içinde yer alacak değişik sınıf ve tabakaların, halk yığınlarını temsil eden değişik siyasal, sendikal, mesleksel örgütlerin kendilerine özgü amaçları, özlemleri vardır. Ve bu uğurda yürüttükleri savaşımları vardır.

Örneğin işçi sınıfının partisi, işçi sınıfının ve tüm halkın iktidarını gerçekleştirmek, sosyalizmi kurmak için uğraşır. İşçi sınıfının ekonomik, sınıf ve kitle, örgütleri olan sendikalar daha değişik bir yapı ve mücadele programına sahiptirler. Bunun yanısıra, orta tabakaları, burjuvazinin ulusal, sola açılan kolunu temsil eden politik akımlar vardır. Gençliğin, kadınların kendi yığınlarının özlemlerini dile getiren, çıkarlarını koruyan örgütleri vardır.

Ancak tüm bu yığınları ve örgütlerini birleştiren toplumsal ve politik çizgi, emperyalizme, faşizme karşı olmaları, demokratik bir düzenden, özgürlük ve barış içinde bir gelişmeden yana olmalarıdır.

O halde, güçbirliğininilk, vazgeçilmez koşulu, böylesi bir güçbirliğine gidecek örgütlerin somut bir programla ortaya çıkmalarıdır. Hedeflerini açıklıkla ortaya koymayan, somut tavırlarını berraklaştıramayan, yıkılması gerekeni söyleyip, yapılması gerekeni göstermeyen, böylece yığınları somut siyasal hedeflerden yoksun bırakan örgütler, güçbirliğinin oluşmasını objektif olarak engellemektedirler.

Gerek bilim ve tarihsel gelişimin gerekse Türkiye'deki mücadelenin gösterdiği bir gerçek vardır. Emperyalizme, faşizme karşı en tutarlı güç işçi sınıfıdır. Çünkü işçi sınıf proletarya; gerçek özgürlüğe, toplumun mutlu geleceğine sonuna kadar gitmeye hazır; kaybedecek şeyi olmayan yegâne sınıftır. Anti-faşist mücadelenin tam başarıya ulaşması, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması, toplumsal ilerleme yolunun açılması, ileri demokratik bir düzene geçilmesi işçi sınıfının mücadelede önder durumuna gelmesiyle olur.

Güçbirliğinin oluşmasında bir temel ilke, katılan örgütlerin ideolojik benliklerini ve örgütsel bağımsızlıklarını korumalarıdır. Ortak bir mücadele programı etrafında birleşme, bir örgütün kendi koşullarını diğerlerine kabul ettirmesi için bir araç olamaz.

Güçbirliğine gidişte bir yanda bu gidişi engelleyen ters, maceracı, sekter ve oportünist akımlar, öte yanda ise köklü anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümler konusunda somut, ciddi ve süregen bir tavır alamayan ve kendi dışındaki sol güçleri önemsememeye yatkın eğilimler vardır. Bu eğilimlere karşı mücadele ise faşizme ve onu destekleyen emperyalizme karşı mücadeleden ayrılmaz. Çünkü bu akımlar, halkımızın bugün hayati ihtiyacı haline gelmiş olan anti-emperyalist ve anti faşist güçbirliğinin doğmasını önlemekte, baltalamaktadırlar.

Özetle, köklü ulusal ve demokratik dönüşümler, ileri demokrasi için zorunlu güçbirliği somut bir program etrafında, somut siyasi hedefler için ve angelleyici her tür eğilim ve akımlara karşı mücadele içinde ve ancak işçi sınıfının öncülüğünde gerçekleşecektir. Bu güçbirliğinin gerçekleşmesi ve hayata geçmesi ise hayatın tüm alanlarını kapsayan mücadeleler ve yığınsal çıkışlarla olacaktır.

İşte 1925'ten tam 51 yıl sonra, 1976'da, 1 Mayıs'ın coşkuyla, örgütlü olarak yeniden kutlanması, bir yandan işçi sınıfımızın 56 yıllık geleneğinin sürdürülmesinde, öte yandan bağımsızlık, demokrasi, barış ve toplumsal ilerleme yolunda emperyalizme ve faşizme karşı güçbirliğinin mücadele alanlarında gerçekleşmesinde yeni, somut bir adım olmaktadır.

İŞÇİ SINIFI ve EDEBİYATIMIZ

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK), bu yıl, I Mayıs'ı resmî "Bahar Bayramı" olarak değil de "İşçi Bayramı" olarak kutlayacağını açıklaması kimi çevreleri şaşırttı, kimi çevreleri tedirgin etti. Oysa bundan 54 yıl önce, İstanbul'un yabancı işgali altında bulunduğu bir dönemde, I Mayıs "İşçi Bayramı" olarak kutlanmıştı. İşçi Bayramı olarak kutlanan başka I Mayıs'lar da var ülkemizde. Ama biz, nedense, kendi tarihimizin asıl öğrenilmesi gereken yanlarını öğrenmeyiz; "resmî ideoloji", tarihsel ve toplumsal gerçekliğimizi öğrenmemizi engellemeyi ve bu gerçekliği çarpıtarak yansıtmayı görev edinmiştir. Birçok aydınımız, işçi sınıfının grev hakkına 1961 Anayasası ile kavuştuğunu sanır; daha önceleri de işçi sınıfının bu hakkı kullandığından haberi yoktur çoğu aydınımızın. Böylece, Türkiye işçi sınıfı köksüz, geleneksiz, savaşçı bir tarihi olmayan, sadece "yukardan" lütfedilen haklarla yetinen bir sınıf olarak gösterilir. "İmtiyazsız sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz" aldatmacasının kaçınılmaz sonucudur bu.

Bu durumda gerçekçi edebiyatımıza büyük görevler düşüyor: İşçi sınıfının geçmişini ve bugünkü durumunu incelemek; daha iyi bir yaşama düzeni için yapılan mücadeleleri, yengileri ve yenilgileri, bunları oluşturan koşulları gözler önüne sermek; işçi sınıfının bilinçlenme sürecini tarihsel, ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmelerle bağlantılı olarak göstermek; işçi sınıfına sınıfsal bilinçle birlikte tarih bilincini de duyurmağa çalışmak...

Zor iş bunlar, biliyorum; araştırmalar, soruşturmalar, yaşlı işçi liderlerini bulup uzun uzun konuşmalar gerektiren bir iş. Edebiyat dışı alanlarda da bir yığın bilgi gerektiren bir iş. Yaşantıyla yetinme alışkanlığını bir yana bırakmayı zorunlu kılan bir iş...

İşçi sınıfından söz açan yazarları düşününce ilk aklıma gelen Orhan Kemal oluyor. Ne var ki Orhan Kemal'in hikâyelerinde, romanlarında işçilerden söz açması biraz da rastlantı sonucu. Orhan Kemal, bir zamanlar Adana'da fabrikalarda çalışmış, işçileri yakından tanımış ve yazmağa başladığı zaman, başlangıçta, bu denetim zenginliğinden büyük ölçüde yararlanmış; avucunun içi gibi tanıdığı insanları anlattığı için de hikâyeleri, romanları başarılı olmuş. Sonra? Sonra bırakmış Adana'yı, gelmiş İstanbul'a yerleşmiş. Bu defa da İstanbul'da tanıdığı çevreleri, insanları yazmağa başlamış. İşçi sınıfındaki gelişmeleri izleme olanağı bulamamış. Bunun için Orhan Kemal'de daha iyi bir dünya için savaşan işçiden çok ezilen, sömürülen işçi vardır. Düşünüyorum da, işçileri anlatan hikâyelerin en güzellerini gene de Orhan Kemal yazmış gibi geliyor bana.

Daha sonra da işçilerden söz açan hikâyeler yazıldı; ama pek cılız, başarısız hikâyelerdi bunlar.

Bugünlerde Türkiye işçi sınıfından (ve daha nelerden, nelerden) söz açan yeni bir roman okudum: Erol Toy'un "Gözbağı" adlı son romanı. Tam 474 sayfa. Ve açıkça söylemek zorundayım: Nice zamandır bu kadar kötü bir roman okumamıştım. Dahası var: "Gözbağı", roman değil. Çünkü Erol Toy, insan gerçekliğine olsun, toplum gerçekliğine olsun "romancı gözüyle" bakmasını bilmiyor.

Ne yapıyor Erol Toy? 1928'den günümüze kadar (Süleyman Demirel'in yeniden Başbakan oluşuna kadar), kitabın arka kapağındaki deyişle, "işçi sınıfının bilinçlenme sürecini tarihsel konumu içinde, yaşayan, maddî gerçekliğiyle birlikte yerine" oturtmağa çalışıyor. Bir romancı nasıl yapar bunu? Kişiler yaratarak, bu kişileri bu toplumsal gelişim içinde ve öteki kişilerle olan ilişkileri içinde göstererek diyeceksiniz... Öyle yapmıyor Erol Toy: Okuduğu kitaplardan edindiği bilgileri romandaki kişilerden birine özetletiyor! Böylece "bilinç" verdiğini sanıyor. Oysa verdiği sadece sıkıntı.

Erol Toy, romanındaki olayları geliştirmek için öyle ilkel şeyler yapıyor ki insanın aklı duruyor. Bir örnek: Nevres fabrika kurmak için Banka Müdürü olan bir akrabasından kredi alacaktır. Bu akraba bir başka yere tayin edilir; onun yerine gelen Müdür Nevres'e kredi açmaz. Bunun üzerine fabrikanın yapımı durur. Hüseyin -kara cahil bir işçi- Nevres'e akıl verir: "Bakarsınız o akraba konuşur yeni müdürle. Birbirinin dilinden anlarlar." Nevres'in cevabı: "Yaşa be. Bu benim aklıma gelmemişti. Bak gördün mü? Yeni bir umut belirdi bile. Hemen gideceğim bizim akrabanın olduğu şehre." Gider, konuşur, kredi işi bir çözüme bağlanır ve fabrika kurulur. Erol Toy okuru nasıl bu kadar alık sanıyor, anlamak güç: Gidip akrabasıyla konuşmayı Nevres akıl edemeyecek de bunu ona Hüseyin hatırlatacak! Pes.

Kitap buna benzer örneklerle dolu. Sözgelimi, grev havasına girmiş 1.500 kişilik bir fabrikada, personel müdürü basit bir yalanla işçileri işçi lideri durumundaki Ahmet'e karşı harekete geçirebiliyor! Erol Toy bu işleri biraz yakından inceleseydi o koşullar içinde bir personel müdürünün, bırakın böyle yalanlarla işçileri aldatmağa kalkmasını, işçilerin yanına bile yaklaşamayacağını bilirdi. (Erol Toy, aynı personel müdürüne, savcılıkta, grevdeki işçilerin pankartları için şunları söyletiyor: "...Yazdıkları pankartların tümü Moskova'da hazırlanıp gönderilmiş.")

Erol Toy, işçi Hüseyin'i "bilinçlendirdikten" sonra neler söyletmiyor fukara Hüseyin'e: Lenin'den, Ekim devriminden başlayıp Çin-Sovyet anlaşmazlığından çıkıyor! Gramsci'yi, Thorez'i de unutmuyor!

Ne var ki, roman bir yana, doğru dürüst röportaj yazmasını bile bilmiyor Erol Toy; Türk Demir Döküm işçilerinin fabrika işgallerini anlattığı sayfalar orta halli bir röportaj düzeyine bile ulaşamamış.

Romanın sonunda Hüseyin, Nevres'in "Ne istiyorsun?" sorusuna "Kendim için hiç bişey, sınıfım için herşeyi." cevabını veriyor. Steinbeck'in yirmi beş yıl kadar önce okuduğum Bitmeyen Kavga'sında da buna benzer bir cümle olduğunu anımsıyorum: "O, kendisi için hiçbir şey istemiyordu." Bu cümle o yıllarda pek sarmıştı bizi. Oysa kendini sınıfından ayrı tutmanın tipik bir küçük burjuva hali olduğunu öğrenmeyen artık pek kalmadı: Yufka yürekli küçük burjuva aydınları, kendileri için değil, ezilen, sömürülen kitleleri "kurtarmak" için mücadele ettiklerini düşünmekten pek hoşlanırlar.

"474 sayfalık bir roman birkaç satırla bu kadar kötülenir mi? Yazarın emeğine hiç mi saygın yok!" diye düşünenler olabilir. Onlara "Gözbağı"nı okumayı denemelerini söylemekle yetiniyorum.

Bana gelince... "Gözbağı", Erol Toy'dan okuduğum ilk romandı. Bir daha mı Erol Toy'dan roman okumak! Tövbe!

FETHİ NACİ

«kent dayanıyor bahçenin duvarına»

• gürol sözen

(Fotoğraf: Halil ULUÇ)

"Caddeleri işlemez hale getiren trafik tıkanıklıkları, gittikçe büyüyüp yayılan otopark kullanışları, dayanılmaz bir düzeye yükselen motor gürültüleri, günden güne kirlenen hava, zehirlenen su ve tümüyle tahrip edilmiş bir doğal çevre...İşte içinde yaşadığımız şehirsel mekânın yeni öğeleri bunlar olmuştur..." (1)

"Düşey şehir, köprüler üstünde şehir, uzayda şehir, şehir üstünde şehir gibi teknik çeşitlemelerin, yarına ve öbür güne bakış denemeleri olduğu ileri sürülebilir. Bugün birçok kapitalist ülke mimarı, geleceğin şehrinin yeni modelleriyle uğraşıyor." (2)

"Zürihli Walter Jones muazzam huni şehirler öneriyor. İngiltereli mimarlar grubu Archigram, kule şehirleri, Fransız Yona Friedmann ise uzay kafes strüktürleri öneriyor." (3)

"Sorunları yeryüzünde çözemeyince yer altında çözüm yolları araştırıyorlar, Las Vegas Yeraltı Şehri projesinde alış-veriş merkezleri, klüpler ve konutlar hep yeraltında, üzerelerine golf sahaları kurulmuş... Yeraltındaki konutlarda ev kadınının isteğine göre, düğmeye her basışta örneğin gün ışığı veya gece oluveriyor. Geceleyin ay ve yıldızlar parıldıyor. Yeryüzüne mikrofonlar kurulmuş, düğmeye basıldı mı bu mikrofonlar yeryüzündeki arabaların, oynayan çocukların gürültülerini, köpeklerin havlamasını duyuruyor.(4)

"Şehir plancıları yeşille insanlar arasındaki yabancılaşmaya karşı savaşıyorlar. Bu şehir plancılarına göre, bugünkü şehrin belâları tabiî ve dengeli bütünlükten her geçen gün biraz daha uzaklaşmış olmaktan ortaya çıkıyor. Bu yitirilmiş bütünlükleri şehir plancıları şehirleri baştan başa yeşillendirmekle yeniden yaratmak istiyorlar." (5)

Bir sevinci konut olarak yakalamak isteyen kentliyi hangi gelecek bekliyor dersiniz? Kent iyi yaşamın umudu gibi duruyor şimdilerde. "Hayatta başımızı sokacak bir göz odamız olsun" denir, Gerçekten de bir göz odacık geleceğin konutu. Geleceğimizin modeli batı, yukarıdaki alıntılarımızda bir şaşkınlığı simgeliyor oysa. İnsanı mutlu kılan 'dört başı mamur' konut mu! Hiç değil! Yaşamın kuytu, kaçamak köşesi konut, yapma güvencesi. Üstelik mutluluk da ele avuca gelecek gibi değil çağımızda. Hele görünümüzde. Bir gökdeleni varsayalım dilerseniz; çarşıları, pazarları, spor, konser, sinema salonları olan ve tüm gereksinmeyi karşılayan.. Ayağınıza getirilen bu yaşamı kuşatan nedir? Labirentteki yerinizi hangi şifre saptıyor? "Oğlum, beyaz peynirle, maydonozu unutmuşum. Bi koşu gidip alıver." diyebilir misiniz, keyfe keder düşmemesi için. Fantezi belki bu ama yaşamı simgeliyor... Doğa elden gidiyorsa, giden mavi değil, yeşil değil. Bulut, kuş, böcek, yel, mevsimler bir dilim insan yüreği ile gidiyor elden.

Bugün büyük kentler bir yana diğer kentler de "kâr" olayının iştahı ile habire betonlanıyor, hiç bir sağlıklı yan plastik öğe ve doğa gözetilmeksizin. Üstelik onca harfin içinde (L) yi cezalandırıyorlar ve tutup salon yapıyorlar! Az işlevi olan W, Q, X olabilirdi pekâlâ. İyilerin alınyazısı mı diyelim!

Sizi bilmem ama iki maydanoz, bir marul, nane ve hiç yoksa bir elma ağacı dikebilmeliydi insan, yaşamı boyunca. Pifür püfür esen yele çamaşırını asabilmeliydi... Evet, daha iyi bir gelecek için bütün bu kavga. Ama kavgadaki yeri hor görülen haşarı bir çocuk kent. Hani tekerlemedeki gibi "... su nerde? İnek içti. İnek nerde? Dağa kaçtı. Dağ nerde? Yandı, bitti kül oldu." deyiverirler bir gün.

SANATÇI VE KENTLEŞME

Bir başına bırakılan kentler hoyratlığını kullanırken, sanatçıdan mimarinin görev alanında yerini alıyor, heykeli, resmi, seramiği, hatta müziği ile (Beton yığınlarını ülkemizde tezgâhlıyanlar sanatçıya yüz vermiyor ya neyse). Ağaçları kesip, yeşilin dibine bitmeyen ... sanatçısına, "göze güzel görünsün, dekoratif olsun, canlı olsun" deniyor... Sokaklar, caddeler, beton yığınları duvarları, renklerle bezeniyor batıda. Amaç, yozlaşan kent görünümüne tad getirebilmek. 'Endüstri çağının düşlerine boyasını kaptırıyor sanatçı ... Ünlü ressam Vaserely'i geleceğin kentlerine önerilerde bulunuyor, üstelik kentleşmeye başkaldırarak (6)"... dünyanın her yerinde mantar gibi biten soğuk, acımasız, kişiyi ruhsal dengesizliğe ittiği çoktan ispatlanmış çelik ve beton yığınları doğdu. Ve insanlar çirkinlikler içinde yaşar oldu. Doğayı çevremizden uzaklaştırdığımıza göre, onun yerine neden insan yapısı bir güzellik koymayalım" Açıkcası, çirkini güzelleştirelim. Birinci oyunu kaybettim. Kör, topal ve sağıra görkemli bir giysi gerekir, diyor Vasarely. Önerilerini uygulayarak labirentlere soluk almayan çiçekler bırakıyor.

Kentleşmeye 'bodoslamadan' giren işbilir Karadenizli şirin ustalarımız ise baklava kırmalı cephe süsü, mermer girişöksürmeye gelemeyen balkon ve gömme banyolu anıtlar dikiyorlar, Vasarely'ye hiç olarak tanımadan! Kimi sanatçılarımız alıngan oldukları için endüstri çağının tüm gereklerini (oyun bittikten sonra) denizaşırı duyarlılıkla yaşıyorlar. Ve bir kavram kargaşasıdır gidiyor. Sandık dolabına dalan çocuklar gibi, "bu yarar, bu yaramaz" diyorlar. Yer sofrasının başına bağdaş kurup ince dilimler halinde 'ahkâm' kesiyorlar kuram adına.

Uzmanlık dalının dışındakilerce önemsenmeyen küçümsenen kentleşme çok yönlü bir olay oysa. Başı bırakılmış dörtnala giden bu olgu çılgınlıkların doruğuna vardığı dış ülkelerde insanın geleceğine görkemli tehlike çanlarını asıyor. Peki ne yapmalı? Kolay bir soru ama güç yanıtlaması. Bir bilen var mı bilmem! Gitti gider dahi gider mi yoksa!

Gene de biz kokuşmuşluğun içinde bulduğumuz çimeni, dalı, çiçeği çerden çöpten sakınalım. Bir başına bırakmıyalım kendi yalnızlığımız için. Ola ki gerekebilir.

Ozan Özdemir Asaf'ın "Çiçekleri Yemeyin" (7) demesinde bir neden var. Geleceğin gözcüsü yazın alanı uyarıyor bizi. İşte 'Önce' şiirinden son dört dize.

Kent dayanıyor bahçenin duvarlarına,
Yeni bahçeler çiz, gözlerinin kuşlarına.

Hazır kent dayanmışken bahçene,
Kuşlarını gözüne sal, götür ağaçlarına.

★ ★ ★

1. Heumann, Benny, *Kapitalist Ülkelerde Günümüzün Şehircilik Sorunları.* Mimarlık. 73/10, s. 20.
2. Aynı yazı s. 23
3. Aynı yazı s. 23
4. Aynı yazı, s. 19
5. Aynı yazı, s. 22
6. Milliyet Sanat Dergisi, sayı 173
7. Asaf, Özdemir, *Çiçekleri Yemeyin*, Bilgi Yayınevi, 1975

AZİZ NESİN — böyle gelmiş böyle gitmez — 2. BÖLÜM

SEYİRCİNİN ÇOĞUNU TİYATROYA ANASTAS'IN KANTOLARI ÇEKERDİ

Bu söylence hoşumuza giderdi. Bayan Kleine'yi çok beğenirdik. Çünkü içimizde, böyle bir kadınla evlenmek isteği gizliydi. Kocanın, erken ölen karısını sürdürmesini hiç aklımıza getirmeden, bu söylencede, erkek olma bencilliğimizi duyuyorduk.

İpekli bezlere resim yapmayı, bir süre lisede de sürdürmüştüm. Bu kez kalem boyalarla da ipekli bezlere resim yapıyordum. Kalem boyayla yapılmış resmi bez üzerinde saptayıcı bir sıvı vardı. Bu sıvıyı sürünce, bez yıkansa bile boyalar çıkmıyor, bozulmuyordu. Bir küçük şişe içindeki bu sıvı, kalem boyası kutusunun içinde dururdu. Bir gazetede ilanını görerek, Almanya'da yapılan bu kalem boyaları satın almıştım.

ANASTAS MUM SATSANA

"Anastas mum satsana!" Bu tümceyi, harflerini tersten başlayarak, sağdan sola doğru okursak, yine aynı sözler ortaya çıkar: "Anastas mum satsana!"

Ferah Tiyatrosu'nda gösteriler yapan varyete artisti Anastas'ın ünü yayıldıktan sonra mı, bu söz oyunu bulunmuştu, daha mı eskiden vardı, bilmiyorum.

Ferah Tiyatrosu'nda, kantocular, düettocular, solo yapan şarkıcılar, dansözler, en sonra da Dümbüllü İsmail'in tuluat tiyatrosu vardı ama, seyircilerin çoğunu tiyatroya bu Anastas'ın revüsü çekerdi. Anastas'ın varyete topluluğunda, Amelya, Janet, Suzan adlarında üç güzel kız vardı. Biri buğday esmeri tenli, biri kumral, biri açık sarışındı, ya da boyanarak öyle görünüyorlardı. Kızlar gerçekten güzel miydi? Aşırı makiyajlarıyla onları sahnenin renkli ışıkları altında gördüğümüzden, gerçekten mi güzel olduklarını, yoksa güzel mi göründüklerini kestirmek zordu. Ama bu üç varyete kızı, o zamana göre alabildiğine açıksaçık olarak gösteriler yaptıklarından, aşağı düzeyde seyircilerin, öğrencilerin, gençlerin, cinsel açlık içindeki insanların çok ilgisini çekiyorlardı. Oysa o günlerin en açıksaçıklığı bile, bu güne göre oldukça kapalı sayılırdı. Bu topluluğun ilgiyi çeken başka bir yanı da, Anastas'ın edilgin bir eşcinsel olmasıydı. Cinsel sapıklığını, sahnedeki davranışlarıyla, dansları, oyunlarıyla iyice abartarak açığa vurmaya çalışırdı. Aşırı süslenir, kadın gibi boyanır, albenili olmakta topluluğundaki üç kızı bastırmaya çalışırdı. Söylentiye göre Anastas, evine gidip kendisini memnun eden delikanlılara, o üç güzel varyete kızını da sunuyormuş. Evinde, şimdilerde toplu seks denilen cinsel eğlenceler de düzenleniyormuş. O dönemde şimdikinden daha da çok olan cinsel açlığın aşırı isteğiyle genç seyircilerin gözleri, çok güzel, ya da çok güzel görünen o üç varyete kızındaydı: Amelya, Janet, Suzan!

"KIYI Ü KAAL'İ MUCİP OLUR"

Beyazıt İnzibat Karakolu Komutanı Yüzbaşı Müşteba, adı dillerde dolaşan, ortalığı titreten bir inzibat subayıydı. O'ndan yalnız askerler, askeri okul öğrencileri değil, sivil kabadayılar, külhanbeyler, sabıkalılar da korkarlardı. Beyazıt İnzibat Karakolu, Patrona Halil Hamamı'nın yakınında ve daha da öndeydi. O zamanlar, inzibat erleri de, inzibat subayları da, ceket yakasının altına ayça biçiminde sarı madenden bir levha takarlardı. Buna ferayi "Ferahi" denilirdi. Ayrıca, inzibatların, boyunlarından göğüslerine sarkan kordonları da vardı. Süslü ve iyi giyinirlerdi. Ama denizci inzibat erleri, daha da fiyakalıydılar. Lacivert giysileri üstündeki pırıl pırıl ferayileri daha bir göze batardı, denizcilerin kordonları aktı. Denizci inzibat erleri okula gitmiş, genellikle okuryazar İstanbul çocuklarıydı, efendi külhanbey denilenlerden olurlardı. Hele deniz inzibatlarının çavuşları, iyice bıçkın ama efendiliği bırakmayan delikanlılardı.

Ferah Tiyatrosu'na gide gele, orada bikaç gençle arkadaş olmuştuk. Bunlardan ikisi, iyi giyimli, paralı çocuklardı. Uzun boylusunun adı aklımda Sudi diye kalmış, ya da Sudi gibi bişey... Bir perşembe gecesi (Hafta sonu tatilinin başladığı günün gecesi, Cumartesi gecesi gibi) Ferah Tiyatrosu'nda oyun seyretmiş, gece yarısı tiyatrodan çıkmıştık, Hilmi'yle eve dönmemiz gerekirdi. Ama nasıl olduysa, Sudi, Sudi'nin arkadaşı, daha iki askeri okul öğrencisi, bir de Hilmi'yle altı kişilik bir topluluk olup Beyoğlu'na çıktık. O iki askerî okul öğrencisi, benim sınıfımdan değildi. Geceyarısından sonra Beyoğlu sokaklarında geziyorduk. İçimizden biri, belki de Sudi, Anastas'ın evine gitmemizi önerdi. Öbürleri bu öneriyi coşkuyla benimsediler. Topluluktan ayrılamadığım, onlardan ayrılmak bana ayıp olurmuş gibi geldiği için onlarla birlikte geceyarısından sonra Beyoğlu'na çıkmıştım. Bu öneriye de, hayır diyemiyordum.

Tarlabaşı caddesine geldik. Taksim'e doğru gidişte, soldaki ara sokaklardan birine saptık. İçimde bir korku var ama, belli etmemeye çalışıyorum. Anastas'ın evini bildiğini söyleyen çocuk önümüze düşmüş. Gerçekten Anastas'ın evini bulursak, ne olacak, ne yapacağız? Kapıyı çalacağız. Kapı açılmazsa ne iyi... Ya açılırsa? Kapı açılırsa ya bizi içeri alacaklar, ya almayacaklar. Almazlarsa ne iyi... Ya alırlarsa? İçeri gireceğiz. Sonra ne olacak?

Sonunda, aranan ev bulundu; üç basamakla kapısına çıkılan, üç katlı kârgir bir ev. Karşısında, az yukarda sokak lambası yanıyor. Evde ışık yok. Anastas, tiyatrodan dönmüştür, dönmemiştir diye o evin kapısı önünde tartışıldı. "Ne diye tiyatrodan çıkınca doğru eve gitmedik..." Kimi, kapısını çalalım diyor, kimi bekleyelim diyor... "Neredeyse kızlarla birlikte arabayla gelir" diyor biri de.

(DEVAM EDECEK)

DOSTLAR TİYATROSU İZMİR'DE

Dostlar Tiyatrosu, bu yılki turnesine İzmir'den başlıyor. 4 Mayıs'ta başlayacak olan turne, Mayıs ayının sonuna kadar sürecek. Haftanın değişik günlerinde değişik oyunlar oynanacak. Dostlar Tiyatrosu İzmir'de şu oyunları sahneleyecek:

AZİZNAME - 1973-74 döneminde bir yıl süreyle hemen hemen ülkenin her yerinde oynamış olan bu oyunu, Aziz Nesin'in öykülerinden Genco Erkal derledi ve sahneye kondu. Oyun, İzmir turnesi için yeniden gözden geçirildi.

ORTAK - Bilgesu Erenus'un oyununu, Macit Koper sahneledi. Halka açık şirketlerin oltasına yakalanmış yoksul bir işportacı ve çevresindekiler odak noktası alınarak, 12 Mart döneminin olayları anlatılıyor.

SABOTAJ OYUNU - Dostlar Tiyatrosu üyelerinden Macit Koper'in ilk oyunu. Genco Erkal sahneye koydu. Belgesel bir yapıt olan Sabotaj Oyunu, 12 Mart döneminin ibret verici bir olayını, sabotajlar davasını işliyor.

EZENLER EZİLENLER BAŞKALDIRANLAR - 1960'lar birikiminin oluşturduğu müzikli oyunlardan seçilmiş oyun şarkılarından oluşan bir gösteri. Mehmet Akan'ın düzenlediği ve Zeliha Berksoy'un konuk olarak katıldığı, şarkılarla toplumumuzun bir panoramasını çizen gösteri, İzmir'de dört kez sahnelenecek.

KEREM GİBİ - Nâzım Hikmet'in şiirlerinden derlenmiş ve oluşmuş ve Genco Erkal'ın düzenleyip sunduğu "Kerem Gibi", bu yıl İzmir'de yalnız üç kez sergilenecek.

Dostlar Tiyatrosu, İzmir'den sonra uzun bir Anadolu turnesine çıkıyor.

Yazarlar ve sanatçılar "1 Mayıs yürüyüşü„ne katılıyor

1 Mayıs İşçi Bayramı nedeniyle DİSK tarafından ülkemizde ilk kez düzenlenen törenlere tüm ilerici yazarlar ve sanatçılar katılacaklar.

Beşiktaş'tan Taksim'e düzenlenen yürüyüşte Türk Yazarlar Sendikası Flaması arkasında çok sayıda yazar, ozan, edebiyatçının yanısıra öbür sanat dallarından müzik, resim, heykel alanlarında sanatçı ve emekçilerin katılacakları öğrenilmiştir. Tiyatro sanatçıları özellikle Şehir Tiyatrosu çalışanlarının sendikalı olmaları nedeniyle kendi sendika topluluklarıyla birlikte yürüyeceklerdir.

Sinema alanında özellikle son günlerde güçlenen devrimci çabaya paralel olarak geçte çok sayıda ünlü sinema oyuncusu, yönetmeni, set ve laboratuvar emekçisi, teknisyeni katılacaklardır.

Türk Yazarlar Sendikası'ndan bildirildiğine göre, bütün sanatçılar sabah saat 9'da Beşiktaş'ta "Nobel İlaç Fabrikası" önünde hazır bulunacaklardır.

Birlik Sahnesi'nde

Pir Sultan Abdal

İki genç ozan, Sadık Gürbüz ile Veli Öztürk, Pir Sultan Abdal'ın türkülerinden derledikleri bir programı sunacaklar. 4 Mayıs 1976, Salı gecesi Birlik Sahnesinde, Gülsen Tuncer büyük halk ozanının şiirlerinden parçalar okuyacak.

Pir Sultan'ın hayatı, menkıbeleri aktarılacak izleyicilere. Saat 21'de sunulacak gösteride yöresel söyleyiş özellikleri önem kazanıyor.

İYEM'İN SERGİSİ PAZARTESİ KAPANIYOR

Nuri İyem'in Galeri Baroz'daki Resim sergisi 3 Mayıs Pazartesi günü kapanıyor. Galeri Baroz'da 5 Mayıs Çarşamba gününden itibaren heykeltraş Hayri Karay yapıtlarını sergileyecek. 1952'de Balıkesir'de doğan genç sanatçı, 1966'da Dünya Çocuk Resimleri Yarışmasında ikincilik ödülü aldı. 1970'de Yüksek Heykel Bölümüne girdiği Devlet Güzel Sanatlar Akademisinin Hüseyin Gezer Atelyesinden, 1975 yılında mezun oldu. Öğrenim hayatı sırasında ise 1974'de Devlet Resim-Heykel Sergisine katıldı. Aynı yıl içinde Hadi Bara Heykel Yarışmasında birinci ödülü aldı.

Hakan ve Düşüş oyunları üzerine açık oturum düzenlendi

Sanatçılar Birliği, yakın tarihimizin doğru, yanlış çeşitli açılardan incelendiği, bir açık oturum düzenledi. Bu açık oturum için, bu sezon Sultan Abdulhamit konusunu işleyen değişik iki tiyatro yapıtının sahneye konmuş olmasından yararlanıldı.

5 Mayıs Çarşamba günü Harbiye Şehir Tiyatrosu salonunda saat 16.30 ile 19.30 arasında yapılacak olan açık oturuma şu konuşmacılar katılacak: Prof. Tarık Zafer Tunaya, Cevat ...pan, Zaven Biberyan, Kemal Bekir, Burçin Oraloğlu.

GÖRÜŞ

Hasan Yılmaer

Tüm çalışanlar kutlu olsun bayramımız...

Bahar bayramınız kutlu olsun...

Kızmayın hemen öyle, bende biliyorum bu "Bahar bayramı" palavrasını, 1 Mayıs'ın neden evrilip çevrilip bahar bayramına getirildiğini ve de aslının ne olduğunu. Ama öylesine şartlandırılmışız ki "İşçiler bayramınız kutlu olsun" diyemiyorum birdenbire.

Bizim kuşağımız 1 Mayıs'ı Türkiye'de "Bahar bayramı," dışarda ise "Komünist bayramı" diye bilmiştir, öyle bildirilmiştir.

1950'ye dek 1 Mayıs geldimi ; polis, ne denli solcu sanığı varsa toparlar bir günlüğüne nezarethanesinde konuk ederdi. Bu konuklar arasında ilk "Amele grevi"nden kalmış tramvaycılar da vardı.

Çocukluğumda, Atatürk döneminde, hayal meyal 1 Mayıs'a "Amele Bayramı" dendiğini anımsıyorum, sonraları bu söz tümüyle ortadan kalktı ve "Bahar-Çiçekbayramı" oldu.

Çiçek bayramına dönüştükten sonra da 1 Mayıs, adı solcuya çıkmış kişiler için iyice zindan oldu. Kafalar öylesine yıkandı ki, 1 Mayıs günü kimse kırmızı kravat takıp sokağa çıkmadı.

Şaka maka ettiğimi sanmayın, anam o gün özen gösterirdi, babam yanlışlıkla kırmızılı kravatını takmasın, bizler üstünde kırmızı bulunan bir şey giymeyelim diye. Yalnız bizde mi bu böyleydi. Her evde, her yerde ayni şey olurdu. 1 Mayıs'ta kırmızıdan öcüden korkar gibi korkardı herkes.

En ilginç yanı da hiç kimse 1 Mayıs'ın gerçekte ne olduğunu bilmezdi. Açık açık, söyleyeyim mi ta üniversiteye gelinceye dek ben de "1 Mayıs"ın Rusya da komünist ayaklanma günü olduğunu sanırdım. Aslının Amerika'da bir direnmeden doğduğunu öğrendiğim gün şaşakaldımdı...

1 Mayıs'ın ne olduğunu ne ders kitaplarında okuduk, ne de bir yayın gördük, yıllar boyu. Bu anlayışın bu beyin yıkamanın en açık örneğini önceki gün AP'li Buldanlı verdi. Ahmet Buldanlı yasa önerisinde, 1 Mayıs'ın komünist bayramı olduğu gerekçesiyle Bahar-Çiçek bayramının 6 Mayıs Hıdrellez gününe alınmasını, tatilin o gün yapılmasını 1 Mayıs'ta ise çalışılmasını önermekte.

Anladınız mı şimdi tutumu ve düşünceyi ?

Yıllar yılı ilk kez bu yıl, işçi işçiliğini bilecek ve çalışan kişinin apayrı ama barışçı bir güç olduğunu anlayacak.

İşçi gerçekten barışçıdır. Onun savaşla bir ilgisi yoktur, çünkü o savaşta canını yitirmekten öteye hiç bir şey sağlayamaz. Savaşı elindeki malı, silahı, öte beriyi satmaya çabalayanlar isterler. Onun içindir ki işçiler birleştiği gün dünyaya barışın, geleceğini bildiklerinden, bu birleşmeden ürkerler. Onun için 1 Mayıs'ı "Bahar Çiçek bayramına" çevirirler. Bunda da olmadımı kaldır gitsin 1 Mayıs'ı, yapıver 6 Mayıs'ta Hıdrellez bayramı...

Ama geçmiş ola bu zihniyete... Artık eşim bakmıyor 1 Mayıs günü ben kırmızı kravat takmış mıyım çocuklar üstünde kırmızı bir şey giymiş mi, yoksa kendisi kırmızılı eşarbını bağlamış mı .. Vız geliyor çalışan kişiye öcüler artık...

Şimdi korku bizim yüreklerimizde değil, onlarda. Hadi gelin rahat rahat söyliyelim artık; "Kutlu olsun bayramımız..."

Günlerin Getirdiği

HAZIRLAYAN mustafa r. gürsel

"Ümit Utku iyi çocuktur,, (2)

Geçenlerde "Ümit Utku iyi çocuktur." demiştik. MC çevreleriyle çok yakın ilişkisi vardır demiştik. Özellikle Lütfü Tokoğlu ve Sezgin pek tutarlar Utku'yu demiştik. İlerde yapılması düşünülen bir Uluslararası Festival için kendisine büyük imkânların tanınma olasılığından söz etmiştik. Son günlerde Utku'nun "iyiliği" bir kez daha tescillendi. Salı günü Turizm ve Tanıtma Bakanı Lütfü Tokoğlu düzenlediği basın toplantısında resmen açıkladı: "Yurdumuzda Uluslar arası nitelikte bir film festivali düzenlenmesi için Film-San' la anlaşmaya vardık." Film-San Türk sinemasına tek başına sahip çıkmaya çalışan Ümit Utku'nun kurduğu çeşitli sendika, federasyon, konfederasyon ve derneklerden birinin adıdır. Turizm Bakanlığının Film-San' la anlaşması Ümit Utku ile anlaşması demektir. Çünkü Film-San, Utku ve yakın çevresinden başka kimseyi temsil etmemektedir. Ümit Utku'yu bırakalım bir tarafa. Bu sansür kararnameleri yürürlükte olduğu sürece ciddi bir uluslararası film festivali' nin yapılabileceğini düşünmek bile bir aldatmaca olur. Yurda giren her film sansür komisyonundan izin belgesi alması gerektiğine göre, bugün dünyada yapılan çocuk filmlerini bile böyle bir festivalin kapsamı dışında bırakmak zorunda kalınır. Ama ne gam.. Herhalde MC hükümeti ve Ümit Utku bunun da bir yolunu bulurlar.

Sus, sus, susss... kimseler duymasın

TRT Haber Dairesi Başkanı Hami Tezkan, yasadışı bir yönetimin yasa dışı bir müdürüdür. Tezkan'ın Şaban Karataş gibi tarafsızlıkla pek ilgisi yoktur. TRT haberlerini izleyenler hergün bu kurumun bütün kurallarının tek tek yıkılarak yapılan partizan yayınları görmektedir. Görevini yerine getirip üstlerini memnun etmekle zorunlu Tezkan haberleri en sıkı bir şekilde denetleyip sansürden geçirir. Geçen salı günü yoğun bir haber kıyımı uyguladı. Aynı haber bülteninde dört haberi birden son anda yayından çıkarttı.

Yayınlanmasına engel olunan haberlerden biri Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Orhan Akbulut'un düzenlediği basın toplantısı. Akbulut "Gübre MC yönetimi eliyle bilinçli olarak karaborsaya düşürülmüştür" demişti. İkinci haber ise İnşaat Mühendislerince yayınlanan bildiri ile ilgiliydi. İnşaat Mühendisleri Odası, otoyol yapımında Türk teknik gücünün yeterli olmasına rağmen yabancılarla işbirliğine gidildiğini açıklamıştı.

Bir haber de CIA ilişkileri hakkındaydı. Bu haber ABD Senatosunun CIA'nın son 15 yılda yaptığı 900 operasyonla ilgili olarakhazırladığı 651 sayfalık bir rapordan söz ediyordu. Ajanslarca geçilen raporda, CIA'nın 5 ülkede ABD Silahlı Kuvvetlerinden ayrı olarak gizli bir savaş yürüttüğü yer alıyordu. Bu ülkelerden üçü Laos, Kamboçya ve Vietnam idi.

Hami Tezkan tarafından yayını engellenen 4'ncü haber ise İtalyan Sosyalist ve Komünist Partilerinin Parlamentoda yapılacak bir güven oylamasında Hıristiyan Demokrat azınlık hükümetini desteklemeyecekleri hakkındaydı.

İşte yeni bir habercilik anlayışı: Suss, suss, suss kimseler duymasın!

HAYVANLAR VE İNSANLAR...

Dünyanın belli başlı haber ajanslarından Associated Press' in 27 Nisan tarihli haberini aynen veriyoruz. Sadece başlığını değiştirip, "HAYVANLAR ve İNSANLAR" koymayı uygun bulduk:

CALTANISSETTA (Sicilya)- 26 Nisan günü bu küçük kasabanın itfaiyecileri, katedralin domuna tırmanarak, Paskalya Yortusundan ba yana hemen hemen aç duran 50 kadar güvercine yem verdiler.

Korkudan donmuş gibi doma tünemiş olan güvercinler, Sicilya'nın merkezi yöresindeki bu küçük kasabada bir süre önce yapılan pazar törenlerinde salıverilmişlerdi.

Kafeslerden bırakılan güvercinler, saatlerdir gırtlaklarını yırtarcasına Paskalya şarkıları söyleyen binlerce kişiden ürkmüş bir halde doğruca Katedralin domuna uçmuşlar ve o zamandan beri yere inip de kasaba sakinlerinin kendileri için serptikleri darıları yemeye bile cesaret edememişlerdi.

Okulları da kapatsalar

Türkiye'nin her yerinde son aylarda sürdürülen öğretmen kıyımından Manisa'nın Gördes ilçesi de hakkını alıyor. TÖB-DER Gördes Şubesi üyelerinden 23 ü hakkında soruşturma açıldı. En son ilkokul müdürü Eyüp Taş hiçbir gerekçe gösterilmeden Rize'nin Kendirlik köyü ilk okuluna sürüldü. Geçenlerde de şubeyi bir hafta süreyle kapattılar. Gerekçe: Öğrencilerin lokale girmesi. Oldu olacak, okulları da kapatsalar. Öyle ya, okullarda da öğrencilerle öğretmenler aynı binaya giriyorlar!..

MC diplomasisi

Ahmet KAHRAMAN

İZLENİMLER

MC, çağ dışı silahlarla ortaya fırladı. Bilinç altının "Tatmin edilmemiş" duygularını gerçekçilik saydı. Bir çok alanda, sayısız çuval inciri "berbat" etti.

Çuval çuval inciri berbat edilen devlet kuruluşlarından biridir, Dışişleri Bakanlığı... Dışişleri Bakanlığı koridorlarını arşınlayan bir çok diplomatın, iki gözü iki çeşme.

- Biz bu işi nasıl temizleyeceğiz, şimdi...

Dışişleri Bakanlığı odalarından ağlamaklı sesler :

- İşler iyi gidiyordu. Geldiler... "Milliyetçilik"dediler, komandoculuk, ırkcılık dediler, işleri bozup üstüne oturdular.

Diplomatlar, kirletilen incir çuvallarını seyrede dursunlar, ellerinde çantalarıyla , koridorlarda Sovyet diplomatları dolaşmaya başladı. Son aylarda, Dışişleri Bakanlığının koridorlarını en çok adımlayan yabancılar, Sovyet diplomatları oldu. İlgili ve yetkililerin kapılarını çalıp içeriye girdiler.

- Buyur burdan yak, diyerek sigara ikram edercesine , hergün yeni bir nota uzattılar :

- Buyurun ekselans... Hükümetinize, hükümetimin notasını sunuyorum. Komşuluk ilişkilerinin daha çok bozulmasına olanak verilmemesi önerildi :

- Irkçılık politikada hoş şey değildir, denildi.

Yazılı "Nota" ların ötesinde, Sovyet diplomatları, bir kaç kez de sözlü olarak anlattılar :

- İçişlerimize karışılmasın. Biz Türkiye'nin İçişlerine karışmıyoruz...

Dışişleri Bakanlığı ilgili ve yetkilileri, karşılık verdiler:

- Siz TRT'ye bakmayın. Aldırmayın da... Başbakana bakın siz. Başbakan Süleyman Demirel, Başbakanınız Kosigin'in gözlerinin içine bakarak, "Türkiye ile Sovyetler Birliği sınırını dostluk ve işbirliği sınırı yapacağız" diye bağırdı ya... Bu yetmiyor mu ? Oysa olanlar, MC diplomasisiydi. Bu ince diplomasinin TRT mikrofon ve ekranlarına yansımasıydı. Sovyetler Birliği üzerine çıkılan soğuk savaş seferi ve savaş körükçülüğü yansımanın ürünüydü. Fransız gazetelerinin "Maocu" diye açıkladıkları, Mustafa Cemiloğlu' nu gerekçe sayarak, "Orta Asya'ya varma" atılımına girmişti , MC dünyası. MC iktidarının, bu sırada Sovyetler'den gübre alma, kredi çabasında olması ayrı bir talihsizlik, aynı zamanda MC tutarsızlıklarının somutlaşmış örneklerindendi. Şaban Karataş işgalindeki TRT, MC'nin renklerini yayarak , koparılacak olanakları kanalına tıkayınca, dayanamadı. Harekete geçmek durumunda kaldı:

- Şaban bey, Şaban Hoca sen de dur. Dur da krediyi alalım. Sonra soğuk savaş rüzgârlarını estirirsin.

İşgaldeki TRT, MHP'nin sesi olma çabasıyla, bu arada rotayı şaşırıp İran Bozkırlarına yöneldi. Metin Toker'in ve MC Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in dostu Şah'ın egemen olduğu İran'a ilişkin "Hallaç Türkleri" programı yayınladı. Ertesi gün Dünyada "hukuk kurallarını tanımazlığın" bir başka simgesi olan Şah yönetimi, diplomatları aracılığıyla, yüksek perdeden sesini yükseltti:

- Hey ne oluyor ?

MC telaşlandı. Şah'ı kızdıran olayı başka türlü görüntülemeye çabaladı. TRT özür dileyen havada bir program yayınladı. Ama olan olmuştu bir kez. Kızgın Şah, dolar ve petrolün ucunu bile göstermeye niyetli değildi. MC'nin dolar ve petrol hayali TRT'nin ekranlarında düş olarak kaldı .

MC ses ve görüntüsü olan TRT aracılığıyla üçüncü cepheyi Irak üzerinde açtı. Irak mezalimi altında inleyen Türklerin imdadına yetişti, bir solukta,

Bu Cephe'de de, petrol boru hattı titremeye başladı . Giderek gözden uzaklaştı. MC'nin kazanmak istediklerini görüntüsü ve sesi olan TRT bir çırpıda alıp götürdü. Silip yok etti... İran, Sovyetler Birliği ve Irak'da böyle oldu.

Şaban Bey ve takımı tarafından oluşturularak TRT mikrofon ve ekranlarında sahnelenen MC diplomasisi, sadece MC'yi tepti. MC diplomasisi MC'yi eli boş bıraktı.

Bu olanlar MC tutarsızlıklarının diplomasisine yansımasıdır. İzlerini Cumhurbaşkanı da görmüştür. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk, Irak gezisinde, kaybedilenlerden neleri geri aldı acaba ? Sayın Cumhurbaşkanı, İzmir gezisinden sonra, televizyonda anılarını, teğmenliğine uzanan anılarını anlatmıştı, ayrıntılarıyla, Herhalde, Irak gezisini de anlatacaktır... Kendileri ayrıntılarıyla anlatmasalar bile, birlikte götürdüğü, "MC'nin her tonunu temsil" eden gazetecilerin yazacaklarından öğreniriz.

TV BUGÜN

13.00 - YAY-KUR

15.00 - HAFTA SONU

İngiltere'de oynanacak Manchester United-Southampton Kral Kupası final karşılaşması, bu haftaki "Hafta Sonu" nda yer alıyor. Naklen yayın 16.50'de başlayacak. Ayrıca, 1 Mayıs'ın TRT'nin kuruluş yıldönümü olması nedeniyle, TRT' çalışmalarının görüntülendiği bir özel program var. "Bay Şeşbeş" ile "Mağara Devri" ni, her zamanki gibi, bu hafta da izleyeceğiz . "Bizim Şov"a şu sanatçılar katılıyor: Güzin "Bilmem Hatırladın mı?", Rana Alagöz "Aşkın Gözü Kör Mü?" Uğur Akdora "Hayırdır İnşallah", Yurdaer Doğulu "Bir Gün Gelecek", Mehmet Taneri "Bil Bakalım", Neco "Tam Tam", Cici Kızlar "Sev Sev Sev" ve bir enstrümental parça ile Muhittin Paydaş Orkestrası. Herkesin ilgiyle izlediği "Hür Doğanlar" ın 15.15'de yayınlanacak olan "Avcının Ölümü" adlı bölümünde ise, fil avcılığı ele alınıyor. George, fil avcılığını ve fildişinin kanunsuz olarak dış ülkelere sevkini önlemek üzere, bir başka bölgeye çağırılır. Arckie de ona yardımcı olmak için yola çıkar. Bir gece, Kibu ile birlikte kamptan ayrılan Arckie, avcıları izler. Saat 18.30'da yayına girecek olan Tatlı Cadı'da, "Antika Sandalye" adlı bölümü izleyeceğiz. Samantha'nın evlenmeden önce flört ettiği Clyde, antika bir sandalye biçimine girerek, Stevens'ların evine yerleşir. Darrin'in şirketinin zengin müşterilerinden Max ile karısı Adela'nın şerefine verilen bir yemekte, sandalye, Darrin'e yapmadığını bırakmaz ve zengin müşteri ile yenilenecek mukaveleyi de çıkmaza sokar.

19.25 MAYIS AYI PROGRAMLARINDAN ÖZETLER

TV Yayın Yönetmeni Şubesince hazırlanan bu programda, Mayıs ayı içinde yayımlanacak programlar izleyicilere tanıtılacak.

20.00 - HABERLER

20.30 VADİDEKİ HAYALET "Orman Şeytanı"

Ormandaki insanlara, hayvanlara ve eşyalara zarar veren vahşi bir porsuk, çevredekilerin tüm çabalarına karşın yakalanamaz .

21.25 - STÜDYO İZMİR

22.20 - SİNEMA "Sen Bir Melektin"

Başarılı bir Zola uyarlaması olan "Sen Bir Melektin" in (Gervaise) başrollerinde Maria Schell, François Perier, Suzy Delair ve Armand Mestral oynuyorlar . Yönetmenliğini ise, René Clément yapıyor. Yayımlanacağı TRT tarafından üç hafta önce ilân edildiği halde ekranlara gelemeyen film bu kez programa alındı. Ancak, "Ünlü çamaşırhane kavgası" ve "Yataktaki sahne" gibi bazı bölümlerin kesildiği söyleniyor . Zola'nın 1877 yılında yazdığı "l'Assommoir" adlı romanından alınan yapıtın kahramanı, bir kadın. Birlikte yaşadığı adam, onu iki çocuğu ile yalnız bırakıp ortadan kaybolunca, kadın Paris'te yalnız ve parasız kalıyor ve çeşitli işlere girip çıkarak yaşamını sürdürmeye çalışıyor.

23.15 GÜNE BAKIŞ

GÜNÜN YAYINLARI

Düzenleyen : Seçkin SUALPAY
Cağaloğlu, Tasvire han kat : I No : 17
Tel : 228446
Not : I sütun 5 Cm. lik kare 100 TL. dır
(Kelimesi 3 lira)

---

ser yayınevi

- LENİN
  SAĞ VE SOL SAPMALAR ÜZERİNE
  20.— Lira
- DİMİTROV
  FAŞİZME KARŞI BİRLEŞİK CEPHE
  — Birinci Kitap —
  Gözden geçirilmiş tam metin
  210 sayfa — 15 lira
- GUEVARA
  SİYASAL YAZILAR
  20 lira
- LENİN
  DİN ÜZERİNE
  10 lira
  MARX - ENGELS
- ORGÜTLENME MESELESİ 15 lira
  LENİN
- KİTLE İÇİNDE PARTİ ÇALIŞMASI
  3. Basım 12.50 lira
  LENİN
- BARIŞ İÇİNDE BİRARADA YAŞAMA
  2. Basım 12.50 lira
  LENİN
- SON YAZILAR SON MEKTUPLAR
  8 lira
  IBARROLA
- EKONOMİ POLİTİK EL KİTABI
  Yabancılaşma ve Hümanizm
  2. Basım 8 lira
  WODDIS
- MİLLİYETÇİLİK VE ENTERNASYONALİZM
  7.50 lira

Dağıtım: ANKARA DAĞITIM
Bayırdır Sok. 38/3 Ankara
Tek istekler için pul gönderilmesi rica olunur.

KORKMAK YOK
YILMAKSA ASLA
İrfan Demirkol 15 tl.
18 foto-kartpostal birarada
devrim poster PK 62 Cebeci/Ankara
poster 5 tl.
4 çeşit posterimiz vardır.

ÇOCUK KİTAPLARI

cem yayınevi çocuk dizisi

1. SEVDALI BULUT / Nâzım Hikmet 15 lira
2. FORSA / Ömer Seyfettin 15 lira
3. KUĞULAR / Tolstoy 10 lira
4. BEYAZ YELE / René Guillot 15 lira
5. KÜÇÜK İZO MİZO / Angel Karaaliçev 20 lira
6. KÜÇÜK KARA BALIK / Samed Behrengi 10 lira
7. DEDEM KORKUT / Erdal Öz 20 lira
8. MARANGOZUN KÖPEĞİ / Çehov 10 lira
9. BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ / S. Behrengi 10 lira
10. SEFİLLER / Victor Hugo 20 lira
11. KİBRİTÇİ KIZ / Andersen 15 lira
12. ELLERİNDEN ÖPERİM / A. Karaaliçev 20 lira
13. PÜSKÜLLÜ DEVE / Samed Behrengi 10 lira
14. ŞİŞKOLARLA SISKALAR / André Maurois 15 lira
15. PULLAR SAVAŞI / Ülkü Tamer 15 lira
16. KÜÇÜK KAPTAN / Paul Biegel 15 lira
17. KÜÇÜK PRENS / Saint-Exupéry 20 lira
18. BU YURDU BİZE VERENLER / Aziz Nesin 15 lira
19. KORKUSUZ KAHRAMAN / W. Scott. 15 lira
20. NASRETTİN HOCA / Kemal Özer 15 lira
21. KIRMIZI BALON / Lamorisse 15 lira
22. ÇOCUKLAR YÖNETİMDE / Gormander 15 lira
23. FARELER CUMHURİYETİ / Erol Toy 15 lira
24. UZUNÇORAP / Astrid Lindgren 20 lira
25. GÜLİBİK / Çetin Öner 15 lira
26. KEL GÜVERCİNCİ / Samed Behrengi 10 lira
27. ŞEYTAN UÇURTMASI / İhmal Amca 15 lira
28. YAĞMUR GELİNİ / Başaran 15 lira
29. GÜNIŞIĞI HOŞÇA KAL / Ülkü Tamer 10 lira
30. ADA'NIN KUŞU / Demirtaş Ceyhun 15 lira
31. ÇİNGENE MASALLARI / Voriskova 20 lira
32. DAĞDAKİ KAYNAK / Talip Apaydın 15 lira
33. LASTİK PABUÇLAR / Zoşçenko 15 lira
34. KARGALAR / Samed Behrengi 15 lira
35. MAVİ ORMAN / Güngör Dilmen 15 lira
36. FEDOR AMCA / Uspenski 15 lira
37. BORÇLU OLDUKLARIMIZ / Aziz Nesin 15 lira
38. OKUMAK İSTİYORUM / Cubao 10 lira
39. DÖNE DÖNE GİDER GÜNEŞ / Jurgielewicz 15 lira
40. KUZUCUK / Müjdat Gezen 15 lira
41. CAN ARKADAŞ / Fikret Otyam 15 lira
42. KUŞ NE YANA ÖTER / Işıl Özgentürk 15 lira
43. AÇIKGÖZ BUDALALAR / Erich Kaestner 15 lira
44. GÖĞSÜ KINALI SERÇE / Nihat Behram 10 lira
45. ALAGÜN ÇOCUKLARI / Nezihe Meriç 15 lira

Genel ve Tek Dağıtım
CEMMAY
BABIALİ CADDESİ 19
Cağaloğlu - ISTANBUL

PAYEL YAYINEVİ'NİN YENİ ÇIKAN KİTAPLARI

FELSEFE VE POLİTİKA SORUNLARI — ANTONIO GRAMSCI
SANAT VE EDEBİYAT — V. LENİN — 2. Basım

İSTEME ADRESİ: PAYEL YAYINEVİ - P.K. 889 İSTANBUL

---

sander yayınları

mithat cemal kuntay / üç istanbul

- Türk edebiyatının başeserlerinden biri olan, çoktandır aranıp bulunamayan bu büyük roman, yazarının yirminci ölüm yıldönümünde yeniden basıldı.
  648 sayfa, beş renkli ofset kapak içinde, 50 lira.

mahmut makal — bizim köy 1975

Mahmut MAKAL
BİZİM KÖY 1975
150 sayfa 15.- lira

Ünlü BİZİM KÖY yazarı, bu yeni kitabında, geçtiğimiz yirmi beş yıl içinde, Türk köyünün, Türk köylüsünün nereden kalkıp nereye geldiğini vurucu ve yalın anlatımıyle dile getiriyor.

SANDER YAYINLARI
Osmanbey-İstanbul

SENARYO YAZMA TEKNİĞİ
ÇIKTI
MAHMUT T. ÖNGÖREN

- Kitap, sinemamızdaki senaryo boşluğunu gidermek, senaryo yazarlarını çoğaltmak, bu uğraşı kitlelere yaymak amacı ile hazırlandı.
- Sinema ile ilgilenen ve senaryo yazmak isteyen herkesin gerek duyduğu teknik bilgileri veren kaynak niteliğinde bir yapıttır.

216 sayfa 15 TL.

güney filmcilik sanayi ve ticaret a.ş. yayınları
BÜTÜN KİTAPÇILARDA

YOL YAYINLARI

Hikâye, roman, anlatı:
BİR ALKOLİĞİN ANILARI
Jack London 20 TL.
BALIKÇILARIN İSYANI
Anna Seghers 12.50 TL.
BİR SİNEMACININ DÜŞÜNCELERİ
Ayzenştayn 20 TL.
BİN DÜZİNE YUMURTA
Jack London 15 TL.
MAPUSANEDE
Gorki 10 TL.
İnceleme:
PLEHANOV'A MEKTUPLAR
Lenin 10 TL.
P.K. 1003 Sirkeci-İst.

KATKI

Belgesel sosyalizm serisi
ÇIKTI

Türkiye Kurtuluş savaşımızın bilinmeyen yönlerine ışık tutan belgeler...

Kuvvayi Seyyare'den Kuvvayi Milliye'ye

YENİ DÜNYA

Genel dağıtım: CEMMAY dağıtım. Cağaloğlu - İST.

MAY YAYINLARI SUNAR
Dünden bugüne
Aşık İhsani
Aşık Mahzuni
Genel ve tek dağıtım Cemmay

HASAN İZZETTİN DİNAMO
Kutsal Barış
Yedi cilt tamamı çıktı
May Yayınları
Genel ve tek dağıtım: Cemmay

Tekin yayınevi

gün ola harman ola — mustafa ekmekçi — 1. KİTAP, 2. KİTAP

Gün Ola Harman Ola

- Ezilmek istenen ama yılmayan gün gün bilinçlenenlerle, kıyıcıların hergün biraz daha tükenenlerin serüveni...
- Mustafa Ekmekçi'nin kalemi için "12 Mart Faşizmine karşı direnen tek kalem" diyenler oldu. Herkesin susturulduğu bir dönemde yazılar yazdı Ekmekçi.
- Gün Ola Harman Ola, o günlerin olayları ile benzeşen günümüz olayları arasında bağlar olduğunu belirliyen bir yapıt.
- Yöneticilerin, yönetimin bilinmeyen yanlarını okurun gözleri önüne değişik bir deyişle seriveren bu yapıtı ilgiyle okuyacaksınız. Fiyatı 25 Lira.
- GENEL DAĞITIM: TEKİN YAYINEVİ Cağaloğlu/İSTANBUL

ÖZGÜN YAYINLARI P.K. 78 Sirkeci - İST

albert einstein — İZAFİYET TEORİSİ — özgün yayın

NÂZIM HİKMET — türkiye işçi sınıfına selâm
- BEYAZIT MEYDANINDAKİ ÖLÜ
- ADNAN MENDERES
- LENİN'LE KONUŞUYORUM
- 1 MAYISDA KIZIL MEYDAN
- AÇLIK ORDUSU YÜRÜYOR
- PROVAKATÖRLER
- SON ŞİİRLER

özgün yayın

NÂZIM HİKMET — DESTANLAR
- kurtuluş savaşı destanı
- şeyh bedrettin destanı
- taranta-babuya mektuplar
- jokond ile si-ya-u
- benerci kendini niçin öldürdü

özgün yayın

NÂZIM HİKMET — KEREM GİBİ
- İLK ŞİİRLER
- GÜNEŞİ İÇENLERİN TÜRKÜSÜ
- SESİNİ KAYBEDEN ŞEHİR
- GECE GELEN TELGRAF
- MAPUSHANE ŞİİRLERİ
- MEMLEKETİMİ SEVİYORUM

özgün yayın

---

ola yayınları P.K. 57 İSTANBUL
YENİ ÇIKAN KİTAPLARINI SUNAR

ROMANLAR:
Gorki'den
- ÇOCUKLUĞUM
- EKMEĞİMİ KAZANIRKEN
- BENİM ÜNİVERSİTELERİM
- SANAYİ KRALI
  Upton Sinclair
- KÖYLÜLER
  Balzac
- DEVRİMİN YOLU
  Gorki - Howard Fast
- DİRENME SAVAŞI
  Nguyen Duc Thuan
- ANA
  Gorki
- DEMİR ÖKÇE
  Jack London
  2. basım
- FIRTINADAN SONRA
  Howard Fast
  2. basım
- ARKADAŞ
  Gorki
  2. basım
- KONUŞMAK
  Metin İlkin
  2. basım
- İHTİLÂLİN ÇOCUKLARI
  Anatole France
- EYLEM ADAMLARI
  Jean Laffitte
- MARTİN EDEN
  Jack London
- EKMEK İŞÇİLERİ
  Gorki
- İNSANLIK DURUMU
  Andre Malraux
- GÜNEŞ ÇOCUĞU
  Jack London
- KANLI YÜRÜYÜŞ
  Traven
- MAĞLUP EDİLEMEYENLER
  Howard Fast
- O Bir Militandı
  Tran Dinh Van
- HÜRRİYET YOLU
  Howard Fast

DAĞITIM:
İstanbul
Ankara
İzmir
GEDA

KORKMAK YOK YILMAKSA ASLA

» fotoğrafta yeni anlatış «
FOTOĞRAFLAR: İRFAN DEMİRKOL
FAŞİZME KAPİTALİZME KARŞI, DEMOKRASİ BAĞIMSIZLIK FOTOĞRAFLAR
18 foto-kartpostal takım olarak 15 tl.
devrim poster PK 62 Cebeci/Ankara
tek isteklerde pul gönderilmesi

SOSYALİST YOL
MART/NİSAN
9.10 YENİ SAYI
Bütün Kitapçı ve Bayilerde
Her türlü yazışma ve isteme adresi:
P.K. 369
SİRKECİ-İST

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHİ — 5 LİRA
TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHİ — 3 LİRA
TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHİ — 3 LİRA
TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI TARİHİ — 3 LİRA
KAPİTALSİZ KAPİTALİSTLER — HARUN KARADENİZ — 7.5 LİRA
SINIFLARARASI KAVGADA EMEKÇİLER VE KAPİTALİSTLER — 80 SAYFA 60 Fotoğraf ve Belge ile... Yeni çıktı — 10 LİRA

NARDİYA yayınları
P.K. 671 Sirkeci-İstanbul
Genel Bilgi Dizisinin Kitapları:
Sendikalara
İşçilere
Fabrika temsilcilerine
Öğretmenlere
Öğrencilere
Derneklere
Toplu siparişlerde
Büyük indirim!.
GENEL DAĞITIM: GE-DA

ÜMİT YAŞAR
HALKTAN YANA
ŞİİRLER - Fi: 6.- TL.
ŞEMSİ BELLİ
Anayasa
Toplum Şiirleri - Fi: 5.- TL.
Kitapçılarda Aranması.
Ödemeli Gönderilir.
KÜLTÜR KİTABEVİ
Ankara cad. 62 İST

SPOR

ALPARSLAN DA GÖZDEN ÇIKARILDI

Fenerbahçe, şampiyon olmazsa 8 oyuncusunu satacak

ERGİN SANVER Türk Haberler Ajansı. Fenerbahçe futbol takımı bu sezon şampiyon olamazsa 8 futbolcusunu satacağı, kulübe yakın çevreler tarafından söylenmektedir.

Lige büyük iddialar ile başlayan ve 7 milyona yakın transfer yapan Fenerbahçe futbol takımının ligin ikinci yarısında başarısız oluşu ve bazı futbolcuların istenen randımanı vermemesi üzerine transfer ayı içinde isimleri şimdiden tesbit edilen 8 futbolcunun satılacağı öğrenildi.

Sarı lacivertli takımda en büyük sürpriz, satılması istenen oyuncuların başında Alpaslan'ın bulunması. Sezon içinde yaşantısına bir türlü dikkat etmeyen ve çalışmalara düzensiz şekilde katılan Fenerbahçe'nin klâs futbolcusu için henüz idareciler arasında tam bir görüş birliğine varılamadı.

Esk. Spordan geçen yıl büyük ümitlerle alınan ve "Fenerbahçenin aradığı santrafor" denen Ömer'de gözden çıkanlar arasında. Belirtildiğine göre Ömer Fenerbahçe forması altında istenenı vermekten uzak kalmış ve takıma adapte olamamıştır.

Gözden çıkarılan isimler arasında Ersoy, Yavuz, Zafer, Serkan, Aydın'ını bulunduğu sanılmaktadır. Raşit'in ise sezon sonuna kadar form durumu yakından incelenip buna göre bir karar verileceği söylenmekte.

Öteyandan bu sezon sonunda yapılacak bir jübile ile futbolu bırakacak olan kaptan Yılmaz' ında ayrılması ile bu rakkam dokuza yükselecektir.

TRANSFERLER

Sarı lacivertli takımda bu büyük operasyon gerçekleştirilirken, yapılacak transferler için de isimler belirlenmiş gibi. Fenerbahçenin bu yıl kancayı taktığı futbolcuların başında Bursasporun kalecisi Rasim gelmekte. Trabzonspordan Kadir, Adanaspordan İsa, Adana Demirspordan Rasin ve Ankaragücünden Ali Osman da transfer listesinin başında bulunan oyuncular.

Son haftalarda üstüste kaybettiği puanlarla ligdeki şampiyonluk iddiası zayıflayan Fenerbahçe, gelecek hafta Galatasarayla yapacağı büyük maça hazırlanıyor.

Trabzonspor İzmir'de temsilcilik açtı

Lig lideri Trabzonspor için 21 Mayıs'ta İzmir'de de bir şölen düzenleneceği açıklandı.

Trabzonspor'dan yapılan açıklamaya göre, İzmir'deki Trabzonlular bir gece düzenlemek istediklerini ve Göztepe maçı arifesinde kulübe yardım toplamak istediklerini bildirmişlerdir.

Trabzonspor Yönetim Kurulu tarafından müsbet karşılanan teklif için hazırlıklara başlandı.

Trabzonspor' dan yapılan açıklamada ayrıca, Trabzonspor'un bir temsilciliği de İzmir'de ihdas edildi ve İzmir temsilciliğine Selahattin Kazancıoğlu getirildi. İhdas edilen temsilcilikte ayrıca Yılmaz Selçuk ve Erlan Özyar da bulunmaktadır.

Galatasaraylı futbolcular kazan kaldırdı: Metin, Yasinve B.Mehmet kadro dışı

Kadro dışı bırakılan B. Mehmet ve Metin 1 - 1 sonuçlanan Lig Maçında Beşiktaş Kalesini zorlarken.

Galatasaraylı futbolcular kendilerine Adana Demirspor Lig ve Ankaragücü Kupa maçlarının söz verilen primlerinin ödenmemesi üzerine kazan kaldırdılar. Yasin, Metin, B. Mehmet'in kadro dışı bırakılmaları üzerine de antrenmana çıkmadılar.

Su yüzüne çıkan sürtüşmenin gelişmesi şöyle:

Futbolcular kendilerine verilmek istenen primin az olduğunu Turgan Ece'ye daha önce bildirmişlerdi. Ancak Ece, primin yeterli ve söz verilen kadar olduğunu söylemişti. Bunun üzerine dün sabah saat 10.00'da antrenmana çıkmaları gereken futbolcular TMT Otelinde toplanarak antrenmana çıkmama kararı aldılar ve kararı uyguladılar. Ancak birkaç yedek futbolcu antrenmana çıktı.

Daha sonra futbolcuları Ali Sami Yen Stadındaki soyunma odasında toplayan Turgan Ece'nin koridorlara taşan çok sinirli ve bağırarak konuştuğu, Metin, Yasin, B. Mehmet'i kadro dışı bıraktığını söylediği "siz oynamasanız da ben Galatasaraylılık ruhu olan 11 genci profesyonel yapar onları oynatırım" dediği duyuldu.

Soyunma odasından çok sinirli bir halde çıkan Turgan Ece şu açıklamayı yaptı: "Bu Galatasaray'ın dahili bir sorunudur. Kesin karar yarın yapılan toplantıdan sonra verilecektir. Futbolcular kendilerine verilen primi az bularak başta Metin, Yasin ve B. Mehmet olmak üzere direnişe geçmişlerdir. Genç arkadaşlarını da toplu olarak buna sevketmişlerdir. Meseleyi inceleyip kesin açıklamayı Pazartesi günü yapacağız."

Buna karşılık futbolcular kendilerinin Galatasaray Kulübü ile bir anlaşmazlıkları olmadığını, Galatasaraylılığın kimsenin tekelinde olmadığını, yaptıkları hareketin Galatasaray'a karşı imiş gibi gösterilmek istendiğini söylemişler "aradaki 2-3 bin lira fark kimseyi kurtarmaz. Önemli olan futbolculara karşı yapılan davranıştır. Bizlerin de birer insan olduğumuz kişiliğimize saygı görmek istediğimizi bilmek gerekir. Asıl sorun bize karşı yapılan kaba davranışlardadır" dediler.

İşçi Bayramı

(Baştarafı 1. de)

Mayıs İşçi Bayramı kutlama programını saptadı. TİP Genel Merkezinden yayınlanan basın bülteninde program şöyle açıklandı:

"Türkiye İşçi Partisi, 1 MAYIS İŞÇİ BAYRAMI ve kuruluşunun birinci yıldönümünü törenle kutlama hazırlıklarını tamamlamıştır.

1 Mayıs dolayısıyla yurdun muhtelif yörelerinden parti üyeleri İstanbul'a gelmeğe başlamışlardır. Hazırlanan programa göre, partililer sabahleyin DİSK'in tertiplediği gösteri ve yürüyüşe katılacaklardır. Sendika ve diğer demokratik kitle örgütlerinin yöneticileri ve üyeleri olarak partili arkadaşlarımızın çoğu yürüyüş ve mitingte görevli bulunmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nin düzenlediği kutlama toplantısı, akşam saat 20.00'de Spor ve Sergi Sarayında başlayacaktır."

ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ

Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Halit Çelenk, DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'e gönderdiği telgrafta özetle şöyle dedi:

"1 Mayıs'ı, emeğe saygı duyan sayısız ülkelerde olduğu gibi, emek ve barış günü ilan ederek, uygarlıkları ve tüm değerleri yaratan insan emeğinin toplumumuzda da gerçek yerine oturtma yolunda yaptığınız girişim, örnek bir çaba olarak ülkemiz işçi hareketleri tarihinde yerini alacaktır.

Konfederasyonunuzun bu görevleri yerine getireceği umut ve inancı ile Çağdaş Hukukçular Derneği adına başarılar diler, eyleminizi desteklerim."

CHP GENÇLİK KOLLARI İŞÇİ BAYRAMINI DESTEKLİYOR.

CHP Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu adına Genel Başkan Zeki Alçın, düzenlenecek tüm işçi şenlik, miting ve yürüyüşlerini destekleyeceklerini belirterek, "Bundan böyle 1 Mayıslar ülkemizde işçi sınıfının şenliği, bayramı olacaktır." dedi.

Zeki Alçın açıklamasında, "Burjuvazinin bahar bayramı diye yutturduğu" 1 Mayıs bayramının gerçek anlamının uzun yıllar sonra bulunduğunu, bütün devrimcilerin düzenlenecek törenleri desteklemeyi görev bilmeleri gerektiğini savunarak özetle şunları söyledi:

"Ama işçi sınıfı her 1 Mayıs'ta yalnız kendi bayramını kutlamakla kalmamalıdır. İşçi sınıfının emeğini satarak geçinen, sömürülen tüm sınıflara karşı yüklendiği sorumluluklar, öncülük görevi vardır. Bu nedenle her 1 Mayıs'ta işçi sınıfı kendi özeleştirisini yapmak, erişiği noktalara gelmek için geçtiği yolları, üstüne düşen sorumlulukların ne kadarını yerine getirdiğini tekrar tekrar gözden geçirmelidir. Biliyoruz ki, Türkiye işçi sınıfı bu sorumluluk ve bilince sahiptir."

CHP, BASKILARA KARŞI TEDBİR ALIYOR

DİSK'in bugün düzenlediği 1 Mayıs şöleni dolayısıyla sendikalara, ilerici diğer kuruluşlara ve şölen için İstanbul'a gelmek için yola çıkanlara çeşitli baskıların yapıldığı haberlerinin, CHP Genel Merkezine ulaşması üzerine, Genel Sekreter Orhan Eyüpoğlu, gelişmelerin yakinen izlenmesi yolunda parti yetkililerine talimat verdi. CHP Genel Sekreteri, gerekli durumlarda milletvekillerinin derhal olay yerlerine gönderilmesi için hazırlıklar yapılmasını istedi.

KAÇMAZ "1 MAYIS İŞÇİ GÜNÜDÜR"

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz da 1 Mayıs kutlama gününe ilişkin verdiği mesajda 1 Mayıs'ın işçi günü olduğunu söyledi.

Uysal ve Ölçen «Bu 1 Mayıs ayrı bir önem taşıyor»

ANKARA *(Politika)* CHP Millet Meclisi Grup Başkanvekilleri Hayrettin Uysal ve Ali Nejat Ölçen, dün verdikleri ortak demeçte, "1 Mayıs, sermayeden yana beceriksiz iktidarların, emek ve emekçileri, istemese bile hatırlamak zorunda olduğu gündür" dediler.

CHP Grup Başkanvekillerinin ortak demeci şöyle:

"Cepheci partiler iktidarı, ülkemizi her geçen gün ekonomide ve siyasal alanda karanlığa sürüklemektedir. Sokak kargaşalarının ve kanlı olayların sorumlularını görmezlikten gelerek, suçu örtbas etmeye çalışmak bu iktidarın ihtisası haline gelmiştir.

Ekonomik çöküntüye düşen beceriksiz iktidarlar, kurtuluşu kargaşada bulur. Böyle iktidarlar devleti haksız durumlara düşürür ve kamuoyunda itibar kaybına iter.

1 Mayıs Bahar Bayramı bugün ayrı bir önem taşımaktadır. 1 Mayıs, sermayeden yana beceriksiz iktidarların emeği ve emekçileri istemese bile hatırlamak zorunda olduğu bir gündür.

CHP Meclis grubumuz 1 Mayıs bayramını, emekten yana yasaların çıkması yönündeki uğraşısını hızlandırarak kutlayacaktır."

Soruşturma

(Baştarafı 1. de)

larında soruşturma açılması gerekebilecek. Yürürlükteki yasalara göre, Genelkurmay Başkanı hakkına dava açacak yetkili savcı, Genelkurmay savcısı. Genelkurmay savcısı, herhangi bir dava açarken durumu Genelkurmay Başkanına bildirmek zorunda. Genel Kurmay Mahkemesi savcısı, Genelkurmay Başkanlığına bağlı bulunduğundan, Genel Kurmay Mahkemesi kararında yazılı konular hakkında, Genelkurmay Başkanı için soruşturma açma olasılığı, ceza usulü hükümleri açısından "belirsiz" görünmekte.

Milli Savunma Bakanı hakkında mahkemenin ihbar konusu olay için dava açması da "pratik" bakımdan olanaksız. Yürürlükteki yasalara göre, Milli Savunma Bakanlığı, askeri yargıdan sorumlu olan hiyerarşik makamdır. Alpkaya hakkındaki idari soruşturma kurulunun kurulması ve işleyişi ile ilgili davaların açılması, hukuk açısından mümkün görünmemekte.

353 sayılı askeri yargılama usulü hakkındaki kanun hükümleri gereğince, mahkeme kararları aleyhine askeri mahkemenin kurulduğu komutanlık, askeri savcılık, ya da sanık vekilleri, askeri yargıtaya başvurabilmekteler. Alpkaya hakkındaki kararı, Genelkurmay Başkanının, 1 ay içinde askeri yargıtaya başvurarak karşılama yetkisi bulunmakta. Askeri savcının beraat kararındaki gerekçeler aleyhine askeri yargıtaya başvurma yetkisi de saklı. (ANKA)

Kars

(Baştarafı 1. de)

pınar, Alçılın; Ardahan'ın, Lehimli, Salabaş, Beşiktaş, Dağcı; Arapçay'ın Güvercin, Göle'nin Balçeşme, Kuvuk, Boğatepe, Büyük Boğatepe, Çoban, Mollahasan; Kars'a bağlı Davul köylerinde 1000'e yakın evin hasar gördüğünü söylediler. (THA)

Polis

(Baştarafı 1. de)

lındı. Bu arada, DİSK'e bağlı Maden-İş Sendikası Bölge Temsilciliği polisce basılıp arandı, daha sonra da kordon altına aldı.

Maden-İş Sendikası Bölge Temsilciliği duyuru afişleri ve el duyuruları için ilgili makamlardan, belediyeden izin alındığını, ellerinde izin belgeleri bulunmalarına rağmen afişleme yapan işçilerin gözaltına alındığını bildirdi.

Maden-İş Bölge Temsilciliği 30 kadar arkadaşlarının yanında, öteki kuruluşlara bağlı afişleri asan birçok kişinin de gözaltına alındığını bildirdi. İşçi Bayramına katılmaların önlenmesi için sürdürülen gözaltına alma işlemlerinin yanında, Maden-İş Bölge Temsilciliği polisce kordon altına alındı. Binaya girip çıkanların kimlikleri kontrol edildi.

Öte yandan, otobüs kiralayarak İşçi Bayramına katılmak üzere İstanbul'a giden, bazı kuruluşlara da engel olunmak istendi. Buna rağmen birçok kuruluş ve kişiler, otobüslerle İstanbul'a gitti. İşçi Bayramı DİSK tarafından düzenlenen gösterilerle bugün İstanbul'da kutlanıyor.

Alpkaya

(Baştarafı 1. de)

gibi yansıtılan depremden zarar görenlere vâki dış yardım parası ile buna dair belgelerin esas alındığı bu dava nedeniyle yapılan yargılamada:

1- Türk ulusunun en büyük güvencelerinden birini teşkil eden Türk Silahlı Kuvvetlerinin mensuplarından olan:

Emekli Org. Emin Alpkaya, Hv. Korg. İhsan Göksaran Hv. Tuğg. Abdullah Tenekeci ve Hv. Kur. Alb. Sinan Bilge'nin,

Bu kutsal ve şerefli Türk Silahlı Kuvvetlerine gölge düşürebilecek bir davranışda bulunmadıkları, haklarında yapılan iddiaların herhangi bir suçu teşkil etmediği anlaşıldığından,

Maddi ve manevi unsurları itibariyle oluşmayan hareketlerinden dolayı beraatlerine,

2- Emanet altına alındığı anlaşılan 450.000 TL'sı yardım parasının kullanılmasının serbest bırakılmasına, oybirliğiyle.

3- Anayasamızın ve keza 353 ve 357 sayılı yasaların yukarda belirtilen hükümlerine uyulmaksızın, Türk Silahlı Kuvvetlerindeki görevliler hakkında özel soruşturma yapmak üzere araştırma ve soruşturma kurulu teşkilinin suç olabileceği ihtimaline binaen,

Bu kuruluşun kurulmasını ve görev yapmasını sağlayanlar hakkında gerekli yasal işlemin icrası için, ilgili belge suretleri de eklenerek, durumun askeri savcılık kanalı ile nezdinde mahkeme kurulan komutan olarak Genelkurmay Başkanlığına duyurulmasına

Başkan Korg. Arif Koçak ve Sb. Üye Korg. Haydar Saltık'ın ayrı oyları ve dolayısıyle oy çokluğu ile,

Karar verildi. İş bu karar, As. Savcı Hak. Alb. Mehmet Turan (1950-P-1) ve tutanakta, Svl. Me. Mehmet Eminoğlu (K-1722) hazır oldukları halde, sanık ve vekillerinin yüzlerine karşı okunmak suretiyle açıklanarak kanun yolları izah edildi."

ALPKAYA'NIN SÖZLERİ

Beraat kararının açıklanmasından sonra bir basın toplantısı düzenleyen emekli Orgeneral Alpkaya, adaletin tecelli ettiğini söyledi.

Alpkaya bütün yargılama boyunca aslında kendisini savunmadığını, Türk Silahlı Kuvvetleri ve onun komuta makamlarının yüce, tutulmasına, dikkat ettiğini hatırlattı ve şöyle dedi:

"Hepinizin huzurunda adalet tecelli etmiştir. Adalete olan inancımın teyid görmesi, rencide edilen itibar ve üzüntümün teselli kaynağı olmuştur. Dikkat buyurulursa, bütün yargılama safhasında ben kendimi savunmadım. Çünkü buna lüzum görmedim. Ben Silahlı Kuvvetlerin ve onun komuta makamlarının yüce tutulmasına birlik ve beraberlikle bütün kalmasına gayret gösterdim. Önemli olan şahıslar ve mevkiler değildir. Önemli olan Türk Silahlı Kuvvetlerinin yüceliği ve bütünlüğüydü. O payidar olsun."

GENELKURMAY BAŞKANI İTİRAZ EDEBİLECEK

Hukukçular, mahkemenin aldığı beraat kararından sonra, Genelkurmay Başkanı'nın kararı bir ay içinde Askeri Yargıtaya başvurarak itiraz edebileceğini belirttiler.

(AA-ANKA)

İç haberler müdürü Sağlam görevinden alındı

ANKARA-TRT Genel Müdürü Şaban Karataş, İç Haberler Müdürü Erdinç Sağlam'ı görevinden aldı. İç Haberler Müdürlüğü görevinden alınan Sağlam, TRT Yayın Müfettişliğine atandı. Erdinç Sağlam'dan boşalan İç Haberleri Müdürü Taydar Şafak'ın vekâlet edeceği bildiriliyor.

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Kongresi yapıldı

Türkiye Turing ve Otomobil kurumu olağan kongresi dün yapılmıştır. Harbiye' deki Kenter Tiyatrosunda yapılan kongre oldukça tartışmalı geçti. Başkanlık divanına tek liste verilmesine rağmen Necat Eczacıbaşı grubundakiler kendi listelerine oy kullandılar.

Yeni Yönetim Kurulu bir hafta içinde kendi aralarında toplanarak görev bölümü yapacak.

1 Mayıs

(Baştarafı 1. de)

16 kişi gözaltına alındı.

GAZİANTEP'TEKİ OLAY

Kürtçülük propagandası yaptıkları iddiası ile, Düztepe Ortaokulu Edebiyat Öğretmeni Leyla Altunlu, Belediye Zabıta Memuru Hasan Ürkmez ile Ahmet Kınacılar adındaki bir işçi, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesine tutuklandılar.

Olayla ilgili soruşturmayı yürüten Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Tevfik Namık Attamaz, kendisi ile görüşen THA muhabirine "tutukladığımız sanıklar, gerek ellerinde taşıdıkları dövizlerle ve gerekse miting sırasında yaptıkları konuşmalarla Kürtçülük propagandası yaparak milleti ırk yönünden bölmeye, cemiyetin muhtelif sınıflarını kin ve adalete tahrik etmeye çalışmışlardır. Ayrıca aynı suçu işleyerek firarda bulunan Mehmet Özcanmaz, Necip Çelik ve Hüseyin Marangoz adındaki şahıslar aranmaktadır." dedi.

Gaziantep Yüksek Öğretim Devrimci Kültür ve Orta Öğretim Dernekleri tarafından 11 kuruluş adına istasyon alanında düzenlenen mitingin, asıl amacından saptırılarak Kürtçülük ve bölücülük propagandası haline dönüştürüldüğü iddiasıyla, her üç derneğin kapatılacağı ve Süleyman Dölek, Mustafa Konuş, Hüseyin Hayta, Haydar Şahin, Şükrü Harun ve Hanife Dalyan adındaki dernek yöneticileri hakkında soruşturma açıldığı bildirildi.

ADANA'DA İŞÇİLERE KOMANDOLAR ZİNCİR VE SOPALARLA SALDIRDI...

ADANA- Önceki gece Adana'da DİSK'in 1 Mayıs afişlerini yapıştıran işçilerin üzerine sayıları 70 kadar olan bir komando grubu zincir ve sopalarla saldırdığı bildirildi. DİSK'in Güney Bölgesi Hukuk Bürosu'ndan alınan bilgiye göre, saldırı, toplum polisinin gözleri önünde meydana geldi, ancak polis herhangi bir müdahalede bulunmadı. Olay sonunda yaralı olarak hastaneye kaldırılan DİSK üyesi işçiler tedavi edildiler.

Demirel Üniversite rektörleri ile toplanıyor

ANKARA - Başbakan Süleyman Demirel, bugün saat 10.00'da Üniversite rektörleriyle bir toplantı yapıyor. Başbakanlıkta yapılacak toplantıya Başbakan yardımcıları Necmettin Erbakan, Turhan Feyzioğlu ve Alparslan Türkeş, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk, Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk, Milli Eğitim Bakanı Ali Naili Erdem, Gençlik ve Spor Bakanı Ali Şevki Erek, Kültür Bakanı Rıfkı Danışman ile Üniversitelerarası Kurul Başkanı Prof. Necati Akgün ve 18 Üniversitenin rektörleri katılacaklar. (A.A.)

CHP

(Baştarafı 1. de)

CHP Merkez Yönetim Kurulunun dün yayınladığı bildiride bu tedbirler açıklanırken, "düzen değişikliği mücadelemiz şimdiden başlayacaktır" denilmiştir. Türkiye'de bugün "Toplumsal iktidar" mücadelesi verildiği, "hangi partinin değil, kimlerin iktidar olacağı sorununun bulunduğu "kaydedilen bildiride, "düzen değişikliği mücadelesi" için saptanan tedbirler şöyle sıralanmıştır:

"Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi korumak, yaşatmak ve geliştirmek, her ilericinin ve halkı düşünen herkesin bugünkü koşullarda baş görevidir. CHP Merkez Yönetim Kurulu, halk iktidarı savaşında, çoğulcu özgürlükçü demokrasiye ters düşmeksizin bu mücadelede yer almak isteyen, halkımıza dayalı bir örgüt ve kuruluşla ortaklaşa davranış içinde olmanın gereğine inanmaktadır. Demokrasinin kurulması her kuruluşun, işçilerin, sendikaların, köylülerin, küçük esnaf ve sanatkârların, tüm halkçıların inançlı ve örgütlü mücadelesiyle gerçekleşecektir. Bu halkçı birliğinin gerçekleşmesinin vazgeçilmez bazı temel koşulları vardır: Bunlar, ulusal bütünlüğün korunması yönünde titiz bir özen gösterilmesi ve çoğulcu, özgürlükçü demokrasiye ters düşen her türlü davranıştan kaçınılmasıdır.

2- Partimiz, dayanılmaz hale gelen hayat pahalılığı karşısında işçilerin haklarını kullanmaları, toplu sözleşmelerde haklarını tümüyle alabilmeleri için işçi örgütlerinin yaptıkları çalışmaları izleyecek ve onları bütün örgütümüzle ve gücümüzle destekleyecektir. Merkez Yönetim Kurulu, parti örgütlenmesini üretim birimlerine yayacaktır.

3 - Alın terlerinin sonunda elde edilen ürünlerinin değerlendirilmesini sağlamak amacıyla köylü örgütlerinin işçi örgütleri kadar etkin hale getirilmesi için çalışılacaktır.

4- Ücretler arasındaki dengesizliğin giderilmesi, kaderlerine terkedilmiş memurların hayat pahalılığının dayanılmaz baskısından kurtarılması için, kamu görevlilerinin haklarını koruyan örgütlenmeler güçlendirilecektir. Bu örgütlerin sendikalara, dönüşmesi, tüm kamu görevlilerinin ve teknik elemanların sendikalaşma ve toplu sözleşme haklarını alabilmeleri için Cumhuriyet Halk Partisi öncülük görevini yapacaktır.

5 - Cumhuriyet Halk Partisi Merkez Yönetim Kurulu, yerel örgütlerin, örgütsel çalışmalarını yeniden düzenlemek için yapacağı çalışmaları bu amaçlara dönük olarak geliştirecektir. Bunun ön hazırlıkları bitmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi İl ve İlçelerde dışa dönük çalışmaların hızlandırılması, örgüt kurullarının toplanması, köy çalışmalarına önem verilmesi amacıyla Genel Merkez müfettişleri İlçelere kadar gezerek yukarıda sayılan amaçlara yönelik çalışmalar yapacaktır.

Liseli bir kız öğrencinin üzerinde tabanca bulundu

ANKARA-Meslek lisesinin ikinci sınıfında okuyan Tülin Öncel adlı bir kız öğrencinin üzerinde tabanca bulundu.

İhbar üzerine okul içinde yapılan bir aramada Tülin Öncel'in üzerinden 9 milimetre çapında Kırıkkale yapısı bir tabanca çıktı.

Sanık öğrenci gözaltına alındı. (THA)

MECLİSLERİN ÇALIŞMA SÜRESİ TAMAMLANIRKEN, GÜNDEMDEKİ TASARI VE TEKLİFTEN 54'Ü KANUNLAŞABİLDİ

ANKARA-Parlamentonun çalışma süresinin dörtte üçünün dolmasına rağmen, Cumhuriyet Senatosu, Millet Meclisi ve komisyonların gündemlerinde bekleyen 200'ü aşkın teklif ve tasarıdan sadece 54'ü kanunlaştı.

1 Kasımdan beri çalışmalarını sürdüren Meclislerin "teamül gereği" olarak Haziran ayının sonunda tatile girmeleri beklenmekte. Geçen altı aylık zaman içinde Millet Meclisinde 91 gün birleşim açıldı, ancak bunun 37 birleşimi başkan ve başkanlık divanı seçimi ile geçti. 23 birleşimde de çoğunluk sağlanamadığından Meclis toplanamadı veya çalışmalarını normal çalışma saati içinde sürdüremedi. Millet Meclisi gündeminde halen 41, kanun teklif ve tasarısı, 227 sözlü soru önergesi, 87 meclis araştırması önergesi beklemekte.

SENATO'DA DURUM

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda ise 6 ay içinde 61 birleşim açıldı, ancak bunun 24'ünde çoğunluk sağlanamadığından çalışmalar normal zaman içinde sürdürülemedi.

Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi ile birlikte iki meclisin komisyonlarının gündeminde bekleyen 200'ü aşkın teklif ve tasarılar arasında, kadınların 20 yılda emekliliği, memur emeklilik ikramiyeleri, asgari geçim indirimi gibi geniş vatandaş kitlelerini ilgilendiren yasa önerileri de bulunmakta. (THA)

ECEVİT YARIN İSKENDERUN'DAKİ MİTİNGTE KONUŞACAK

ANKARA *(Politika)*.CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, yarın İskenderun'a giderek burada düzenlenecek mitingde konuşacak. Ecevit, Ankara'dan Adana'ya uçakla hareket edecek ve karayoluyla İskenderun'a geçecek.

Ecevit, yol boyunda Ceyhan'da, Toprakkale kavşağında, Dörtyol ve Yakacık'da halka hitaben konuşmalar yapacak.

Öte yandan, CHP Merkez Yönetim Kurulu üyeleri halk ve örgütlerle ilişki kurmak amacıyla Anadolu'nun çeşitli illerinde gezilere çıktılar.

SBF ve BYYO'da öğretim süresi 19 Haziran'a kadar uzatıldı

ANKARA-Siyasal Bilgiler Fakültesi ile fakülteye bağlı Basın Yayın Yüksek Okulunda öğretim süresinin 19 Haziran 1976 gününe kadar uzatılmasının kararlaştırıldığı açıklandı.

Bilindiği gibi Şubat sınavları sırasında öğrencilerin fakültedeki güvenlik tedbirlerini protesto etmek amacıyla sınavlara girmemesi üzerine kapanan fakülte üç aylık bir aradan sonra 26 Nisan günü öğretime açılmıştır.

Fakülte kurulu dün bir toplantı yaparak okuldaki son durumu değerlendirdi ve öğretim süresinin 19 Haziran 1976 gününe kadar uzatılmasını kararlaştırdı. Prof Gündüz Okçun, Şubat sınavlarına girmeyen öğrencilere yeni bir imkân tanınıp tanınmayacağı yolundaki bir soruya da "şu anda bir şey söyleyemem, konu fakülte kurulunda ele alınır, bir karara varılır.

ÇIRAKLAR GENE UNUTULDU

Türkiye'de nitelikli işgücü açığına rağmen çıraklık kanunu bir türlü yasalaşmıyor. Mevzuattaki dağınıklık nedeniyle çırakların durumu açıklığa kavuşmadığından, binlerce çırak her türlü sosyal güvenlikten yoksun durumda. Özellikle çırakların teorik eğitimine yer verilmemesi çeşitli yakınmalara yol açmakta. 1 Mayıs öncesinde çıraklar "Biz gene unutulduk," demekteler.

TÖB-DER: "Saldırıların amacı faşizmi kurumlaştırmaktır."

BİNGÖL'DE HALKA VE ÖĞRETMENLERE YAPILAN SALDIRI TEPKİLERE YOLAÇTI

ANKARA *(Politika)* MC komandolarının Bingöl'de halka ve öğretmenlere karşı giriştiği taşlı, sopalı, bıçak ve tabancalı saldırılar üzerine, TÖB-DER Genel Başkanı Cemil Çakır dün İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'e bir telgraf çekerek, "sorunlara bakış açınız ne olursa olsun, İçişleri Bakanı olarak öğretmenlerin can güvenliğini sağlamak zorundasınız" diyerek, kanlı olayların nedeninin sağ-sol çatışması olmadığını, amacın faşizmin kurumlaştırılması olduğunu bildirdi.

TÖB-DER Genel Başkanı ülke çapında yoğunlaştırılan terör için şöyle dedi :

"-Bu olayların gerçek nedeni faşizmin kurumlaştırılması, baskıya zorbalığa ve zulme dayanarak ahlâksızlığın, yolsuzluğun, yoksulluğun yaratıcısı olan bu soygun düzenini biraz daha devam ettirmektir."

MC komandolarının Bingöl'deki kanlı eylemleri bazı basın organlarında sağ-sol çatışması olarak gösterilmişti. TÖB-DER Genel Başkanı Çakır, olayı, İçişleri Bakanına şöyle bildirdi:

"Özellikle "Milliyetçi Cephe" kurulduğundan beri ülkemizin her köşesinde ilerici yurtsever ve devrimci öğretmenlere faşist saldırılar yoğunlaştırılmıştır. Bunun en son örneği Bingöl'de 28 Nisan 1976 gecesi taşlı, sopalı, bıçaklı, silâhlı yapılan saldırıdır. Bu saldırıda öğretmen Ali İhsan Maltaş kurşunla başından ağır şekilde yaralanmıştır. Yere düşen öğretmene hızını alamayan komando Mustafa Bayram, Mehmet Ural, Ali Bayram ve Mehmet Artuk Aslan bıçakla saldırmışlar ve yaralamışlardır. Komaya giren öğretmen Diyarbakır Hastanesine kaldırılmıştır.

TÖB-DER GENEL BAŞKANI ÜLKE ÇAPINDA YOĞUNLAŞTIRILAN TERÖR İÇİN ŞÖYLE DEDİ :

"-BU OLAYLARIN GERÇEK NEDENİ FAŞİZMİN KURUMLAŞTIRILMASI, BASKIYA, ZORBALIĞA VE ZULME DAYANARAK AHLÂKSIZLIĞIN, YOLSUZLUĞUN, YOKSULLUĞUN YARATICISI OLAN BU SOYGUN DÜZENİNİ BİRAZ DAHA DEVAM ETTİRMEKTİR."

Öğretmenin öldüğünü sanan saldırganlar yanlarına Hikmet Akkuş, Burhan Bayrak ve Zeki Bayrak adlı komandoları da alarak halkın oturduğu bir kahveyi yaylım ateşine tutmuşlardır. Bunun sonucu kahvede bulunan sanat okulu öğrencisi Sabri Serin ile lise öğrencisi Hikmet Yurtsever ağır şekilde yaralanmışlardır. Gözünün biri kör olan Sabri Serin ile diğer yaralı öğrenci Elâzığ Devlet Hastanesine kaldırılmışlardır. Saldırganlar gece geç saatlere kadar saldırılarını sürdürmüşler, şehirde tam bir terör havası estirmişlerdir. Olayların tertipçisi ve ildeki Ülkü Ocakları Başkanı ve halen Şoförler Derneği Başkanı bulunan Ali Bayram serbest gezmektedir."

GÖREVİN HATIRLATILMASI

TÖB-DER Genel Başkanı Cemil Çakır, İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'e çektiği telgrafta bugün ülkede insanların can güvenliklerinin kalmadığını, güvenlikten söz etmenin olanaksız olduğunu bildirerek, Bakana görevlerini hatırlattı. Çakır telgrafında daha sonra şöyle dedi :

"İçişleri Bakanı olarak her şeyden önce insanların en doğal ve en vazgeçilmez hakkı olan "yaşama hakkını" yani can güvenliğini korumak başta gelen görevinizdir. Fakat ülkemizde bugün namuslu insanların can güvenliği yoktur. Kimin nerede, ne zaman ve nasıl bir tertibe ve saldırıya mâruz kalacağı bilinememektedir. Şu bilinen bir gerçektir ki demokrasi düşmanı olan faşizm, en kısa zamanda bugünkü destekçilerini de yiyecektir. Yine bilinen bir gerçektir ki bütün bu olaylar "sağ-sol" çatışması değildir. Bu olayların gerçek nedeni faşizmin kurumlaştırılması, baskıya, zorbalığa ve zulme dayanarak ahlâksızlığın, yolsuzluğun, yoksulluğun yaratıcısı olan bu soygun düzenini biraz daha devam ettirmektir.

Yurt sorunlarına bakış açınız ne olursa olsun İçişleri Bakanı olarak mevcut yasalar çerçevesinde öğretmenlerimizin can güvenliğini sizden istemek yine mevcut yasalar çerçevesinde bizim hakkımızdır.

KIBRIS'TA DOKTORLAR SÜRESİZ GREVE BAŞLADI

LEFKOŞE *(Politika)*

Kıbrıs Türk Federe Devletindeki sağlık servislerinde çalışan tüm doktorlar, isteklerinin, yöneticiler tarafından yerine getirilmemesini protesto etmek amacıyle dün süresiz greve başladılar.

Demirel «Huzur ve güveni mutlak manada istiyoruz»

ANKARA- Başbakan Süleyman Demirel, dün Cumhurbaşkanı Korutürk'le yaptığı haftalık olağan görüşmesinden sonra gazetecilere verdiği demeçte "Bugün Türkiye fevkalâde tedbirlere müracaat etmeden idare edilmektedir." dedi ve meclislerde bulunan sosyal reform niteliğindeki kanunların tatilden önce çıkarılmasına çalışılacağını söyledi.

Demirel bir gazetecinin "fevkalâde usullerle yönetilmekten sözettiniz. Acaba bugün için böyle bir durum mu var?" şeklindeki bir sorusu üzerine şunları söyledi:

"O kadar hassas olmayın. Ben bir gerçeği tesbit ettim. Fevkalâde usullerle idareye müracaat etmeden ülke yönetilmektedir. Huzur ve güven istiyoruz. Huzur ve güveni mutlak manada istiyoruz ve bunun normal idare şekilleriyle sağlamamız için de gayret sarfediyoruz."

Politika

Yeni Haber-İş Sendikası Başkanı Nahit Menteşe'yi ispata çağırdı

DİSK'e bağlı yeni Haber-İş Sendikası'nın 8 PTT işyerinde başlattığı grev, 50. gününü doldurdu. Yeni-Haber-İş Sendikası Başkanı Mustafa Cengiz Acar, dün düzenlediği basın toplantısında PTT yöneticilerinin grevdeki işçilerle güvenlik kuvvetlerini karşı karşıya getirmek için elinden ne gelirse yaptığını ileri sürdü. Mustafa Cengiz Acar, konuyla ilgili olarak şu açıklamada bulundu:

"Grev kırıcı girişimlerden sonuç alamayan PTT yöneticileri, nihayet bir hükümet üyesi aracılığı ile kamuoyunu yanıltmayı amaçlamışlardır. Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe İstanbul'da verdiği demecinde grevde bulunan PTT işçilerinin haberleşmeyi sabote ettiklerini ve grevden sonuç almadıkları için, şehir telefonlarına karşı sabotaj hareketlerine yöneldiklerini ve resmi makamların telefonlarını dinleme ve aniden kesme gibi eyleme giriştiklerini, buna karşılık polisiye tedbirler almak zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

Ulaştırma Bakanının demecinde belirttiği hususlar tamamen gerçek dışıdır. Grevde bulunan sendikamız üyesi işçiler hiç bir zaman böyle bir eylem içersine girmemişlerdir ve girmelerine de gerek yoktur."

Yeni Haber-İş Sendikasına bağlı işçilerin başlattıkları grevin tamamen yasalara uygun olduğunu ileri süren Sendika Başkanı, Ulaştırma Bakanı Nahit Menteşe'yi iddialarını ispata çağırdı.

Yapı ve Kredi Bankası Genel Müdürü Ersoy görevinden ayrıldı

ANKARA *(Politika)* Yapı ve Kredi Bankası yönetim kademesinde bazı değişiklikler yapıldı. Bu arada Genel Müdür ve murahhas aza Muzaffer Ersoy görevinden ayrılarak, yerine Münci Ömür getirildi. Öte yandan Yönetim Kurulu üyelerinden Celâl Umur, Prof. Bülent Davran, Razi Trak ve Oğuz [illegible]delen de görevlerinden ayrıldılar.

Hekimgil'in Washington'da yolsuzluk yaptığı ileri sürüldü

ANKARA *(Politika)* CHP Ankara Senatörü İbrahim Öztürk, Türkiye'nin Washington Büyükelçiliği Basın Danışmanı Emin Hekimgil'in yolsuzluklar yaptığı hakkında dün Turizm Bakanının cevaplaması istemiyle Senato Başkanlığına yeni bir önerge verdi. Öztürk, bir [illegible] önce de bu konuda iki yazılı soru önergesi vermiş, ancak Turizm ve Tanıtma Bakanı AP'li Lütfü Tokoğlu'ndan yanıt alamamıştı.

İbrahim Öztürk dün Senato Başkanlığına verdiği önergede, yasalara aykırı bir işlemle görevden alınan Ahmet Ersoy'un yerine atanan Emin Hekimgil'in, özel masraflarını devlete ödettiğinin belgelerle saptandığını öne sürdü.

K.K. Devrimci Subaylar Örgütü davasında mahkeme, Yargıtay'ın bozma istemine uymayıp kararında direndi

ANKARA - Kara Kuvvetleri Devrimci Subayları davasının dünkü duruşmasında, mahkeme, askeri yargıtayın bozma kararına uymayıp, eski kararında direndi.

Daha önce Sıkıyönetim 3 numaralı Askeri Mahkemesi tarafından yargılanan 34 sanık, 7,5 - 12 yıl arasında değişen çeşitli hapis cezalarına çarptırılmışlardı. Ancak hüküm askeri yargıtay üçüncü dairesince bozulmuştu.

Dünkü duruşmada başkan topçu Albay Remzi Siretli, Yargıç Yarbay Sinet Kurtcebe ve Yargıç Yüzbaşı Fuat Kaylan'ın kurulu mahkeme heyeti, bozma ilâmındaki sebeplerin yerli ve geçerli olmadığı gerekçesiyle eski hükümde direnilmesine karar vermiştir.

Duruşmada, iddia makamında yargıç binbaşı Baki Tuğ yeralmıştı. (ANKA)

Tan ORAL

1 MAYIS

- GÜNEŞ TUTULMASI -

Kadıköy Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okuluna saldıran komandolar bir öğrenciyi ağır yaraladılar

Kadıköy Mimarlık ve Mühendislik Yüksek Okulunda dün kendilerini komando olarak nitelendiren bir grubun saldırısı sonucunda Mehmet Dağbaşı adlı öğrenci tabanca kurşunu ile başından ağır şekilde yaralandı. Bir öğrenci de sopa ve demir çubuklarla dövüldü. Okulda bulunan polisin komandoların saldırısı sırasında olaylara müdahele etmediği ve saldırganlara yardımcı bir tutum gösterdiği ileri sürüldü.

Olayla ilgili görülen Lütfiye Varol, Nesibe Bayrak adlı kız öğrenciler ile Ahmet Erhan Güney, Minür Köymen ve Cevdet Seyhan adlı öğrenciler gözaltına alındı. Olaylar nedeni ile okul idaresi bir günlük kapatılma kararı aldı.

Olayın duyulması üzerine İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü öğrencileri Kuyubaşı çevresinde toplandılar. Öğrenciler yaralanan arkadaşları için polisin ve MC hükümetinin protesto ederek dağıldılar.

Orta öğretimde değiştirilen sınıf geçme yönetmeliğinin halk yararına olmadığı açıklandı

ANKARA *(Politika)*-Töb-Der Genel Sekreteri Binali Seferoğlu, orta öğretimde sınıf geçme yönetmeliğinin yeniden değiştirilmesinin halk yararına olmadığını söyledi. Binali Seferoğlu, açıklamasında, faşizme açıkça kol-kanat gerildiğinin bugünkü ortamda, değişikliklerin sadece özel dersanelerin işine yaradığını, Töb-Der'li öğretmenlerin öğrenci yığınları yararına çeşitli zamanlarda parasız kurslar açtıklarını, öğrencilere hizmet eden bu öğretmenlerin kıyıma uğradıklarını bildirdi. Töb-Der Genel Sekreteri Seferoğlu, "Töb-Der, öğrencilerin sınıfta bırakılarak milyarların boşa harcanmasına karşıdır" dedi.

SIK SIK DEĞİŞTİRİLEN YÖNETMELİKLER

Seferoğlu bu konuda şöyle devam etti:

"Özellikle orta öğretimde yönetmelikler sık sık değiştirilmektedir. Bu değişiklikler, eğitim biliminin verileri, ülkemizin gerçekleri ve emekçi halkımızın çıkarları dikkate alınarak değil, tamamen politik ve kitleleri avutmak, eğitim düzenimizdeki bozuklukları gizlemek amacına yöneliktir. Böylece emekçi halkımızın çocukları birer kobay olarak kullanılmaktadır. Parababalarının çocukları ise özel dershanelerde, kolejlerde özel öğretmenlerin aracılığı ile yetiştirilmektedir.

TEMELDEKİ BOZUKLUKLARI GİZLEMEK

Bütünüyle eğitim kurumlarımız, sermaye sınıfının ideolojisini yaymak ve sömürücülerin gereksinme duyduğu insan gücünü yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Emekçilerin kendi sınıfsal çıkarları doğrultusunda bilinçlenmesini amaçlamayan bugünkü eğitim sistemimizden, uyanan emekçi halkımız memnun değildir. İşte sermaye sınıfları ve onların siyasal temsilcileri, bu memnuniyetsizliği geri plana atmak, temeldeki bozukluğu gizlemek için bu tür değişiklikleri ısıtıp ısıtıp yeni bir şeymiş gibi piyasaya sürmektedirler.

ÖZEL DERSANELER YARARLANACAK

Kuşkusuz bu değişikliklerden yararlanacakların başında özel dersane patronları gelmektedir. Eylül ayında yapılacak bitirme sınavlarına hazırlanmak için, bu dersaneler şimdiden faaliyete geçmişlerdir.

Toplum olaylarında tarafsız bir polis örgütü olarak adli zabıtanın kurulması önerildi

İZMİR - Türkiye Barolar Birliği Genel Başkanı ve Ceza Hukuku Profesörü Faruk Erem Türkiye'deki toplum ve öğrenci olaylarının önlenebilmesi için adli zabıtanın bir an önce kurulmasının şart olduğunu söyledi.

OLAYLAR ÖNLENEMİYOR

Bu tip olaylarda polisin tarafsız davranmadığına dair oldukca yaygın bir kanaatin bulunduğuna da değinen Prof. Faruk yaptığı açıklamada şöyle dedi:

"Zabıtanın olayları önleyemediği açıkca bellidir. Bu nedenle bazı Sosyal ve İdari tedbirler almak gereklidir. Eğer Güvenlik kuvvetlerinin üzerinden bu örtünün kaldırılması isteniyorsa, işe adli zabıtanın kurulması ile başlanmalıdır. İdari ve adli polisin birlikte yürüdüğü her olayda zabıta mutlaka töhmet altında kalacaktır. Bunun kökünden çözümlenmesi adli zabıtanın kurulması ile mümkün olabilecektir."

YASAMA MECLİSİNDE ÇALIŞANLAR

Prof. Erem Yasama Meclisinde çalışan meslektaşlarımızın avukatlık yapamamaları konusunda bir önerilerinin bulunmadığına da değinmiş bu konuda da şöyle dedi:

"Bazı meslek erbabının yasama organına seçilebilme olanağını kaldırmak isabetli değildir. Bu konu sadece avukatlık kanunu ile değil Anayasa hukuku ile de ilgilidir. Bu itibarla ilke olarak yasama organında bulunanların serbest mesleklerini yapamayacakları yolunda bir sorun getirilmesine karşıyız. Demokratik diğer ülkelerde de olduğu gibi milletvekilleri de serbest mesleklerini icra edebilirler. Ancak avukatlık kanununda üyelerimizin yapamayacakları işler ve giremeyecekleri davalar hakkındaki hükümlerin yeterli olmadığı kanaatındayım. Bu itibarla yapılacak yeni bir yasama düzenlenmesi ile milletvekilleri avukatların yapamayacakları işler alanın genişletilmesinin isabetli olacağı kanaatindeyim. Bu hususta avukatların devlete karşı işlenmiş ceza davalarına da girmemelerini temenni ediyorum.

Türkiye Barolar Birliğinin olağanüstü toplantısı başladı

İZMİR- Türkiye Barolar Birliği'nin olağanüstü Genel Kurul toplantısı dün Atatürk Kütüphanesi Konferans Salonunda başladı.

Toplantıyı bir konuşma ile açan Genel Başkan Prof. Faruk Erem "Taban kanunlarda köklü değişiklik yapmak, avukatlık mesleğini diğer ülkedeki seviyeye çıkarmak en büyük amacımızdır" dedi.

Faruk Erem, üyeleri tarafından gönderilen dert ve istekler ile dış ülkelerdeki meslek odalarından gelen tavsiyeleri derleyerek bir rapor hazırladıklarını ve kongreye sunduklarını da sözlerine ekledi.

KUŞBAKIŞI

BAYRAM

DİSK, 1 Mayıs İşçi Bayramı'dır diyor.

TÜRK-İŞ ise, hayır 24 Temmuz İşçi Bayramı'dır demekte.

24 Temmuz, 1 Mayıs'ın üç ay kadar gerisine düşüyor.

İşçi sınıfının bu kadar gerisinde kalanların, İşçi Bayramı'nın üç ay gerisinde kalmasında şaşacak ne var?

H.Ş.